

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเพื่อเสนอรูปแบบและกลยุทธ์การจัดหอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยนำเสนอเป็น 7 ตอนดังนี้

- ตอนที่ 1 แนวคิดทฤษฎีการพัฒนานิสิตนักศึกษา
- ตอนที่ 2 แนวคิดทฤษฎีการจัดหอพักนักศึกษา
- ตอนที่ 3 แนวคิดจากพระราชบัญญัติและแผนพัฒนาฉบับต่าง ๆ
- ตอนที่ 4 โครงการและแนวคิดความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาหอพักมหาวิทยาลัยราชภัฏ
- ตอนที่ 5 รูปแบบการจัดหอพักนักศึกษาในมหาวิทยาลัยในประเทศและต่างประเทศ
- ตอนที่ 6 สภาพและปัญหาการจัดหอพักนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏ
- ตอนที่ 7 แนวคิดเรื่ององค์กรแห่งการเรียนรู้
- ตอนที่ 8 แนวคิดเกี่ยวกับวิธีการและเทคนิคที่ใช้ในการวิจัย
- ตอนที่ 9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1 แนวคิดทฤษฎีการพัฒนานิสิตนักศึกษา

1. ทฤษฎีการพัฒนานิสิตนักศึกษา

การพัฒนานิสิตนักศึกษาทั้ง 7 ด้าน ตามแนวคิดของชิคเกอร์ริง (Chickering,1993) นั้นในแต่ละด้านมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาความสามารถ (Developing Competence) ในระหว่างที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยนิสิตนักศึกษาจะพัฒนาความสามารถ 3 ด้าน คือ ความสามารถด้านสติปัญญา ความสามารถทางร่างกาย และความสามารถในด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น หรือด้านสังคมนั่นเอง
- ความสามารถในด้านสติปัญญา หมายถึง ทักษะในการใช้สมองและความคิด ได้แก่ ความสามารถในการเข้าใจเนื้อหา ความชำนาญในการใช้สติปัญญาและความสุนทรีย์ และที่สำคัญที่สุดก็คือการสร้างทักษะต่าง ๆ ในการเข้าใจ วิเคราะห์ และสังเคราะห์สิ่งต่าง ๆ

ความสามารถทางร่างกาย อาจรวมไปถึง ผลสัมฤทธิ์ทางกีฬาและศิลปะ มีความแข็งแรง และมีวินัยในตนเอง การทำกิจกรรมต่าง ๆ ในเวลาว่างอาจกลายเป็นสิ่งที่จะทำต่อไปตลอดชีวิต ดังนั้นจึงเป็นส่วนหนึ่งของเอกลักษณ์เฉพาะตนด้วย

ความสามารถในด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นหมายถึงความถึงทักะในการฟัง การร่วมมือ และการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ และความสามารถที่ซับซ้อนขึ้นในการที่จะปรับตัวเข้ากับผู้อื่น และโต้ตอบอย่างเหมาะสม รวมไปถึงการปรับแนวทางของตนให้เข้ากับเป้าหมายของกลุ่ม และการเลือกยุทธวิธีต่าง ๆ ที่หลากหลาย เพื่อช่วยให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีหรือให้กลุ่มดำเนินการไปโดยดี

นิสิตนักศึกษาจะมีความรู้สึกว่าคุณมีความสามารถมากขึ้น เมื่อได้เรียนรู้ที่จะไว้วางใจในความสามารถของตน ยอมรับคำวิจารณ์จากผู้อื่น และบูรณาการทักษะต่าง ๆ ของเขาให้กลายเป็นความมั่นใจในตนเอง

2. การจัดการกับด้านอารมณ์ (Managing Emotions) นิสิตศึกษาหลายคนต้องประสบกับอารมณ์ในด้านไม่ดีต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นความโกรธ ความกลัว ความเจ็บปวด ความคิดถึงความเบื่อหน่าย หรือความเครียด ผลจากการศึกษาพบว่า ความวิตกกังวล ความโกรธ ความรู้สึกหดหู่ ความต้องการ ความรู้สึกผิด และความอายนั้น เมื่อมีมากเกินไป จะมีอิทธิพลต่อกระบวนการศึกษา ดังนั้นจึงต้องมีการจัดการด้านอารมณ์ที่ดี งานสำคัญในการพัฒนานิสิตศึกษาด้านนี้ไม่ได้เป็นการกำจัดอารมณ์ต่าง ๆ เหล่านี้ แต่จะต้องตระหนักและรับรู้ถึงอารมณ์เหล่านี้ว่าเป็นสัญญาณบอกสิ่งต่าง ๆ

การพัฒนาจะเริ่มขึ้นเมื่อนิสิตนักศึกษาเรียนรู้วิถีทางที่จะปลดปล่อยความขุ่นเคืองใจ ก่อนที่มันจะระเบิด การจัดการกับความกลัวที่จะมาทำให้เสีย และรักษาบาดแผลทางอารมณ์ ไม่ให้ลามไปทำลายความสัมพันธ์อื่น ๆ นิสิตนักศึกษาจะต้องรู้จักควบคุมอารมณ์ มีการยืดหยุ่น รู้จักอารมณ์และความรู้สึกแบบต่างๆ และรู้จักที่จะจัดการ จัดระเบียบให้แก่ตนเองมากกว่าการเก็บกด เมื่อความสามารถในการควบคุมตนเอง และการแสดงออกถึงความเป็นตัวของตัวเองมีความสมดุลย์กัน ความตระหนักและการบูรณาการความรู้สึกต่างๆก็จะสนับสนุนและเอื้อต่อกัน ส่วนในเรื่องอารมณ์ในด้านดี ๆ เช่น ความปิติ ความรู้สึกโล่งใจ การเห็นอกเห็นใจ ความประหลาดใจ เป็นต้น อาจไม่จำเป็นต้องจัดการอะไร เพียงแต่ตระหนัก และปล่อยให้อารมณ์ต่าง ๆ ในด้านบวกเหล่านั้นเกิดขึ้นในตนเอง นิสิตนักศึกษาจะต้องเรียนรู้ที่จะรักษาความสมดุลย์ระหว่าง แนวโน้มในการยึดมั่นในตนเอง กับการมีส่วนร่วมในกลุ่ม และรู้จักประสานความรู้สึกต่าง ๆ ให้สอดคล้องกันกับการกระทำที่มีความรับผิดชอบด้วย

3. การพัฒนาจากความเป็นตัวของตัวเองไปสู่การพึ่งพาอาศัยกัน (Moving Through Autonomy Toward Interdependence) สิ่งสำคัญที่นิสิตนักศึกษาจะต้องพัฒนาในที่นี้ก็คือ การเรียนรู้ที่จะพอใจในตนเอง มีความรับผิดชอบในการบรรลุเป้าหมายที่ตนได้เลือกไว้ ไม่ถูกชักนำ โดยความคิดเห็นของคนอื่น การพัฒนาในด้านนี้จะต้องนำไปสู่ความเป็นอิสระทั้งทางอารมณ์ และในด้านความต้องการช่วยเหลือจากภายนอก และนำไปสู่การยอมรับการพึ่งพาอาศัยกันในขั้น ต่อมา

การเป็นอิสระทางอารมณ์ หมายถึง เสรีภาพหรือความเป็นอิสระจากความต้องการการ สนับสนุน ความรัก หรือ การอนุญาตจากผู้อื่น ส่วนการเป็นอิสระในด้านความต้องการความช่วยเหลือ ประกอบด้วย 2 ประการ คือ ความสามารถในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ และในการ แก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง (ตามวิธีของตนเอง) และความสามารถในการปรับเปลี่ยน เคลื่อนไหว การพัฒนาเรื่องนี้ หมายถึง การพัฒนาตนเองให้สามารถคิดวิเคราะห์และคิดอย่างอิสระให้ สามารถแปลงความคิดต่าง ๆ ไปสู่การกระทำที่มีเป้าหมายได้ จะต้องมีความสมดุลระหว่าง ความต้องการที่จะเป็นอิสระกับความปรารถนาที่จะเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ต้องการพึ่งพาอาศัย กัน การพึ่งพาอาศัยกัน หมายถึง การเคารพในความเป็นตัวของตัวเองของผู้อื่น และการมองหา หนทางที่จะให้และรับ โดยการขยายกลุ่มเพื่อนให้กว้างออกไป

4. การพัฒนาสัมพันธภาพกับผู้อื่นอย่างมีวุฒิภาวะ (Developing Mature Interpersonal Relationships) รวมถึง การยอมรับและชื่นชมความแตกต่างระหว่างบุคคล และความสามารถ ในการใกล้ชิดผูกพันกับผู้อื่น การยอมรับความแตกต่าง นอกจากจะหมายถึงความแตกต่างระหว่าง บุคคลแล้ว ยังหมายรวมถึงในบริบทที่มีความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมด้วย การตระหนัก ถึงความแตกต่างการมีประสบการณ์ที่กว้างขวาง ความเปิดเผย ความอยากรู้อยากเห็น และการ เป็นปรัวิสัย (objective) ไม่ยึดติดกับความคิดเห็นของตน จะช่วยให้นิสิตนักศึกษามีความประทับใจครั้งแรกที่ดี ลดความมีอคติและการเหยียดเชื้อชาติ เพิ่มความเห็นอกเห็นใจและการไม่เห็นแก่ตัว และทำให้ชอบความหลากหลาย การพัฒนาสัมพันธภาพกับผู้อื่นอย่างมีวุฒิภาวะนั้น ไม่เพียงแต่ เป็นการหลุดพ้นจากการหลงตัวเอง แต่ยังหมายถึง ความสามารถในการเลือกมีสัมพันธภาพที่ เหนียวแน่น และมีความผูกพันกันเป็นระยะเวลาอันยาวนานโดยอาศัยความซื่อตรง การตอบสนอง และ การเป็นห่วงเป็นใยโดยไม่มีเงื่อนไข การที่มีความสามารถในการใกล้ชิดกับผู้อื่นหมายรวมถึงการ เปลี่ยนแปลงในด้านคุณภาพของความสัมพันธ์ต่างๆ กับคนใกล้ชิดหรือเพื่อนสนิท เป็นการเปลี่ยนแปลงที่จะทำให้ห่างไกลจากการขึ้นอยู่กับคนอื่นมากเกินไป หรือการพยายามมีอิทธิพลเหนือคน อื่นมากเกินไป ไปสู่การรู้จักพึ่งพาอาศัยกันระหว่างคนที่เท่าเทียมกัน การพัฒนาเรื่องนี้จึงเป็นการ

พัฒนาในด้านการอยู่ร่วมกัน การยอมรับข้อบกพร่อง การภาคภูมิใจในสิ่งที่มีค่าต่าง ๆ การเลือกความสัมพันธ์ที่สมบูรณ์และยั่งยืน ที่สามารถทำให้พ้นฝ่าวิกฤตการณ์ต่าง ๆ หรือความห่างไกล และการที่ต้องแยกจากกันได้

5. การสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตน(Establishing Identity)การสร้างเอกลักษณ์นั้นขึ้นอยู่กับการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ที่กล่าวมาก่อนแล้ว คือ ความสามารถ การจัดการกับอารมณ์ การเป็นตัวของตัวเอง และการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดี การพัฒนาเอกลักษณ์นั้นเป็นกระบวนการค้นหาว่าประสบการณ์ชนิดใด ระดับใด และการทำประสบการณ์นั้น ๆ บ่อยเท่าไร ที่จะทำให้เราพึงพอใจ รู้สึกปลอดภัย และมั่นใจในตนเอง

การพัฒนาเอกลักษณ์เฉพาะตน รวมไปถึงสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

- 5.1 การรู้สึกสบายใจกับร่างกายและรูปร่างหน้าตาของตนเอง
- 5.2 การรู้สึกสบายใจกับเพศและการปรับตัวในเรื่องเพศ
- 5.3 การรู้สึกถึงความเป็นตัวตนของตนเองในบริบททางสังคมประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม
- 5.4 ความกระฉ่างชัดในความคิดเกี่ยวกับตนเอง โดยผ่านบทบาทต่าง ๆ และวิถีชีวิต
- 5.5 ความรู้สึกถึงความเป็นตัวของตัวเองในการที่จะได้ตอบสนองคำวิจารณ์จากผู้อื่น
- 5.6 การยอมรับตนเองและการนับถือตนเอง
- 5.7 ความมั่นคงของบุคลิกภาพและการบูรณาการ

การสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตน รวมไปถึง การบอกถึงต้นกำเนิดของครอบครัวและเชื้อชาติ การวางตนว่าเป็นส่วนหนึ่งของประเพณีทางศาสนาและวัฒนธรรม การค้นหาบทบาทและแนวทางในการทำงาน การเล่น และการใช้ชีวิตที่บ้าน ว่าเป็นการแสดงออกถึงตนเอง และเป็นการให้คำจำกัดความเกี่ยวกับตัวเองต่อไป นอกจากนี้ยังรวมถึงการยอมรับว่าคนอื่นมองและประเมินตนอย่างไร

6. การพัฒนาเป้าหมาย (Developing Purpose) เป็นการเพิ่มความสามารถในการเป็นคนที่มีความตั้งใจแน่วแน่ ความสามารถในการประเมินความสนใจและทางเลือกต่าง ๆ การสร้างความชัดเจนในเป้าหมายต่าง ๆ การวางแผน และการยืนหยัดอยู่แม้จะมีอุปสรรคต่าง ๆ โดยจะต้องมีการวางแผนสำหรับการกระทำ และมีการกำหนดสิ่งที่ควรจะทำก่อนใน 3 ด้าน คือ แผนและแรงบันดาลใจเกี่ยวกับอาชีพ ความสนใจส่วนตัว และความผูกผันกับบุคคลอื่นและครอบครัว นอกจากนี้ยังรวมถึงการมีความสามารถที่จะเชื่อมโยงเป้าหมายที่แตกต่างกันของตนให้อยู่ภายใต้เป้าหมายหลักที่ใหญ่กว่าและมีความหมายมากกว่าและการมีความตั้งใจในการทำสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน

7. การพัฒนาความมีคุณธรรม (Developing Integrity) การพัฒนาความมีคุณธรรมนั้น ใกล้เคียงกับการสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตนและการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน การพัฒนาความมีคุณธรรมประกอบด้วย 3 ขั้นตอนที่มีลำดับซ้ำกันอยู่ คือ

7.1 ค่านิยมในด้านเกี่ยวกับมนุษย์จะเปลี่ยนจากการทำตามความเชื่อต่างๆ โดยอัตโนมัติ ไปสู่การรักษาความสมดุลระหว่างความสนใจของตนเองกับความสนใจของเพื่อนมนุษย์คนอื่น ๆ

7.2 ค่านิยมเกี่ยวกับบุคคล เป็นการยอมรับค่านิยมและความเชื่อต่าง ๆ อย่างมีสติในขณะเดียวกันก็เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น

7.3 การพัฒนาความเหมาะสม หมายถึง การประสานระหว่างค่านิยมส่วนตัวพฤติกรรมที่ต้องรับผิดชอบต่อสังคม

2. ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของนิสิตนักศึกษา

แอสติน (Astin, 1984) ได้อาศัยผลจากการศึกษาเกี่ยวกับนิสิตนักศึกษามาเป็นเวลานาน สรุปรวมออกมาเป็นทฤษฎีที่อธิบายถึงปัจจัยสำคัญที่จะทำให้นิสิตนักศึกษาคงอยู่และมีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ สูง แอสติน เรียกทฤษฎีดังกล่าวว่า ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของนิสิตนักศึกษา (The Theory of Student Involvement) และเผยแพร่แนวคิดดังกล่าวอย่างกว้างขวางในวงการอุดมศึกษา การมีส่วนร่วมของนิสิตนักศึกษา หมายถึง ปริมาณของร่างกายและแรงใจที่นิสิตนักศึกษาอุทิศให้แก่การหาประสบการณ์ทางวิชาการ นิสิตนักศึกษาที่มีส่วนร่วมมาก ได้แก่ นิสิตนักศึกษาที่อุทิศพลังงานมากในการเรียน ใช้เวลาในสถานศึกษามากเข้าร่วมองค์กรนิสิตนักศึกษาต่าง ๆ อย่างจริงจัง และมีปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์และนิสิตนักศึกษาอื่นๆ มากในทางกลับกันนิสิตนักศึกษาที่ไม่มีส่วนร่วมอาจไม่สนใจการเรียน ใช้เวลาอยู่ในมหาวิทยาลัยน้อย ไม่ทำกิจกรรมนอกหลักสูตรต่าง ๆ และมีการติดต่อกับอาจารย์และนิสิตนักศึกษาอื่น ๆ น้อย

ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของนิสิตนักศึกษานั้น ประกอบด้วยสาระสำคัญ 5 ประการ คือ

1. การมีส่วนร่วม หมายถึง การใช้ร่างกายและแรงใจ เข้าไปสัมพันธ์กับ "สิ่งต่าง ๆ" สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้อาจเป็นสิ่งที่ทั่ว ๆ ไป (เช่น ประสบการณ์ในการเป็นนิสิตนักศึกษา) หรือสิ่งที่เฉพาะเจาะจงก็ได้ (เช่น การเตรียมตัวสอบวิชาใดวิชาหนึ่ง)

2. ไม่ว่า "สิ่งต่าง ๆ" ที่เข้าไปมีส่วนร่วมนั้นจะเป็นอะไรก็ตาม การมีส่วนร่วมจะเกิดขึ้นในลักษณะที่ต่างกัน นิสิตนักศึกษาแต่ละคนมีส่วนร่วมในสิ่งใดสิ่งหนึ่งในปริมาณที่แตกต่างกัน และนิสิตนักศึกษาคนหนึ่งคนเดียวมีส่วนร่วมกับสิ่งต่าง ๆ กัน ในเวลาที่แตกต่างกัน

3. การมีส่วนร่วมนั้นมีทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การมีส่วนร่วมในเชิงปริมาณของนิสิตนักศึกษาอาจวัดได้ว่า นิสิตนักศึกษาใช้เวลากี่ชั่วโมงในการเรียน เป็นต้น ส่วนในเชิงคุณภาพ

อาจวัดในแง่ที่ว่า นิสิตศึกษาทบทวนและเข้าใจงานที่ได้รับมอบหมายให้อ่านหรือไม่ หรือเพียงแค่จ้องที่หนังสือแต่ผ่านไปกลางวัน เป็นต้น

4. การพัฒนาด้านการเรียนรู้ และ บุคลิกภาพของนิสิตนักศึกษาที่เกิดจากโปรแกรมการศึกษา นั้นเป็นสัดส่วนโดยตรงกับปริมาณและคุณภาพของการมีส่วนร่วมของนิสิตนักศึกษาในโปรแกรมการศึกษานั้น

5. ประสิทธิภาพของนโยบายหรือการปฏิบัติการใด ๆ ทางการศึกษานั้น เกี่ยวข้องโดยตรงกับความสามารถของนโยบายและการปฏิบัตินั้นๆ ในการที่จะเพิ่มการมีส่วนร่วมของนิสิตนักศึกษา

แอสติน กล่าวไว้ว่า นโยบายและการปฏิบัติการของมหาวิทยาลัยทุกๆ อย่าง เช่น ตารางชั้นเรียน กฎเกณฑ์เกี่ยวกับการเข้าชั้นเรียน การประชุมพิเศษและแนะแนวนิสิตนักศึกษา ตลอดจนถึงนโยบายในด้านที่ไม่เกี่ยวกับวิชาการ เช่นการจัดสรรอาคารสถานที่ จำนวนและประเภทของกิจกรรมนอกหลักสูตรต่างๆ รวมทั้งกฎเกณฑ์ในการเข้าร่วม ค่าใช้จ่ายสำหรับกิจกรรมทางวัฒนธรรม สิ่งอำนวยความสะดวกทางนันทนาการ เป็นต้น สามารถมีผลกระทบต่อการใช้เวลาและพลังงานของนิสิตนักศึกษาได้

จะเห็นได้ว่า ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของนิสิตนักศึกษาของแอสตินนั้น สอดคล้องกับทฤษฎีการพัฒนานิสิตนักศึกษาของซิคเคอร์ริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อการมีส่วนร่วมของนิสิตนักศึกษาออกมาเป็นด้านต่างๆ จะพบว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมนิสิตศึกษานั้นเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้นิสิตนักศึกษาได้พัฒนาตนเองในด้านจิตสังคมมาก ซึ่งเป็นด้านที่ซิคเคอร์ริงให้ความสำคัญและวางแนวทางในการพัฒนานิสิตนักศึกษาไว้ ทั้งนี้เนื่องจากการทำกิจกรรมนิสิตนักศึกษาเป็นโอกาสอันหนึ่งที่ทำให้นิสิตนักศึกษาได้เรียนรู้ ถึงการทำงานตามความสนใจและความถนัดของตนเอง การทำงานร่วมกับผู้อื่น การรู้จักแสดงความคิดเห็นในขณะเดียวกันก็ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การเผชิญกับปัญหาและเรียนรู้วิธีแก้ปัญหานั้นๆ ซึ่งจะเป็เป้าหมายในการพัฒนาเอกลักษณ์ของตัวนิสิตนักศึกษา และความสามารถในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมนั่นเอง แนวคิดดังกล่าวนี้สอดคล้องกับที่ Saddle mire (1988) ได้กล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วมโดยตรงในกิจกรรมของมหาวิทยาลัย จะช่วยให้นิสิตนักศึกษาใช้พลังและความคิดสร้างสรรค์ของตนในทางที่จะเกิดประโยชน์แก่ตัวพวกเขาเองและเพื่อคุณภาพของทุก ๆ คนในมหาวิทยาลัย

3. ทฤษฎีปัจจัยนำเข้า – สภาพแวดล้อม – ผลลัพธ์ของแอสติน

แอสติน (Astin. 1993) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของสภาพแวดล้อมต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษา มาเป็นเวลานานกว่า 30 ปี ได้ใช้ทฤษฎี I – E – O (The I – E – O Model) เป็นกรอบในการศึกษา ความหมายของทฤษฎีนี้ "I" คือ input หรือปัจจัยนำเข้าหมายถึงลักษณะ

ของนิสิตนักศึกษา เมื่อเริ่มเข้าเรียน “E” คือ Environment หมายถึง สภาพแวดล้อมที่เป็นตัวแปรหลักที่มีผลต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษา “O” คือ Outcome หรือ ผลลัพธ์ หมายถึงลักษณะของนิสิตนักศึกษา ภายหลังจากได้ประสบสภาพแวดล้อมต่างๆ แล้วการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาของนิสิตนักศึกษาจึงดูได้จากการเปรียบเทียบลักษณะของผลลัพธ์กับตัวป้อนนั่นเอง และสุดท้าย แอสติน กล่าววาระยะเวลาที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ เหล่านี้ด้วย กล่าวคือ เมื่อเราวัดสิ่งเดียวกันแต่ คนละเวลาผลลัพธ์ที่ได้มา ย่อมแตกต่างกันสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษาประกอบไปด้วย

1. ลักษณะของสถาบัน ได้แก่ ขนาดของสถาบัน บรรยากาศทางวิชาการในสถาบัน วุฒិการศึกษาระดับของอาจารย์ อัตราส่วนระหว่างอาจารย์กับนิสิตนักศึกษา งบประมาณที่ใช้ในการผลิตนักศึกษา การจัดสวัสดิการแก่นักศึกษา

2. หลักสูตรการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดเนื้อหาสาระทางวิชาการ และการจัดวิธีการสอน รวมทั้งการประเมินผล

3. อาจารย์ ได้แก่ บุคลิกลักษณะของอาจารย์ ทักษะและสมรรถภาพในการสอน ขวัญและกำลังใจในการทำงาน อัตราเงินเดือน ทศนคติต่อการเป็นอาจารย์

4. กลุ่มเพื่อน ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม นิสัยส่วนตัว ความสามารถทางการเรียน

5. การมีส่วนร่วมของนักศึกษา หมายถึง การที่นักศึกษา พุ่มเททั้งพลังกายและพลังใจต่อประสบการณ์ต่างๆ เพื่อให้ได้ประโยชน์จากสิ่งนั้น ในสถาบันอุดมศึกษา นิสิตนักศึกษาจะมีส่วนร่วมต่อสิ่งต่างๆ ในสภาพแวดล้อมมากมายและการมีส่วนร่วมนี้จะทำให้นิสิตนักศึกษามีการพัฒนาการมีส่วนร่วมต่อประสบการณ์ที่สำคัญ ได้แก่ การมีส่วนร่วมกับสถาบัน การมีส่วนร่วมกับวิชาการ การมีปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ทั้งในและนอกเวลาเรียน การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมนิสิตนักศึกษา เป็นต้น

4. ทฤษฎีการประเมินการเปลี่ยนแปลงของพาสคาเรลลา

พาสคาเรลลา (Pascarella, 1985) ได้ทำการศึกษาถึงผลของสภาพแวดล้อมที่มีต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษา และได้เสนอทฤษฎีเพื่อประเมินการเปลี่ยนแปลง พบว่ามีตัวแปรที่มีผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการเรียนรู้และการพัฒนาสติปัญญาของนิสิตนักศึกษา 6 กลุ่ม ดังนี้

1. ภูมิหลัง
2. สภาพแวดล้อมของสถาบัน
3. โครงสร้างและลักษณะของสถาบัน

4. ปฏิสัมพันธ์ของบุคคลในสังคม
5. การพัฒนาการเรียนรู้และสติปัญญา
6. คุณภาพด้านความมานะพยายามของนิสิตนักศึกษา

โดยภูมิหลังมีอิทธิพลทางตรงต่อการปฏิสัมพันธ์ของบุคคลในสังคม มีอิทธิพลทางตรงต่อการพัฒนาการเรียนรู้และสติปัญญาของนิสิตนักศึกษา มีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพด้านความมานะพยายาม และมีอิทธิพลทางตรงต่อสภาพแวดล้อมของสถาบัน ภูมิหลังมีอิทธิพลทางอ้อมต่อคุณภาพด้านความพยายามของนิสิตนักศึกษา ผ่านทางการมีปฏิสัมพันธ์ของบุคคลในสังคม และผ่านทางสภาพแวดล้อมของสถาบัน โครงสร้างและลักษณะของสถาบันมีอิทธิพลทางตรงต่อการมีปฏิสัมพันธ์ของบุคคลในสังคม และมีอิทธิพลทางตรงต่อสภาพแวดล้อมของสถาบัน โครงสร้างและลักษณะของสถาบันมีอิทธิพลทางอ้อมในสังคม โครงสร้างและลักษณะของสถาบันมีอิทธิพลทางอ้อมต่อคุณภาพด้านความมานะพยายามของนิสิตนักศึกษาผ่านทางการมีปฏิสัมพันธ์ของบุคคลในสังคมและผ่านทางสภาพแวดล้อมของสถาบัน

ตอนที่ 2 แนวคิดการจัดหอพักนักศึกษา

1. แนวคิดการจัดหอพักนักศึกษาของ แพ็ควูด

วิลเลียม แพ็ควูด (William Packwood , 1977) เป็นผู้ที่ได้เสนอแนวคิด และผลงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดหอพักนักศึกษาไว้อย่างครอบคลุมทุก ๆ ด้าน นับตั้งแต่ที่มาและความสำคัญของการจัดหอพักนักศึกษาซึ่งแพ็ควูดอธิบาย หอพักนิสิตนักศึกษาที่สร้างขึ้นในระยะแรก ๆ เป็นหอพักขนาดเล็กซึ่งเรียกว่า Dormitory เป็นหอพักสำหรับคนโสด มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้บริการด้านที่พักอาศัยและอาหารแก่นิสิตนักศึกษา เจ้าหน้าที่ซึ่งรับผิดชอบงานในหอพักก็ได้เป็นผู้ที่มีความรู้ทางด้านงานบุคลากรนิสิตนักศึกษา แพ็ควูด อธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการจัดหอพักนิสิตนักศึกษาไว้ 2 ประการใหญ่ ๆ คือ

1. เพื่อควบคุมดูแลและปรับพฤติกรรมของนิสิตนักศึกษาให้เกิดความถูกต้องเหมาะสม
2. เพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาในด้านส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญา และส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ และเพื่อสร้างความเจริญงอกงามขึ้นเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม

การจัดโปรแกรมต่าง ๆ ในหอพักนิสิตนักศึกษา เพื่อพัฒนาการต่าง ๆ ของนิสิตศึกษานั้น แพ็ควูดได้ศึกษาแนวคิดของนักการศึกษาด้านบุคลากรนิสิตนักศึกษาหลายๆ คนและทำการสรุปเป็นแนวคิดว่าหอพักนักศึกษาควรมีการวางแผนที่ดีในการจัดโปรแกรมการเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยการศึกษา โปรแกรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในหอพัก ควรเป็นโปรแกรมที่จัดเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสติปัญญา ส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมที่ดี

ของหอพัก โปรแกรมที่จัดเพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาและอาจารย์ได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กัน เพื่อให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ เกิดความเจริญงอกงามเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และควรจัดให้มีการส่งเสริมด้านสุขภาพอนามัย และความปลอดภัยให้นักศึกษา นอกจากนี้ในหอพักควรเน้นความเป็นศูนย์นันทนาการ และการ พักผ่อนผ่อนคลายความเครียด จากสภาวะต่าง ๆ ของนักศึกษา ด้วยสำหรับการจัดหอพักนักศึกษาในด้านอาคารสถานที่นั้นแพ้ควดูให้แนวคิดว่าหอพักนิสิตนักศึกษาควรเป็นอาคารที่ยืดหยุ่นเปลี่ยนแปลงได้ มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน ลักษณะของหอพักจะต้องมีการปรับแต่งได้ เช่นมีฝ้าผนังห้องที่เคลื่อนย้ายได้ และเฟอร์นิเจอร์ที่ไม่ยึดติดกับผนังห้องอย่างตายตัว เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาจัดห้องได้อย่างอิสระ เป็นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษา นอกจากนี้หอพักยังควรอยู่ในทำเลที่เหมาะสม สะดวกแก่การไปมา อยู่ใกล้กับมหาวิทยาลัยการศึกษาของนักศึกษา ไม่อยู่ในแหล่งเสื่อมโทรม โรงงานที่มีเสียงอับทึบ และมลภาวะต่าง ๆ ไม่อยู่ใกล้สถานบันเทิงเรีงรมย์ ภายในหอพักควรมีบริเวณกว้างขวางพอสมควร เพื่อให้เกิดความรู้สึกโปร่งโล่ง มีที่พักผ่อนหย่อนใจ มีพื้นที่สีเขียวของพรรณไม้ต่าง ๆ ที่เป็นธรรมชาติและได้รับการตกแต่งอย่างดี ภายในหอพักควรมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก ไม่อับทึบ แสงแดดส่องได้ มีห้องน้ำ และห้องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ สะอาดและเพียงพอสำหรับนิสิตนักศึกษาและบุคลากรหอพัก

การจัดหอพักนิสิตนักศึกษา แบบศูนย์ศึกษาและอาศัย (Living and Learning Center) นั้น แพ้ควดูมีความเห็นว่าเป็นการสร้างสภาพจิตใจ และความสุข ตลอดจนเป็นการพัฒนา นักศึกษาแพ้ควดูกล่าวถึงการจัดหอพักในลักษณะนี้ว่ามีบรรยากาศแห่งความเป็นมิตร บรรยากาศทางวิชาการเครื่องอำนวยความสะดวก ให้นักศึกษาได้รับการสนับสนุนโอกาสทางการศึกษา และกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ดีและมากกว่าหอพักแบบธรรมดา สร้างความกระตือรือร้นในการเรียน ทำให้การจัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยการศึกษามีประสิทธิภาพดีขึ้นด้วย สำหรับเรื่องการจัดนักศึกษาเข้าพักอาศัยในหอพักนั้น แพ้ควดูกล่าวไว้เป็นแนวคิดว่าการจัดกลุ่มนักศึกษาที่มีความสนใจเหมือน ๆ กัน ในเรื่องต่าง ๆ ให้อยู่ด้วยกัน จะมีผลเชิงบวกต่อการเรียน โดยเฉพาะนักศึกษาที่มีความสามารถสูง เมื่อมาใช้ชีวิตอยู่ในหอพักด้วยกันจะประสบผลสำเร็จทางการเรียนดี ขึ้น และนักศึกษาส่วนใหญ่พึงพอใจในการจัดให้นักศึกษาเข้าพักในลักษณะนี้มากกว่าที่จะจัดแบบ สุ่มตัวอย่าง แพ้ควดูกล่าวว่ามีงานวิจัยหลายเรื่อง พบว่าการจัดนักศึกษาที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน และมีความสนใจเหมือนกัน ให้อยู่ด้วยกันจะเกิดผลดีเป็นอย่างมาก ถ้านักศึกษาส่วนใหญ่มีการ แลกเปลี่ยนความสนใจซึ่งกันและกัน และความใกล้ชิดจะมีอิทธิพลต่อรูปแบบของการเป็นเพื่อน ในทางที่ดีสำหรับนักศึกษาที่มีความสนใจและมีลักษณะความสามารถ ความถนัดคล้ายคลึงกัน

โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาที่มีความสามารถสูง เมื่อมารวมกลุ่มกันจะประสบความสำเร็จในการเรียนดีขึ้น และนักศึกษาเหล่านี้มีความพึงพอใจในการจัดนักศึกษาเข้าพักในหอพักโดยยึดหลักนักศึกษาที่มีความคล้ายคลึงกันให้พักอยู่ด้วยกันมากกว่าการจัดแบบอื่น ๆ

แนวคิดเรื่องบุคลากรสำหรับการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก แพ้ควูดเสนอความคิดว่าหอพักอาจจะขอความร่วมมือให้อาจารย์ในมหาวิทยาลัยการศึกษานั้น ๆ ให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่สำคัญของหอพักเป็นครั้งคราวโดยทางหอพักควรจัดโปรแกรมที่ยืดหยุ่นได้และเพิ่มเงินเดือนเป็นพิเศษให้กับอาจารย์ที่มาร่วมโครงการนี้ เพื่อดึงดูดให้อาจารย์ที่มีความสามารถและสนใจในงานด้านหอพักมาร่วมงานมากขึ้น ส่วนเจ้าหน้าที่ซึ่งรับผิดชอบงานด้านต่าง ๆ ในหอพัก เช่น ฝ่ายอาคารสถานที่ ธุรการ สวัสดิการ ควรเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ด้านพฤติกรรมศาสตร์ และสังคมศาสตร์ เป็นผู้ที่มีธรรมาศยดี มีเมตตากรุณา พร้อมทั้งจะช่วยเหลือและเข้าใจผู้อื่น และมีความสามารถในการแนะนำนักศึกษาและปรับตัวให้เข้ากับนิสิตนักศึกษาได้

แนวคิดดังกล่าวข้างต้นนอกจากเป็นแนวคิดการจัดหอพักเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาใช้ชีวิตอยู่ในหอพักอย่างมีความสุขสะดวกสบาย ปลอดภัยแล้วยังเป็นการส่งเสริมความรู้ ความสามารถ และส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีโอกาสแสดงความสามารถเฉพาะตนจากการจัดกิจกรรมและการเรียนรู้ร่วมกันจากการทำงานเป็นทีม ตลอดจนมีการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในหอพักนักศึกษา

2. แนวคิดการจัดหอพักแบบศูนย์ศึกษาและอาศัย

แนวคิดการจัดหอพักแบบศูนย์ศึกษาและอาศัยเป็นแนวคิดของนักบุคลการนิสิตนักศึกษาที่พยายามจะคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อพัฒนานิสิตนักศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งนิสิตนักศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา นั้นมากกว่า ร้อยละ 60 พักอาศัยอยู่ในหอพักนักศึกษา ดังนั้น บุคลการนิสิตนักศึกษาจึงเห็นความจำเป็นที่จะต้องจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาโดยใช้หอพักเป็นองค์ประกอบของการพัฒนา

นิสิตนักศึกษาที่เข้ามาอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีนี้จะมีอาจารย์คอยแนะนำสั่งสอนอบรม มารยาท การวางตัว ความประพฤติ การพัฒนาหรือยกระดับจิตใจให้สูงขึ้น การฝึกการปฏิบัติตนให้เป็นสุภาพบุรุษที่ดีรู้จักมารยาทของสังคม มารยาทในการนั่ง ยืน นอน หรือการรับประทาน การรู้จัก ใช้เวลาที่ถูกต้อง เล่นกีฬาหรือดนตรี สันทนาการด้านอื่นๆ ได้รับการอบรมทางศีลธรรมจรรยา รู้จักการประกอบศาสนกิจ และฝึกจิตใจ สวดมนต์ ศาสนา ยึดมั่นนำความคิดและสติปัญญาไปในทางที่ถูก การอยู่ในแวดวงชีวิตของสังคมมหาวิทยาลัยที่ใกล้ชิดอาจารย์ ทำให้มี

ส่วนสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างคนรุ่นหนุ่มสาว กับผู้อาวุโสที่รอบรู้เฉียบแหลมและมีประสบการณ์สูงคนรุ่นหนุ่มสาวมีโอกาสได้เรียนรู้กว้างขวางและยึดรูปแบบของการดำรงชีวิตที่ดีน่าชื่นชมยกย่อง แพ็ควูด (Packwood , 1977) ได้กล่าวถึงสมมุติฐานในการจัดหอพักแบบศูนย์ศึกษาและอาศัยว่า หอพักจะจัดสภาพแวดล้อมทั้งด้านที่พักอาศัยและด้านสังคมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนิสิตนักศึกษา และสนับสนุนกิจกรรมพัฒนาการทางสติปัญญา ตลอดจนการเรียนรู้ที่เป็นกระบวนการแบบรวม (Total Process) และได้กล่าวถึงการจัดโครงการศึกษาโดยเฉพาะการเรียนรู้ในหอพักที่วางแผนไว้สำหรับหอพักขนาดใหญ่ว่ามีเป้าหมายสำคัญ คือพัฒนาความรู้ความคิดซึ่งจำเป็นที่หอพักจะต้องสร้างบรรยากาศที่อำนวยความสะดวกการพัฒนานิสัยของการเรียนที่ดี ซึ่งได้แก่ การใช้ห้องสมุดอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดโครงการทบทวนบทเรียน การสัมมนาและห้องเรียนอิสระสำหรับนิสิตนักศึกษาที่มีความรู้เป็นผู้ดำเนินการสอนกันเอง เป็นต้น ดังนั้นหอพักจึงต้องจัดสถานที่สำหรับห้องสมุดขนาดเล็กซึ่งมีหนังสือและวารสารอ้างอิงอย่างเพียงพอและสถานที่สำหรับการสอน ตลอดจนอุปกรณ์ต่าง ๆ สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือ ความร่วมมือของคณาจารย์ในการให้ความช่วยเหลือทางด้านการให้คำปรึกษาทั้งปัญหาส่วนตัว ปัญหาการเรียนและการเลือกอาชีพของนิสิตนักศึกษาในหอพักด้วย

หัสตินทร์ เขาวนปรีชา (อ้างถึงในจุฑารัตน์ ทับทอง , 2538) ได้กล่าวถึงการจัดหอพักแบบศูนย์การศึกษาและอาศัยที่มหาวิทยาลัยอินเดียนา บลูมมิงตัน สหรัฐอเมริกา ว่าในศูนย์จะมีนักศึกษาระดับปริญญาตรีพร้อมด้วยคณาจารย์และครอบครัวอาศัยอยู่ในศูนย์นี้ กิจกรรมที่จัดในศูนย์ ได้แก่ กิจกรรมที่นิยมจัดกันในมหาวิทยาลัย โดยมีจุดมุ่งหมายให้ศูนย์เป็นที่ซึ่งนักศึกษาดำเนินชีวิต โดยจะดำรงรักษาสภาพการดำรงชีวิตที่ดีเข้าไป และสร้างสรรค์ให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมกิจกรรมในศูนย์ จะเน้นการส่งเสริมมิตรภาพอย่างเป็นกันเองระหว่างเพื่อนมากเท่าๆ กับระบบกรรมการและกิจกรรมทั้งหลาย

วัลลภา เทพหัสติน ณ อยุธยา (2530) กล่าวถึงความสำคัญ ลักษณะและแนวโน้มของการจัดหอพักแบบศูนย์ศึกษา และอาศัยไว้ดังนี้

ศูนย์ศึกษาและอาศัยซึ่งเป็นหอพักที่นิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัยอุดมศึกษานั้นเป็นความพยายามของมหาวิทยาลัยที่จะพัฒนานิสิตนักศึกษา โดยคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัยพยายามจัดสร้างขึ้นให้มีลักษณะที่จะเอื้อต่อการส่งเสริมคุณลักษณะของนักศึกษา เช่น ระเบียบวินัยในตนเอง โภชนาการ สุขภาพอนามัย พัฒนาความเป็นผู้นำ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความปลอดภัย สันทนาการ

สถานที่ที่นิสิตนักศึกษาจะต้องอยู่ในสิ่งแวดล้อมคือ หอพักนั้นนานกว่าที่อื่นๆ ในมหาวิทยาลัย เช่น หอพักอาจจะจัดให้สวยงามเป็นระเบียบ สะอาด มีของใช้ที่ดี สวยงาม เสริมรสนิยมที่ดี มีระเบียบกฎเกณฑ์ที่ให้ทุกคนเคารพ มีความสะดวกสบายสนับสนุนความเป็นตัวของตัวเองได้อย่างดี ก็คงจะเป็นสิ่งแวดล้อมที่นักศึกษาเข้ามาอยู่ก็คงจะอยู่อย่างมีระเบียบไม่ส่งเสียงเอะอะ อึกกระทึก ไม่เปิดวิทยุดังจนเกินไป ไม่ทำลายระเบียบกฎเกณฑ์ หอพักสามารถ จัดอาหารเพื่อบริการทางด้านโภชนาการ หาอาหารที่มีคุณค่าให้รับประทาน จัดกิจกรรมให้พัฒนาทักษะทางสังคม ให้มีการละเล่น การกีฬาความสนุกสนานเพลิดเพลิน จัดให้มีหน้าที่รับผิดชอบภายในหอพัก และกิจกรรม เพื่อฝึกความเป็นผู้นำ และให้ความดูแลรักษาความปลอดภัยให้แก่ นักศึกษาด้วย หอพักจึงน่าจะเป็นสถานที่ ที่จะจัดสิ่งแวดล้อมอันมีผลต่อการพัฒนานักศึกษาได้เป็นอย่างดี

ปัจจุบันนักบุคลากรนิสิตนักศึกษาได้เห็นความสำคัญของการใช้ประโยชน์ของที่พักอาศัย ที่มหาวิทยาลัยจัดให้เป็นแหล่งพัฒนานิสิตให้เกิดความงอกงาม การเรียนรู้ทั้งทางชีวิตและวิชาการ เป็นอย่างมาก จึงมีแนวคิดที่จะพัฒนาหอพักต่างๆ ให้เป็นศูนย์ศึกษาและอาศัย เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาคนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย

ลักษณะของศูนย์ศึกษาอาศัยควรมีลักษณะดังนี้

1. มีกิจกรรมที่พัฒนานิสิตนักศึกษาในด้านต่าง ๆ เช่น การพัฒนาด้านบุคลิกภาพ ด้านวิชาการ ด้านลักษณะนิสัย กิริยามรรยาท การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ควรมีคณะกรรมการดำเนินงานซึ่งประกอบด้วยอาจารย์นิสิตนักศึกษาที่อาศัยอยู่ในศูนย์การศึกษาและอาศัยบุคลากร นิสิตนักศึกษา และนักแนะแนว กิจกรรมแต่ละประเภท อาจจะใช้เวลาในช่วง 20.00 - 21.00 น. หรือวันเสาร์เพื่อพัฒนาให้นิสิตนักศึกษาได้เจริญงอกงามในทุกด้าน ตลอดระยะเวลาที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยแห่งนั้น

2. มีบุคลากรนิสิตนักศึกษา ประจำอยู่ในศูนย์การศึกษาและอาศัย เพื่อให้บริการการให้คำปรึกษาแนะแนว ในช่วงเวลา 18.00 - 21.00 น.

3. จัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ส่งเสริมพัฒนาการของนิสิตนักศึกษา ในศูนย์การศึกษาและอาศัย เช่น ห้องรับแขก ห้องสนทนา การที่เล่นกีฬาในร่ม ปิงปอง ดนตรีบางชนิด ห้องอ่านหนังสือ ห้องประชุมสัมมนากลุ่มย่อย ห้องสมุดประจำหอพัก ที่สำหรับจำหน่ายเครื่องดื่มของว่างและของใช้กระจุกกระจิกสำหรับชีวิตประจำวัน เช่น เครื่องเขียน สมุด แปรงสีฟัน ห้องสำหรับออกกำลังกายบริหารประกอบดนตรี ซึ่งสามารถใช้เป็นห้องประชุม ห้องฉายภาพยนตร์ หรือห้องจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมและทางวิชาการอื่น ๆ

4. ประสานงานกับฝ่ายวิชาการและฝ่ายกิจกรรม เพื่อร่วมกันจัดกิจกรรม เพื่อเป้าหมายในการพัฒนานิสิตด้านต่าง ๆ เช่น จัดการสอนซ่อมเสริม หรือจัดการสอนในวิชาที่นิสิต นักศึกษาสนใจที่จะเรียนรู้นอกเหนือไปจากหลักสูตรที่กำหนดไว้ในมหาวิทยาลัย เช่น มีกิจกรรม สอนทำอาหารและขนม โดยการจัดร่วมกับสมาคมผู้บำเพ็ญประโยชน์แห่งประเทศไทย หรือคณะกรรมการการศึกษานอกโรงเรียนของสภาสตรีแห่งชาติ การจัดนี้อาจจะอบรมเป็นโครงการระยะสั้น เช่น เรียน 10 สัปดาห์ มาสอนให้ ณ ศูนย์ศึกษาและอาศัยเลย รับสมัครรุ่นละ 20 คน เมื่อสำเร็จการอบรมมีวุฒิมัธยมศึกษาให้อีกด้วย

5. สนับสนุนและส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาในศูนย์นี้จัดกิจกรรมต่างๆโดยผ่านการพิจารณาเห็นชอบของคณะกรรมการศูนย์ ซึ่งจะสนับสนุนกิจกรรมในรูปแบบของการประสานงานอำนวยความสะดวก และให้ความช่วยเหลือเท่าที่จะเป็นได้ เปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษาใช้ความสามารถพิเศษเพื่อการแสดงออกในกิจกรรมต่าง ๆ ที่นิสิตนักศึกษาช่วยกันจัดขึ้น

6. ดำเนินโครงการที่จะเป็นประโยชน์ต่อนิสิตนักศึกษาเป็นระยะๆ เช่น ให้มีเวรอาสาสมัครหมุนเวียนกันจัดทำอาหารตักบาตรถวายพระตอนเช้าทุกวันตามแต่จะศรัทธา และตอนค่ำให้มีการฟังเทศน์จากเทพสังข์ ๆ ประมาณ 15 นาที และให้นั่งทำสมาธิอีก 10 นาที ในเวลา 22.00 นาฬิกา ทุกวัน

7. จัดให้มีวิทยากรบรรยายให้ความรู้เป็นครั้งคราว เช่น ให้มีวิทยากรบรรยายเรื่องความสำคัญในการอยู่ร่วมกัน มรรยาทไทย การพัฒนาบุคลิกภาพ การพูดในที่ชุมชน เป็นต้น

8. จัดให้มีการฉายภาพยนตร์สารคดีที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาความรู้ ความคิดของนิสิตนักศึกษา

9. จัดให้มีการประเมินผลกิจกรรม และโครงการที่จัดขึ้น ว่ามีผลต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษาในด้านต่าง ๆ ขึ้นเพียงใด ควรมีการศึกษา วิจัย เปรียบเทียบพัฒนาการของผู้ที่อยู่ในศูนย์การศึกษาและอาศัย กับผู้ที่มีได้อยู่

ลักษณะของศูนย์ศึกษาและอาศัย น่าจะเป็นศูนย์ที่จำลองลักษณะของสังคมที่ดีที่นิสิตนักศึกษาจะต้องไปเผชิญในอนาคต มาอยู่ในมหาวิทยาลัย เพื่อฝึกและเตรียมนิสิตให้เคยชินกับสภาพที่อาศัยที่สะอาด เป็นระเบียบ ถูกลักษณะ ได้อยู่ในสังคมที่ดี จิตใจงดงาม ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และเห็นประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว

การดำเนินการจึงจำเป็นต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้หลาย ๆ ด้าน ช่วยกันเสียสละทำงานเพื่อผลประโยชน์ในการพัฒนานิสิตนักศึกษาโดยตรง การจัดการศูนย์ศึกษาและอาศัยน่าจะเป็นการจัดการที่ถูกต้องตรงกับความเป็นจริง ตั้งแต่การเก็บเงินค่าที่พัก ค่าอาหาร ค่าน้ำ ค่าไฟ และ

ค่าบริการต่างๆ ซึ่งนิสิตนักศึกษาจะต้องเป็นผู้ลงทุนเพื่อซื้อบริการอันเป็นผลกระทบที่ดีต่อตัวนิสิต นักศึกษาในอัตราที่เหมาะสมด้วย การเก็บค่าที่พักอาจจะแพงกว่าที่อื่น ๆ แต่บริการที่ได้รับยุติธรรม มีผลประโยชน์ด้านต่าง ๆ ค่อนข้างสูง ก็น่าจะเป็นสิ่งที่นิสิตนักศึกษา และผู้ปกครองยอมลงทุน ในขณะที่เดียวกันผู้บริหารมหาวิทยาลัยอื่นๆ อาจจะต้องเลือกเป็นผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาและอาศัย ผู้ซึ่งมีความสามารถในการจัดการ การบริหาร การเงิน และการบริหารกิจกรรมพัฒนานิสิตนัก ศึกษาด้วย ข้อสำคัญผู้บริหารจะต้องเห็นความสำคัญของศูนย์ศึกษาและอาศัย และพร้อมที่จะ สนับสนุนให้มีการดำเนินการอย่างถูกต้องเหมาะสมตามหลักวิชาการในทุกกิจการที่ดำเนินการ อีกด้วย

ดังนั้นการที่จะเสริมสร้างให้หอพักเป็นศูนย์การศึกษาและอาศัย (Living and Learning Center) นั้น จัดได้หลายประการ

1. การจัดสิ่งแวดล้อมภายในหอพักให้เกิดความมีระเบียบวินัยและความสะอาดสวยงาม
2. การสร้างสิ่งแวดล้อมให้เกิดสัมฤทธิผลทางการเรียน
3. การจัดประสบการณ์หรือกิจกรรมที่พัฒนาทักษะทางสังคม
4. การจัดให้มีโภชนาการที่ถูกต้องเหมาะสม
5. การจัดให้มีนันทนาการ
6. การจัดให้มีสุขภาพอนามัย
7. การจัดให้มีพัฒนาความเป็นผู้นำ
8. การจัดให้มีควมมีชีวิตในสิ่งแวดล้อมที่ดี
9. การจัดให้มีแนะแนวด้านต่าง ๆ

เพื่อให้หอพักได้เป็นศูนย์พัฒนาวิชาการและบุคลิกภาพของผู้อยู่มหาวิทยาลัยพึงสนับสนุน ให้มีการจัดกิจกรรมต่างๆ อุดหนุนให้การช่วยเหลือด้านอุปกรณ์ ส่งเสริมพละนาามัย สติปัญญา และสนับสนุนให้อาจารย์ที่มีเวลาพอได้จัดกิจกรรมต่างๆ ที่จะช่วยให้นักศึกษาได้มีโอกาสอยู่ใน สิ่งแวดล้อม และบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาสติปัญญา ความรับผิดชอบ การแก้ปัญหา และ มารยาททางสังคมที่ดีที่สุด

การสร้างความรู้ ทักษะและประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ให้นักศึกษาหอพักเป็นแนวทาง การพัฒนานักศึกษาหอพักที่สอดคล้องกับการจัดหอพักนักศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ซึ่ง เป็นการพัฒนานักศึกษาโดยให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ของบุคคลจนถึงระดับองค์กรโดยสร้าง วัฒนธรรมการเรียนรู้ให้เป็นวัฒนธรรมของหอพักนักศึกษา

3. แนวคิดการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษาของ ฮีบเนอร์ (Heubner, 1983)

ฮีบเนอร์ (Heubner, 1983) ได้รวบรวมลักษณะต่างๆ ของสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดหอพักมีดังต่อไปนี้

สภาพแวดล้อมกายภาพ (Physical Environment) ซึ่งมีอิทธิพลต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษา ซึ่งอยู่ในมหาวิทยาลัย มีหลายประเภทซึ่งได้แก่ สภาพแวดล้อมที่เป็นพื้นที่ภายนอกอาคาร เช่น สภาพธรรมชาติโดยรอบอาคาร ต้นไม้ และการประดับตกแต่งพื้นที่สีเขียวที่เป็นต้นไม้จะทำให้ นิสิตนักศึกษา รู้สึกสบายทั้งร่างกายและจิตใจ สร้างความรู้สึกอ่อนโยน ผูกพันกับธรรมชาติอีกส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญมากเช่นเดียวกันคือ อาคารสถานที่และสิ่งก่อสร้างทั้งหมดในมหาวิทยาลัย สิ่งก่อสร้างที่มีอิทธิพลที่สุด ได้แก่ หอพักนิสิตนักศึกษา เพราะเป็นที่พักอาศัย ซึ่ง นิสิตนักศึกษาต้องใช้เวลาอยู่ในหอพักมากกว่าอาคารอื่นๆ การปรับปรุงสภาพแวดล้อมหอพักให้เอื้อต่อการเรียนและการพัฒนานิสิตนักศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญ ผลงานวิจัยหลายโครงการ พบว่าหอพักสูงหลายชั้น และมีระเบียบของหอพักยาวมาก จะทำให้นิสิตนักศึกษามีความพึงพอใจต่อหอพักลดน้อยลง แต่นิสิตนักศึกษามีอิสระมาก การดูแลทำได้ยาก หอพักขนาดเล็กและไม่สูงนัก จะทำให้บรรยากาศสังคมดี มีความสนุกสนานผ่อนคลาย มีความเป็นมิตร และมีความอบอุ่นมากกว่าหอพักขนาดใหญ่

นอกจากขนาดและความสูง หรือรูปลักษณะของหอพักแล้ว จำนวนนิสิตนักศึกษาที่พักอาศัยในแต่ละห้องก็ทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อนิสิตนักศึกษา จากผลการวิจัยเปรียบเทียบระหว่างหอพักที่อาศัยอยู่ห้องละ 2 คนกับห้องละ 3 คน พบว่า นิสิตนักศึกษาที่พักห้องละ 3 คน รู้สึกว่ามีความสับสนวุ่นวายมากขึ้น มีสมาธิน้อยลง

สภาพแวดล้อมทางสังคม (Social Environment) การสนับสนุนจากสังคมที่แวดล้อมมีความหมายกว้าง ในหอพักนักศึกษาจะหมายถึงมิตรภาพความผูกพัน การร่วมแรงร่วมใจ การรวมตัวของบุคคล ศักยภาพในการช่วยเหลือเกื้อกูล ในสถาบันอุดมศึกษาทุกประเภท สิ่งที่ทำให้นิสิตนักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุดคือสภาพแวดล้อมที่ทำให้ นิสิตนักศึกษาเกิดความรู้สึกว่ามีความเป็นมิตรมีการให้การสนับสนุนและมีการให้ความช่วยเหลือ ความรู้สึกเหล่านี้ นิสิตนักศึกษาสามารถจัดให้เกิดขึ้นได้

ความหลากหลายและความเป็นลักษณะเดียวกัน (Heterogeneity and Homogeneity) สภาพแวดล้อมที่มีความหลากหลาย หมายถึง สภาพแวดล้อมที่ประกอบด้วยสภาพแวดล้อมย่อยๆ ที่มีความแตกต่างกัน เช่น หอพักนักศึกษาบางแห่งที่จัดที่พักรหรือห้องพักหลายๆแบบให้นักศึกษาเลือกพักตามที่ตนต้องการ เช่น ห้องพักคนเดียว ห้องพักหลายคน ศูนย์

อำนวยความสะดวกต่างๆ ในหอพัก ให้นักศึกษาได้เลือกใช้บริการได้อย่างหลากหลาย สภาพแวดล้อมที่มีลักษณะเดียวกัน หมายถึง สภาพแวดล้อมที่ประกอบด้วยสภาพแวดล้อม ย่อยที่ไม่แตกต่างกัน เช่น ห้องพักในหอพักนักศึกษาที่มีสภาพเหมือนกันทั้งหมด นิสิตนักศึกษาที่ปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่มีลักษณะเดียวกันได้ยากจะมีความรู้สึกตึงเครียด ถ้าปรับตัวไม่ได้จะอยู่ในสภาพแวดล้อมนั้นไม่ได้โดยทั่วไปนิสิตนักศึกษาจะมีความพึงพอใจกับสภาพแวดล้อมที่มีความหลากหลาย เช่นหอพักที่มีบริเวณกว้างขวาง มีมุมต่างๆ ให้เลือกพักผ่อนในช่วงเวลาว่าง มีศูนย์ต่างๆ ให้เลือกเข้าไปทำกิจกรรมอย่างหลากหลาย นักศึกษาสามารถเลือก สภาพแวดล้อมย่อยที่มีความสอดคล้องกับตนเอง และมีโอกาสแสวงหาเพื่อนฝูงที่มีความคล้ายคลึงกับตนเองได้มาก

ความสมดุลระหว่างการสนับสนุนกับการท้าทาย (Support and Challenge Balance) การสนับสนุน (Support) หมายถึง ความสัมพันธ์หรือประสบการณ์ที่ช่วยบรรเทาความตึงเครียด หรือการสร้างประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดความคุ้นเคยกัน สภาพแวดล้อมตัวอย่างของการสนับสนุนได้แก่ การเอาใจใส่ดูแล การให้ความเห็นอกเห็นใจกัน การได้รับความอบอุ่นจากผู้อื่น ส่วนการท้าทาย (Challenge) หมายถึง สภาพที่ก่อให้เกิดความตึงเครียด การท้าทายที่มากเกินไปอาจทำให้เกิดความไม่พอใจหรือเกิดความยากลำบาก ในการใช้ชีวิตในสถาบันการศึกษานักศึกษาหอพักของสถาบันการศึกษาจะต้องประสบกับอิทธิพลของการสนับสนุนและการท้าทาย ซึ่งส่งผลถึงความปลอดโปร่งและความขัดข้อง ในการใช้ชีวิตประจำวันในหอพัก การจัดหอพักของมหาวิทยาลัยราชภัฏจึงควรนำหลักการดังกล่าวมาเป็นหลักเกณฑ์ในการจัดหอพักเพื่อพัฒนานักศึกษา

ตอนที่ 3 แนวคิดจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (2545 - 2549)

ผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิดจากพระราชบัญญัติการศึกษาและแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9(2545 - 2549) ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดหอพักและการพัฒนานักศึกษาหอพักของมหาวิทยาลัยราชภัฏซึ่งมีดังนี้

1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ตามรัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 ที่กำหนดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติและให้ปรับปรุงการศึกษาของชาติให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ให้ผู้เรียนเกิดความรู้คู่คุณธรรมและเป็นผู้เรียนที่เก่งดีมีความสุข จึงส่งผลให้มีการจัดทำพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งนับเป็นจุดสำคัญที่จะนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาทุกระดับตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานถึงระดับอุดมศึกษาของไทย (สำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542) สาระสำคัญในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับ พ.ศ. 2542 มีหลายมาตราซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการจัดการหอพักของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อเป็น องค์การแห่งการเรียนรู้ เมื่อมหาวิทยาลัยราชภัฏทุกแห่งนำสาระสำคัญเหล่านี้มายึดเป็นแนวปฏิบัติ อย่างจริงจัง ตามที่กฎหมายด้านการศึกษาของชาติกำหนดแนวทางไว้ให้อย่าง ชัดเจน ดังเช่นใน มาตรา 8 ซึ่งกำหนดไว้ว่า ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และการพัฒนาสาระและ กระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างพอเพียง จากสารระดังกล่าวมหาวิทยาลัยราชภัฏสามารถนำมา เป็นนโยบายในการจัดหอพัก และพัฒนานักศึกษาหอพักของมหาวิทยาลัยราชภัฏซึ่งได้ประกาศ ปรัชญา พันธกิจและวิสัยทัศน์ให้สังคมได้รับทราบอย่างชัดเจนว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏเป็น มหาวิทยาลัยการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นสังคมของมหาวิทยาลัยราชภัฏส่วน ใหญ่เกือบทุกแห่งคือท้องถิ่น ดังนั้นการพัฒนานักศึกษาในหอพักของมหาวิทยาลัยราชภัฏจึง สามารถเปิดโอกาสให้สังคมท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมได้ เช่น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ท้องถิ่น และใช้บุคลากรในท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรในโปรแกรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนานักศึกษาในหอพัก ซึ่งจะสอดคล้องกับมาตรา 7 ซึ่งระบุไว้ในกระบวนการเรียนรู้ ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้อง และส่งเสริม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นด้วยเหตุผลสำคัญที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเกือบทุกแห่งตั้งอยู่ในท้องถิ่นต่างจังหวัด ซึ่ง ใกล้แหล่งเรียนรู้ที่เป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นจึงสามารถเชื่อมโยงนัก ศึกษาหอพักเข้ากับสิ่งนี้ได้เป็นอย่างดีโดยจัดโปรแกรมให้นักศึกษาหอพักออกไปเรียนรู้ในเรื่องดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับการเรียนรู้ โดยให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วม เช่น ให้นักศึกษาในหอพักออกไป เรียนรู้และฝึกอาชีพในเรื่องหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ซึ่งจะได้ประโยชน์หลายอย่างกับนักศึกษา ทั้งเป็นการปลูกฝัง เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นและเป็นการเรียนรู้เรื่องอาชีพเสริม จากแนวคิดดังกล่าว จะสอดคล้องกับมาตรา 9 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งระบุไว้ในข้อ 5 และข้อ 6 คือการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา และการมีส่วนร่วม ของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กร วิชาชีพ มหาวิทยาลัยศาสนา สถานประกอบการ และมหาวิทยาลัยสังคมอื่น ในข้อ 6 นี้ ถือว่าเป็นแนวคิดส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholder) ซึ่งถือว่าเป็นการ แสวงหารูปแบบใหม่ในการพัฒนานักศึกษาหอพักที่มีความหลากหลาย และยืดหยุ่นไม่ยึดติดใน รูปแบบเดิม ๆ เพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ และสนองต่อการพัฒนาหอพักนักศึกษาให้เป็นองค์กรแห่ง การเรียนรู้

ในมาตรา 15 ซึ่งระบุว่าการจัดการศึกษามี 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย และสถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง หรือทั้งสามรูปแบบก็ได้ หอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัยการศึกษาจึงควรส่งเสริมให้มีการศึกษาตามอัธยาศัยให้มากที่สุด ซึ่งอาจจัดขึ้นทั้งภายในและนอกหอพัก เช่น การเชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาฝึกวิชาชีพท้องถิ่นตามที่นักศึกษาแต่ละคน แต่ละกลุ่มในหอพักสนใจจะเรียนรู้ ได้แก่ การทำอาหารท้องถิ่น โดยเรียนรู้กับกลุ่มแม่บ้านต่าง ๆ ซึ่งนักศึกษาหอพักมีเวลามากกว่านักศึกษาคนอื่น ๆ เนื่องจากมีเวลาหลังเลิกเรียน ไม่ต้องเสียเวลาเดินทางไปกลับและนักศึกษาหอพักส่วนใหญ่ไม่กลับบ้านในวันเสาร์ - อาทิตย์ จากการสอบถามอย่างไม่เป็นทางการกับนักศึกษาที่พักหอพักของมหาวิทยาลัยและหอพักเอกชนรอบมหาวิทยาลัยราชภัฏ จะได้คำตอบตรงกันว่า ไม่กลับบ้านวันเสาร์ - อาทิตย์ เพราะกลับไปก็ทำอะไร อยู่หอพักได้คุยเล่นหรือเที่ยวกับเพื่อน ดังนั้น หอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ จึงควรจัดการศึกษาตามอัธยาศัยให้กับนักศึกษาในช่วงวันหยุด เสาร์ - อาทิตย์ ได้เป็นอย่างดี เพราะนอกจากนักศึกษาจะได้รับความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ จากการจัดโปรแกรมการเรียนรู้ตามอัธยาศัย แล้วยังเป็นการแก้ปัญหาให้นักศึกษาใช้เวลาว่างไปมีธุระกันในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เล่นการพนัน ดื่มเหล้า เสพยี่ลึงเสพติด เที่ยวเตร่ตามสถานบันเทิงซึ่งแนวคิดในเรื่องการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยให้นักศึกษาหอพักของมหาวิทยาลัยราชภัฏนี้ยังสอดคล้องกับแนวการจัดการศึกษาใน มาตรา 24 ข้อ 6 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งระบุไว้ว่า จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา มีการประสานร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ และมีความสอดคล้องกับ มาตรา 29 ที่กำหนดไว้ชัดเจนว่า ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ มหาวิทยาลัยศาสนา โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุน ให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนา ระหว่างชุมชน จากข้อกำหนดดังกล่าว มหาวิทยาลัยราชภัฏอาจจัดโครงการพัฒนาท้องถิ่นโดยให้นักศึกษาหอพักของมหาวิทยาลัย ในวิชาเอกต่าง ๆ ออกไปให้ความรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับคนในท้องถิ่น เช่น นักศึกษาวิชาเอกคหกรรมศาสตร์ไปแนะนำวิชาโภชนาการสำหรับเด็กเล็ก หรือคนชราอย่างถูกต้องตามหลักโภชนาการนักศึกษาวิชาเอกท่องเที่ยวและ

ภาคเอกชนก็อาจมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวของชุมชนที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยว ให้ความรู้การจัดการท่องเที่ยวแบบ โฮม สเตย์ (Home Stay) ให้กับชาวบ้านอย่างถูกต้อง

2. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545 - 2549)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติซึ่งรัฐบาลใช้เป็นแผนในการพัฒนาประเทศ ฉบับปัจจุบันคือฉบับที่ 9 ซึ่งมีระยะเวลาระหว่าง พ.ศ. 2545 - 2549 แผนพัฒนาชาติฉบับนี้ยังคงเน้นที่การพัฒนาคนและสังคมซึ่งถือเป็นวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศที่มุ่งเน้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและสร้างค่านิยมร่วมที่ดีให้เกิดขึ้นในสังคมไทย เพื่อพัฒนาสู่สังคมที่เข้มแข็งและมีคุณภาพ ดังนั้นมหาวิทยาลัยการศึกษาระดับอุดมศึกษาจึงมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงในการตอบสนองของวิสัยทัศน์ในแผนพัฒนาประเทศทุกฉบับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฉบับที่ 9 ซึ่งเน้นการพัฒนาคน และสังคม การพัฒนานักศึกษาหอพักของมหาวิทยาลัยราชภัฏจึงควรนำวิสัยทัศน์การพัฒนาสังคมและคนในสังคมมาเป็นแนวคิดในการจัดหอพัก ซึ่งแนวคิดหลักในการพัฒนาตามแผนดังกล่าวนี้ อาจแบ่งเป็นการมุ่งพัฒนาในด้านสำคัญ ๆ 3 ด้านด้วยกันคือ

2.1. การพัฒนาสู่สังคมที่มีคุณภาพ มุ่งสร้างคนให้เป็นคนดีคนเก่งและถึงพร้อมด้วยคุณธรรม โดยยึดหลัก ความสมดุล พอดี และพึ่งตนเองได้ สร้างสังคมที่อบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง เมืองน่าอยู่ เน้นการพัฒนาที่มีความสมดุล กับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้บรรลุความอยู่ดีมีสุข ของคนไทยทุกคนในทุกสังคมและเน้นการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม จึงเห็นได้ชัดเจนว่าวิสัยทัศน์เป็นด้านที่ 1 ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 นี้ สามารถนำมาเป็นกรอบในการพัฒนานักศึกษาหอพักได้เป็นอย่างดี

2.2. การพัฒนาสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ มุ่งสร้างโอกาสและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้คนไทยทุกคน คิดเป็น ทำเป็น เรียนรู้ที่จะพัฒนาตนเองให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการปูพื้นฐานการพัฒนาคุณภาพของคน และปฏิรูปการศึกษาของคนไทยให้สามารถเรียนรู้วิทยาการสมัยใหม่ เช่น วิทยาการทางเทคโนโลยีการสื่อสาร เพื่อให้เรียนรู้ที่จะปรับตัวต่อสถานการณ์ใหม่ที่เปลี่ยนไป ในขณะเดียวกันการพัฒนานี้ต้องควบคู่ไปกับการปลูกฝังให้คนไทยเรียนรู้การรักษาภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่น วิสัยทัศน์ในด้านที่ 2 ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 นี้สามารถนำมาเป็นแนวทางการพัฒนานักศึกษาหอพักของมหาวิทยาลัยราชภัฏได้โดยตรง และสามารถปรับแนวคิดเรื่องหอพักนักศึกษา กับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ได้อย่างชัดเจน ด้วยการนำแนวคิดเรื่ององค์กรแห่งการเรียนรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้มาปรับใช้กับการจัดหอพักนักศึกษา สำหรับความหมายขององค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) หมายถึง องค์กรที่สนับสนุนให้บุคคลในองค์กรเพิ่มพูนความรู้ ความ

(Learning Organization) หมายถึง องค์กรที่สนับสนุนให้บุคคลในองค์กรเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา เป็นองค์กรที่ส่งเสริมรูปแบบความคิดใหม่ ๆ นี้ซึ่งบุคคลเรียนรู้ที่จะเรียนรู้ร่วมกันและอาจจะสรุปลักษณะขององค์กรหรือสังคมแห่งการเรียนรู้ได้ดังนี้ (Senge, 1990)

1. เป็นสังคมที่ให้คุณค่าแก่คนว่าเป็นทรัพย์สินที่สำคัญสูงสุดขององค์กร ซึ่งสะท้อนให้เห็นด้วยการคัดเลือก ดูแลรักษา และพัฒนาคนในสังคมนั้น
2. ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ของคนในสังคม หรือ องค์กรอย่างจริงจังทั้งในรูปแบบของการศึกษา ฝึกฝน อบรม ตลอดจนการเรียนรู้ร่วมกันอย่างสม่ำเสมอและมีการกระทำเป็นที่มิดด้วย
3. ส่งเสริมให้แต่ละคนในสังคมได้แสดงความรู้ความสามารถที่สูงขึ้นอยู่เสมอ
4. การมีข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัย และเข้าถึงคนในองค์กรอย่างทั่วถึง เพื่อกระตุ้นการเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ รอบตัว
5. มีกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างคนในสังคม และ การเรียนรู้ร่วมกับสังคมภายนอกเสมอ

2.3. การพัฒนาสู่สังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน วิสัยทัศน์ในข้อนี้เน้นเอกลักษณ์และวัฒนธรรมไทย ที่ควรร่วมกันธำรงรักษาไว้ เพื่อการเห็นความสำคัญของการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การมองถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว จึงจำเป็นต้องสร้างคุณค่าและจิตสำนึกแก่คนในสังคม พัฒนาความคิด ทักษะคติ ค่านิยม ของชุมชนและสังคม วิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศ ในด้านที่ 3 นี้สมควรอย่างยิ่งที่จะนำมาเป็นแนวคิดในการพัฒนา นักศึกษาในหอพักเนื่องจากสามารถปลูกฝังคุณสมบัติ ที่ดีดังให้เกิดการเรียนรู้ได้โดยไมยาก เช่น ในเรื่องการปลูกฝังให้เยาวชนเห็นคุณค่า ของการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว การเคารพกฎเกณฑ์ของสังคมร่วมกัน ซึ่งปลูกฝังได้ในขณะ นักศึกษาใช้ชีวิตร่วมกันในหอพัก

ตอนที่ 4 โครงการและแนวคิดที่เป็นความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏกับหน่วยงานต่าง ๆ ในสังคม

มหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศมีการเข้าร่วมโครงการความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในสังคมทั้งหน่วยงานระดับประเทศและหน่วยงานในท้องถิ่นเพื่อพัฒนาหอพักนักศึกษาดังนี้

1. โครงการผลิตครูพันธุ์ใหม่ของกระทรวงศึกษาธิการ

โครงการผลิตครู 5 ปี หรือที่เรียกกันว่าหลักสูตรศึกษาธิการ ซึ่งมอบให้คณะกรรมการพัฒนาที่เริ่มวางแผนเมื่อ พ.ศ. 2545 ซึ่งนายปองพล อดิเรกสาร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเห็นชอบร่วมกับที่ประชุมสภาคณบดีคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์แห่งประเทศไทย (สคศท.) ให้มีการปรับแผนผลิตครู 6 ปี เป็นแผนผลิตครู 5 ปี โดยจะมีการผลิตนักศึกษาครูจำนวน 2,500 คน เป็นโครงการระยะ 3 ปี ระหว่างปีงบประมาณ 2547 - 2549 และถ้าโครงการนี้ประสบความสำเร็จจะได้รับการขยายเป็นโครงการถาวรต่อไป ซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยทั้ง 56 แห่ง จะวางแผนร่วมกันว่ามหาวิทยาลัยใดจะผลิตนักศึกษาครูตามโครงการดังกล่าวเป็นจำนวนเท่าใด ในที่ประชุมดังกล่าวข้างต้น กำหนดในหลักการเบื้องต้นว่ามหาวิทยาลัยที่จะผลิตครูตามแนวทางใหม่ที่จะต้องเป็นมหาวิทยาลัยที่มีหอพักนักศึกษา เพื่อรับนักศึกษาในโครงการนี้ เข้าพักในหอพักนักศึกษา ของมหาวิทยาลัยและมีกิจกรรมต่าง ๆ ในหอพักเพื่อพัฒนานักศึกษาในโครงการนี้ควบคู่กับการเรียนการสอนตามหลักสูตรผลิตครู 5 ปี นักศึกษาในการเรียนตามหลักสูตร และมีโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู ซึ่งเป็นโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จะรับนักศึกษาไปฝึกปฏิบัติงานและฝึกปฏิบัติการสอนอีก 1 ปี ภายหลังจากหลักสูตรโดยต้องเป็นโรงเรียนที่มีครูและผู้บริหารที่เข้าใจและเห็นความสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาซึ่งจะเป็นโรงเรียนต้นแบบให้บัณฑิตครูลงไปชิมชั้บอาชีพครู

ในหลักการเบื้องต้นของโครงการนี้ ที่กำหนดว่ามหาวิทยาลัยที่จะผลิตนักศึกษาครูพันธุ์ใหม่ดังกล่าวจะต้องเป็นมหาวิทยาลัยที่มีหอพักนักศึกษา(กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) ดังนั้นหอพักนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏจึงมีภารกิจและบทบาทเพิ่มขึ้นเพื่อตอบสนองต่อโครงการสำคัญนี้ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่หอพักของมหาวิทยาลัยราชภัฏจะต้องได้รับการจัดการหอพัก เพื่อพัฒนานักศึกษาหอพักที่เข้าพัก(สภาสถาบันราชภัฏ , 2546) โดยทั่วไปแล้วหอพักมหาวิทยาลัยราชภัฏจะต้องเตรียมพร้อมเพื่อเป็นหอพักของมหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นหน่วยงานจัดทำแผนผลิตครูดังกล่าวเพื่อมุ่งไปสู่การได้บัณฑิตครูที่ปรีชาสามารถ ในการบูรณาการความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ไปสู่การจัดการศึกษาทุกระบบ ด้วยการทำงานเป็นทีมเป็นครูดี ครูเก่ง และมีความสุข สามารถรับบทบาทสำคัญในการพัฒนานักเรียนให้เป็นคนเก่ง คนดี และคนมีความสุขตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของประเทศ การที่นักศึกษาครูตามโครงการดังกล่าวจะได้รับการพัฒนาจนสำเร็จเป็นบัณฑิตครูที่มีคุณสมบัติดังกล่าวข้างต้นได้ นอกจากได้รับการพัฒนาและฝึกฝนตามหลักสูตรของโครงการแล้ว โครงการนี้มีหลักการให้นักศึกษาตามโครงการทุกคนจะได้รับการพัฒนา ปลูกฝัง คุณสมบัติที่พึงประสงค์ในระหว่างการศึกษาอยู่ใน

หอพักของมหาวิทยาลัย ดังนั้นจึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่หอพักของมหาวิทยาลัยราชภัฏ จะต้องได้รับการพัฒนารูปแบบการจัดหอพักเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และเพื่อตอบสนองโครงการดังกล่าวข้างต้น

2. แนวคิดความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏกับชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพบัณฑิต สถาบันราชภัฏจะปรับเปลี่ยนเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏซึ่งมีปรัชญาและวิสัยทัศน์เป็นมหาวิทยาลัย เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นและมหาวิทยาลัยเพื่อปวงชนตามหลักการในพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 ดังนั้นมหาวิทยาลัยราชภัฏต้องเตรียมการเพื่อเป็นมหาวิทยาลัย การศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีภารกิจในการสร้างเวทีใหม่ให้กับท้องถิ่น ต้องมีบทบาทใหม่ที่ท้องถิ่นมีสิทธิ์มีส่วนร่วมโดยตรงในการร่วมมือกันจัดการศึกษา ต้องมีกระบวนการในการผลิตบัณฑิตที่แตกต่างจากมหาวิทยาลัยอื่น ๆ มหาวิทยาลัยราชภัฏต้องคบชาวบ้านเป็นกัลยาณมิตรร่วมกันใช้ความรู้ ความคิดให้เกิดปัญญา ต้องใช้ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์ในการจัดการศึกษา (ประเวศ วะสี , 2545)

มหาวิทยาลัยราชภัฏทุกแห่งซึ่งตั้งอยู่ต่างจังหวัด มีต้นทุนทางสังคมเพื่อนำมาใช้ในการจัดการศึกษาที่เป็นแหล่งความรู้ เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีประโยชน์ครบถ้วน นำมาเป็นแหล่ง เนื้อหาวิชา และสถานที่ฝึกทักษะปฏิบัติต่าง ๆ ได้ สำหรับให้นักศึกษาของมหาวิทยาลัยได้ออกไปเรียนรู้ฝึกงานจากบรรยากาศที่เป็นจริง ตามสถานการณ์ธรรมชาติตามที่ต้องพบในชีวิตจริง ในขณะเดียวกันมหาวิทยาลัยราชภัฏควรเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร และกิจกรรมการพัฒนานักศึกษานำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาในมหาวิทยาลัยด้วยการเปิดโอกาสให้ชาวบ้านเข้ามาแสดงความรู้ความสามารถเป็นการแลกเปลี่ยนภูมิปัญญาสากลภูมิปัญญาโลกตามหลักสูตร เนื้อหาวิชาที่นักศึกษาเรียนรู้ และนำออกไปฝึกปฏิบัติจริงในท้องถิ่น (อุทัยพงษ์ เปรียบจริยวัฒน์ , 2545)

แนวคิดดังกล่าวข้างต้นตรงกับแนวคิดการจัดการศึกษา เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อความยั่งยืนของท้องถิ่น ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาที่นำปัญหาของท้องถิ่น ปัญหาชุมชน และปัญหาชาติ บ้านเมือง เป็นตัวตั้งเพื่อการศึกษาและการรู้จักปัญหาและมองการแก้ไขปัญหานั้นบนพื้นฐานภูมิปัญญาของชุมชน เป็นการเปิดเชื่อมมหาวิทยาลัยกับชุมชนเพื่อพัฒนาท้องถิ่นร่วมกัน เรียนรู้ที่จะแก้ปัญหาด้วยภูมิปัญญาสากลที่สถาบันการศึกษามีอยู่และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ชาวบ้านมีอยู่

หลักการสำคัญเหล่านี้นำมาจัดเป็นกิจกรรมเพื่อพัฒนานักศึกษาหอพักของมหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่งได้ เช่น การจัดหอพักนักศึกษาให้เป็นเวทีชาวบ้านให้ชาวบ้านนำภูมิปัญญาท้องถิ่น

ถิ่นเข้ามาแสดงให้เห็นนักศึกษาหอพักได้เรียนรู้และฝึกทักษะอย่างเป็นรูปแบบที่ชัดเจน ตัวอย่างเช่น จัดโปรแกรมการฝึกอาชีพเสริมให้นักศึกษาหอพักโดยชาวบ้านเป็นวิทยากรโดยจัดขึ้นภายในหอพัก ในช่วงวันเสาร์ - อาทิตย์ หรือช่วงปิดภาคเรียน ให้นักศึกษาหอพักได้เรียนรู้ตามอัธยาศัย เช่น ความรู้เรื่องงานจักสาน , งานผลิตอาหาร , ยาและเครื่องสำอางจากสมุนไพร ความรู้เรื่องแหล่งโบราณสถานและโบราณวัตถุของท้องถิ่นการนำภูมิปัญญาสากล เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น โดยจัดโปรแกรมให้นักศึกษาในหอพักของมหาวิทยาลัยแต่ละวิชาเอกนำความรู้ที่เรียนลงสู่ท้องถิ่น เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ตัวอย่างเช่น นักศึกษาหอพักของมหาวิทยาลัยซึ่งเรียนวิชาเอกโปรแกรมการท่องเที่ยว นำความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไปสอนชาวบ้านที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ (Home Stay) หรือนักศึกษาวิชาภาษาอังกฤษออกไปเปิดอบรมการใช้ภาษาอังกฤษกับนักท่องเที่ยวให้กับกลุ่มอาชีพที่ต้องใช้ภาษาอังกฤษกับนักท่องเที่ยว เช่น คนขับรถโดยสาร รถแท็กซี่ พนักงานขายตามร้าน ขายอาหาร ขายของที่ระลึกต่าง ๆ นักศึกษาวิชาเอกการตลาดนำความรู้ไปอบรม กลุ่มแม่บ้านต่าง ๆ ในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์เพื่อส่งเสริมการตลาด และส่งเสริมการขาย โครงการต่าง ๆ เหล่านี้นำมาใช้กับนักศึกษาหอพักได้เต็มที่ เนื่องจากนักศึกษาหอพักรวมกลุ่มกันได้ง่ายมีเวลาว่างตรงกัน เช่น หลังเลิกเรียน วันเสาร์ - อาทิตย์ หรือช่วงปิดภาคเรียน

3. โครงการความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏกับการเคหะแห่งชาติเพื่อสร้างที่พักอาศัยสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

เมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2544 ณ ห้องราชภัฏ สำนักงานสภาสถาบันได้มีพิธีลงนามในพิธีสารบันทึกความร่วมมือเพื่อสร้างที่พักอาศัยสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้ลงนามในพิธีสารครั้งนี้ คือ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการเลขาธิการสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย และผู้ช่วยการการเคหะแห่งชาติ ความเป็นมาของโครงการความร่วมมือครั้งนี้ เป็นไปตามกรอบวิสัยทัศน์ และวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549) ซึ่งกำหนดให้ประชาชนคนไทยได้รับโอกาสในการศึกษาและการบริการทางสังคมอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง มหาวิทยาลัยราชภัฏซึ่งปัจจุบันมีจำนวน 41 แห่ง กระจายอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ มีนักศึกษาจำนวนไม่ต่ำกว่า 100,000 คน ซึ่งนักศึกษาเหล่านี้ต้องเดินทางจากภูมิลำเนาในต่างอำเภอ เพื่อมาศึกษาที่มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่งไม่สามารถจัดหาที่พักที่ดีมีคุณภาพให้นักศึกษาได้ เนื่องจากงบประมาณของรัฐมีจำกัด ดังนั้นนักศึกษาส่วนใหญ่ต้องอาศัยพักหอพักหรือบ้านเช่าของเอกชน ซึ่งส่วนใหญ่อยู่อย่างแออัด มีสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม ราคาแพง - ไม่มี

การบริการสิ่งอำนวยความสะดวก ปัญหาที่ตามคือ การมีวัสดุทางเพศ ปัญหายาเสพติด ปัญหาทางศีลธรรมวัฒนธรรม ปัญหาคุณภาพชีวิตและนำมาซึ่งความเสื่อมโทรมทางสังคมโดยรวม (สถาบันราชภัฏ , 2544)

การเคหะแห่งชาติเป็นรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่ในการพัฒนาที่อยู่อาศัย รวมทั้งจัดให้มีระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และกระทรวงศึกษาธิการโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้สั่งการให้การเคหะแห่งชาติและมหาวิทยาลัยราชภัฏร่วมมือกันในการจัดสร้างที่พักอาศัยที่ได้มาตรฐาน มีสิ่งแวดล้อมที่ดีสะดวกและปลอดภัยภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ให้แก่นักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ โดยให้การเคหะแห่งชาติเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการจัดหาแหล่งเงินทุน และดำเนินงานก่อสร้างหอพักให้มหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีความต้องการ และให้มหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่งเป็นผู้จัดหาสถานที่ก่อสร้างทำการบริหารหอพัก และผ่อนชำระคืนเงินลงทุนให้การเคหะแห่งชาติ เป็นปี ๆ ไป ตามที่จะตกลงกันในแต่ละมหาวิทยาลัย หลักการสำคัญของโครงการมีดังนี้

1. การเคหะแห่งชาติจะเป็นผู้จัดทำรายละเอียดโครงการ และเป็นผู้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่ออนุมัติงบประมาณที่การเคหะแห่งชาติได้ลงทุนก่อสร้างหอพักนักศึกษาให้แก่มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยสำนักงบประมาณ จัดสรรงบประมาณให้มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อชำระคืน ให้แก่การเคหะแห่งชาติ หรือ การเคหะแห่งชาติเป็นผู้ลงทุนก่อสร้างหอพักนักศึกษาให้แก่มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏนำรายได้ที่ได้รับจากการบริหารจัดการหอพัก นักศึกษาหลังจากหักค่าใช้จ่ายอื่นจะยังมีทั้งหมดแล้ว ให้แก่การเคหะแห่งชาติตามจำนวนเงินและกำหนดเวลาที่จะได้ตกลงกัน

2. มหาวิทยาลัยราชภัฏจะเป็นผู้จัดหาพื้นที่ กำหนดจำนวนห้องพักในแต่ละมหาวิทยาลัย และดำเนินการขออนุมัติโครงการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. การเคหะแห่งชาติเป็นผู้ดำเนินงานออกแบบ โดยลักษณะอาคารต้องสะท้อนให้เห็นถึงสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นที่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละมหาวิทยาลัยราชภัฏ และอนุรักษ์สถาปัตยกรรมและศิลปวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัด รวมทั้งจัดทำรายละเอียดโครงการตามความต้องการของมหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่ง

4. การเคหะแห่งชาติ และ มหาวิทยาลัยราชภัฏร่วมกันเป็นผู้ดำเนินการจัดหาผู้รับจ้าง และควบคุมงานก่อสร้างจนแล้วเสร็จ

5. มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นผู้บริหารจัดการหอพักนักศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏที่เข้าร่วมโครงการนี้มีทั้งหมด 27 แห่ง ทั่วประเทศ และมหาวิทยาลัยราชภัฏที่ลงนามการก่อสร้างกับการเคหะแห่งชาติแล้วจำนวน 12 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยราชภัฏนครพนม มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตวิทยาเขตสุพรรณบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี และมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ซึ่งในการนี้มหาวิทยาลัยราชภัฏทุกแห่งจะต้องยึดวัตถุประสงค์หลักในการดำเนินตามโครงการนี้คือ เพื่อให้นักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศมีที่พักที่ได้มาตรฐาน เพื่อเป็นการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี ลดปัญหาความเสื่อมโทรมของสังคมทั้งในด้านจริยธรรม คุณธรรมและวัฒนธรรม และเพื่อพัฒนานักศึกษาหอพักของมหาวิทยาลัยราชภัฏให้เป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ เป็นที่ต้องการของสังคม

คณะรัฐมนตรี ได้มีมติเห็นชอบในหลักการโครงการดังกล่าวข้างต้นแล้ว เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2545 และในที่ประชุมดังกล่าวได้เสนอข้อสังเกตประกอบการพิจารณา 3 ประการดังนี้

1. การก่อสร้างจำนวนหอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏตามโครงการนี้ควรให้สอดคล้องกับความต้องการด้านที่พักอาศัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏตามความเป็นจริง
2. การดำเนินการก่อสร้างตามโครงการดังกล่าว ควรพิจารณาสันับสนุนให้ใช้ผู้รับจ้างในท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินงานและควรจ้างแรงงานตลอดจนใช้วัสดุในพื้นที่ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจในท้องถิ่นนั้นๆ ด้วย
3. การก่อสร้างหอพักตามโครงการนี้ให้อยู่ภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย สะดวกปลอดภัยและช่วยลดปัญหาอาชญากรรมและปัญหาสังคม และสมควรพิจารณาขยายการดำเนินโครงการทำนองเดียวกันไปยังมหาวิทยาลัยในจังหวัดต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่ตั้งอยู่นอกเขตชุมชนด้วย จึงขอให้กระทรวงมหาดไทย โดยการเคหะแห่งชาติรับไปประสานกับทบวงมหาวิทยาลัยเพื่อพิจารณาดำเนินงานต่อไป

หลักการสำคัญสำหรับโครงการนี้คือมหาวิทยาลัยราชภัฏจะเป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารจัดการหอพักนักศึกษา ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการมีรูปแบบและกลยุทธ์ในการบริหารจัดการหอพักนักศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์กับนักศึกษาให้มากที่สุดตามวัตถุประสงค์ของโครงการและเพื่อเป็นการแก้ปัญหาการมีวุ่นวายในหอพักเอกชนบริเวณรอบๆ มหาวิทยาลัยการศึกษา ปัญหายาเสพติด ปัญหาด้านศีลธรรม ด้านวัฒนธรรม และยังเป็นการตอบสนองต่อนโยบายการจัดระเบียบสังคมของประเทศชาติด้วยอีกประการหนึ่ง

ตอนที่ 5 รูปแบบการจัดหอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศและต่างประเทศ

1. การจัดหอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศ

หอพักนิตติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หอพักนิตติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีทั้งหมด 4 อาคาร เป็นที่พักนิตติชาย 2 อาคาร คือ หอพักนิตติชาย 14 ชั้น และหอ 3 ส่วนที่ที่พักนิตติหญิงมี 2 อาคาร คือ หอพักนิตติหญิง 14 ชั้น และหอ 1 หอพักทั้ง 4 อาคารสามารถรับนิตติเข้าพักได้ประมาณ 2,000 คน

วัตถุประสงค์ของหอพักนิตติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตามระเบียบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยหอพักนิตติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2530 ระบุว่า มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อให้ นิตติได้อยู่ร่วมกันในที่พักที่มีบรรยากาศเอื้อต่อการศึกษา
2. ฝึกฝนให้นิตติรู้จักการอยู่ร่วมกัน เคารพในสิทธิซึ่งกันและกัน มีน้ำใจ มีความสามัคคี มีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม และสามารถดำเนินชีวิตในมหาวิทยาลัยได้อย่างถูกต้อง
3. เพื่อเปิดโอกาสให้นิตติต่างคณะซึ่งมีพื้นความรู้ และความสนใจแตกต่างกันได้แลกเปลี่ยนความรู้ ความเข้าใจ และความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
4. เพื่อช่วยเหลือ นิตติที่มีที่พักที่ไม่สะดวกต่อการศึกษา
5. เพื่อช่วยเหลือ นิตติที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด และไม่มีที่พักอาศัยในกรุงเทพมหานคร

การจัดนิตติเข้าพักหอพัก

การจัดสรรนิตติเข้าอยู่หอพักนิตติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของหอพัก โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ และมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้คือ

1. เป็นนิตติที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด และไม่มีที่พักอาศัยในกรุงเทพมหานคร
2. เป็นนิตติที่มีที่พักที่ไม่สะดวกต่อการศึกษา

บุคลากรหอพัก ประกอบด้วย

1. หัวหน้าหน่วยหอพัก จำนวน 2 คน เป็นหัวหน้าหน่วยหอพักนิตติชาย 1 คน และหัวหน้าหน่วยหอพักนิตติหญิง 1 คน มีหน้าที่ควบคุมดูแลและรับผิดชอบงานหอพักทั้งหมด

2. อนุสาสก จำนวน 2 คน เป็นอนุสาสกประจำหอพักนิตติชาย 1 คน และอนุสาสกประจำหอพักนิตติหญิง 1 คน มีอำนาจและหน้าที่ดังนี้

2.1. ควบคุมดูแลกิจการนิตติของหอพักให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบายและระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

2.2. ควบคุมดูแลบุคลากร การเงิน การพัสดุ การอาคารสถานที่ และทรัพย์สินของหอพัก ตามที่รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิตติจะมอบหมาย

2.3. จัดตั้งงบประมาณของหอพักเพื่อเสนอต่อมหาวิทยาลัย

2.4. วางระเบียบ ข้อบังคับ ข้อปฏิบัติ และข้อแนะนำภายในหอพักที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

2.5. ให้คำแนะนำปรึกษา ควบคุมดูแล และยับยั้งการดำเนินงานใดของคณะกรรมการนิสิตหอพัก ซึ่งขัดต่อระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัย ตลอดจนการดำเนินงานใด ๆ ที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อมหาวิทยาลัย

3. ผู้ช่วยอนุสาสก จำนวน 6 คน เป็นผู้ช่วยอนุสาสกประจำหอพักนิสิตชาย 5 คน และผู้ช่วยอนุสาสกประจำหอพักนิสิตหญิง 1 คน มีหน้าที่ช่วยเหลือกิจการที่อนุสาสกมอบหมาย

4. คณงาน จำนวน 33 คน ปฏิบัติหน้าที่ที่หอพักนิสิตชาย 16 คน และหอพักนิสิตหญิง 17 คน หมุนเวียนกันทำหน้าที่ธุรการ เจ้าหน้าที่ทำความสะอาด คนสวน และช่าง

5. ยาม จำนวน 8 คน ปฏิบัติหน้าที่ที่หอพักนิสิตชาย 4 คน และหอพักนิสิตหญิง 4 คน ผลัดเปลี่ยนมาปฏิบัติหน้าที่ผลัดละ 2 คน

การดำเนินงานหอพักของหอพักนิสิตชายและหอพักนิสิตหญิงจะอยู่ในความควบคุมดูแลของกองกิจการนิสิตและคณะกรรมการดำเนินงานหอพักนิสิต ซึ่งประกอบด้วย รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต ผู้อำนวยการกองกิจการนิสิต อนุสาสกหอพักนิสิตชาย อนุสาสกหอพักนิสิตหญิง เลขานุการฝ่ายกิจการนิสิต ผู้แทนกองอาคารสถานที่ ผู้แทนคณะกรรมการนิสิตหอพักนิสิตชาย ผู้แทนคณะกรรมการนิสิตหอพักนิสิตหญิง หัวหน้าแผนกบริการและสวัสดิการ หัวหน้าหน่วยหอพักนิสิตชาย และหัวหน้าหน่วยหอพักนิสิตหญิง ซึ่งคณะกรรมการดำเนินงานหอพักนิสิต มีอำนาจและหน้าที่ดังนี้

1. ให้คำปรึกษาแก่รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต เกี่ยวกับการดำเนินงานหอพัก
2. พิจารณาและดำเนินงานหอพัก
3. พิจารณาและจัดวางระเบียบข้อบังคับ
4. พิจารณาและจัดตั้งงบประมาณของหอพักเสนอต่อมหาวิทยาลัย
5. พิจารณาลงโทษนิสิตในหอพัก ผู้ฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของหอพัก
6. พิจารณาและให้ความเห็นใด ๆ อันเกี่ยวกับหอพักตามที่อนุสาสกเสนอนอกจากนี้ยังมีคณะกรรมการหอพักนิสิตชาย และคณะกรรมการหอพักนิสิตหญิง มีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

1. พิจารณาและดำเนินงานเกี่ยวกับกิจกรรมนิสิตในหอพัก
2. พิจารณาและให้ความเห็นใด ๆ อันเกี่ยวกับหอพักเพื่อเสนอต่ออนุสาสก

บริการและสวัสดิการในหอพัก หอพักนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้จัดบริการและสวัสดิการให้แก่นิสิตที่อยู่ในหอพัก ดังนี้

1. มีครุภัณฑ์ประจำหอพัก คือ เตียง – ที่นอน – หมอน โต๊ะเขียนหนังสือ – เก้าอี้
ราวพาดผ้าที่วางรองเท้าและไฟโคม
2. มีหนังสือพิมพ์รายวัน หอพักละ 16 ฉบับ
3. มีโทรทัศน์สี ขนาด 20 นิ้ว หอพักละ 1 เครื่อง
4. มีโทรศัพท์สาธารณะ หอพักละ 1 เครื่อง
5. มีโทรศัพท์ที่รับได้อย่างเดียว ชั้นละ 1 เครื่อง
6. มีเครื่องติดต่อกายใน หอพักละ 1 เครื่อง
7. มีตู้เย็น
8. มีเครื่องทำน้ำเย็น
9. มีกาดม่น้ำบริการ (เฉพาะหอพักนิสิตหญิง 14 ชั้น)
10. มีที่รองรีดผ้า
11. บริการนำไปรษณีย์ภัณฑ์ทุกชนิด ส่งให้นิสิตทุกหอพัก
12. มีห้องรับแขก
13. มีห้องสมุดที่มีหนังสือไว้ให้ยืม
14. มีห้องประชุม
15. รอบ ๆ อาคารหอพัก มีโต๊ะ - เก้าอี้ สำหรับนั่งเล่น หรือ ทำงาน

ในการดำเนินงานหอพักเกี่ยวกับการจัดการทั่วไปหัวหน้าหน่วยหอพักจะเป็นผู้ดำเนินการร่วมกับคณาจารย์ที่ปฏิบัติหน้าที่ธุรการ ส่วนการจัดโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในหอพัก ผู้รับผิดชอบโครงการมักจะเป็นงานแนะแนวและจัดหางานและงานบริการและสวัสดิการ ส่วนคณะกรรมการหอพักนิสิตได้จัดกิจกรรมสำหรับนิสิตในหอพักมากมายหลายประเภท เช่น โครงการปฐมนิเทศนิสิตหอพักปีที่ 1 โครงการรับน้องใหม่ โครงการสีสัมพันธ์ โครงการเผยแพร่ศิลปะและการแสดงดนตรีสากล โครงการแนะแนว 6 จังหวัดภาคอีสาน โครงการกีฬาซีเกมส์ โครงการติวก่อนสอบ โครงการทำหนังสือสำหรับนิสิตปีที่ 1 โครงการลอยกระทง โครงการสงกรานต์ โครงการประกวดร้องเพลง โครงการป้องกันอัคคีภัย โครงการวอลเลย์บอล และโครงการค่ายอาสา เป็นต้น (เอกสารงานหอพักนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546)

หอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต

หอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต มีทั้งหมด 9 อาคาร เป็นที่พัก นักศึกษาชาย 4 อาคาร ส่วนที่พักนักศึกษาหญิงมี 5 อาคาร หอพักทั้ง 9 อาคาร สามารถรับ นักศึกษาเข้าพักได้ประมาณ 1,938 คน

วัตถุประสงค์ของหอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ศูนย์รังสิต ตามระเบียบ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ว่าด้วยหอพักนักศึกษา ศูนย์รังสิต พ.ศ. 2537 ระบุไว้ว่ามีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการให้บริการและสวัสดิการแก่นักศึกษา ดังต่อไปนี้

1. นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด หรือมีที่พักอาศัยห่างจากศูนย์รังสิต มีความ เดือดร้อนเรื่องที่อยู่อาศัย และมีความลำบากในการเดินทางในช่วงเวลาที่ศึกษา ณ ศูนย์รังสิต
2. นักศึกษาที่มีหน้าที่เกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา ซึ่งมหาวิทยาลัยพิจารณาให้อยู่หอพัก เป็นกรณีพิเศษ
3. นักศึกษาที่มีที่พักไม่เอื้ออำนวยต่อการศึกษา ซึ่งมหาวิทยาลัยพิจารณาให้อยู่หอพัก เป็นกรณีพิเศษ

การจัดสรรนักศึกษาเข้าอยู่หอพัก หอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ศูนย์รังสิตได้ ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของหอพักโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ และมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

1. เป็นนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัดหรือมีที่พักอาศัยห่างจากศูนย์รังสิต
2. เป็นนักศึกษาที่ทำกิจกรรม
3. เป็นนักศึกษาที่มีที่พักไม่เอื้อต่อการศึกษา

บุคลากรหอพัก ประกอบด้วย

1. เจ้าหน้าที่หอพัก จำนวน 1 คน มีหน้าที่ควบคุมดูแลงานหอพักทั้ง 9 อาคาร
2. อาจารย์ผู้ปกครองหอพักจำนวน 2 คน เป็นอาจารย์ผู้ปกครองหอพักนักศึกษาชาย 1 คน และอาจารย์ผู้ปกครองหอพักหญิง 1 คน มีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้
 - 2.1 บริหารงาน และ ปกครองหอพักนักศึกษาชายหญิงให้เป็นไปตามนโยบายที่ คณะกรรมการบริหารหอพักกำหนด
 - 2.2 เป็นผู้บังคับบัญชาเจ้าหน้าที่หอพัก
 - 2.3 ประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับกิจการหอพัก

2.4 ควบคุมดูแลนักศึกษาและผู้พักอาศัยในหอพัก และในการนี้ให้อาจารย์ผู้ปกครองหอพัก หรือผู้ที่อาจารย์ผู้ปกครองหอพักมอบหมาย มีอำนาจในการเข้าไปในหอพักเพื่อตรวจได้

3. อาจารย์ผู้ช่วยผู้ปกครองหอพัก จำนวน 26 คน เป็นอาจารย์ผู้ช่วยผู้ปกครองหอพัก นักศึกษาชาย 10 คน และอาจารย์ผู้ช่วยผู้ปกครองหอพักนักศึกษาหญิง 16 คน มีอำนาจหน้าที่ตามที่อาจารย์ผู้ปกครองหอพักมอบหมาย

4. เจ้าหน้าที่ทำความสะอาด จำนวน 11 คน เป็นเจ้าหน้าที่ทำความสะอาดหอพัก นักศึกษาหญิง ส่วนหอพักนักศึกษาชาย จ้างบริษัทมาทำความสะอาด เสียค่าใช้จ่ายเดือนละ 50,000 บาท / หอพัก 4 อาคาร

การดำเนินงานหอพักนักศึกษาชาย และหอพักนักศึกษาหญิงอยู่ในความรับผิดชอบของงานกิจการนักศึกษา ร่วมกับคณะกรรมการบริหารหอพัก ซึ่งประกอบด้วยรองอธิการบดีศูนย์รังสิต ผู้ช่วยรองอธิการบดีศูนย์รังสิตฝ่ายกิจการนักศึกษา ผู้ช่วยรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา ผู้อำนวยการกองกิจการนักศึกษาหรือผู้แทน ผู้อำนวยการกองงานศูนย์รังสิต อาจารย์ผู้ปกครองหอพัก รองคณบดีฝ่ายการนักศึกษาหรือผู้แทนหัวหน้าฝ่ายทะเบียนและประเมินผลหรือผู้แทน ประธานคณะกรรมการนักศึกษาหอพักหัวหน้างานกิจการนักศึกษาและเจ้าหน้าที่หอพักมีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

1. กำหนดนโยบายการบริหารงานหอพัก
2. ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะในด้านการบริหารงานหอพัก ต่ออาจารย์ผู้ปกครองหอพัก
3. พิจารณาวางหลักเกณฑ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับหอพัก

นอกจากนี้ ยังมีคณะกรรมการนักศึกษาหอพัก จำนวนไม่น้อยกว่า 12 คน แต่ไม่เกิน 20 คน ซึ่งมาจากตัวแทนอาคารหอพัก อาคารละ 1 คน และตัวแทนทั่วไปจำนวนไม่น้อยกว่า 3 คน มีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

1. ดำเนินงานเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาหอพัก
2. เสนอแนะความเห็นเกี่ยวกับกิจการหอพักต่ออาจารย์ผู้ปกครองหอพัก
3. ประสานงานระหว่างอาจารย์ผู้ปกครองหอพัก ผู้ดูแลหอพัก และนักศึกษาเพื่อให้การ

ดำเนินงานหอพักเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

บริการและสวัสดิการในหอพัก หอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิตได้จัดบริการและสวัสดิการให้แก่นักศึกษาที่อยู่ในหอพัก ดังนี้

1. มีครุภัณฑ์ประจำห้องพัก คือ เตียง ที่นอน หมอน โต๊ะเขียนหนังสือ เก้าอี้ ตู้เสื้อผ้า ราวพาดผ้า และพัดลมเพดาน ห้องละ 1 ตัว
2. มีหนังสือพิมพ์รายวันหอพักนักศึกษาชายหอพักละ 4 ฉบับ และหอพักนักศึกษาหญิงหอพักละ 12 ฉบับ
3. มีโทรทัศน์สี ขนาด 20 นิ้ว พร้อมเคเบิลทีวี บางหอพักมีจานดาวเทียม
4. มีโทรศัพท์สาธารณะบริเวณหอพักนักศึกษาหญิงจำนวน 3 เครื่อง และบริเวณหอพักนักศึกษาชาย จำนวน 2 เครื่อง
5. มีโทรศัพท์ที่รับได้อย่างเดียว จำนวน 1 เครื่อง โดยให้ฝากข้อความไว้
6. มีห้องสำหรับอ่านหนังสือในหอพัก
7. มีห้องรับแขกพร้อมติดแอร์

ในการดำเนินงานหอพักเกี่ยวกับการจัดการทั่วไป เจ้าหน้าที่หอพัก จะเป็นผู้ดำเนินการเองทั้งหมด ส่วนในการจัดโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในหอพัก ผู้รับผิดชอบโครงการจะเป็นหัวหน้างานกิจการนักศึกษาร่วมกับอาจารย์ผู้ปกครองหอพัก ส่วนคณะกรรมการนักศึกษาหอพักได้จัดกิจกรรมสำหรับนักศึกษาหอพัก เช่น โครงการทำบุญตักบาตร โครงการอำลารังสิต เป็นต้น (<http://sa.tu.ac.th/house.asp>, 01/10/2546)

หอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา

หอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา มีทั้งหมด 4 อาคาร เป็นที่พักนักศึกษาชาย 2 อาคาร ส่วนที่พักนักศึกษาหญิง มี 2 อาคาร เช่นกัน หอพักทั้ง 4 อาคาร สามารถรับนักศึกษาเข้าพักได้ประมาณ 1,216 คน

วัตถุประสงค์ของหอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา ได้ระบุไว้ในเอกสารงานหอพักไว้ว่า มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อให้นักศึกษาไม่ต้องเสียเวลาในการเดินทางไป - กลับ
2. เพื่อให้นักศึกษาสามารถใช้เวลารว่างจากการเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ตัวเองได้
3. เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้กฎเกณฑ์ ระเบียบ ประเพณี ของสังคมในการอยู่ร่วมกัน

ทำให้นักศึกษาสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมภายนอกได้เมื่อจบการศึกษา

การจัดสรรนักศึกษาเข้าอยู่หอพัก หอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา ได้ดำเนินการจัดสรรนักศึกษาเข้าอยู่หอพัก ตามวัตถุประสงค์โดยการพิจารณาคำร้องขออยู่หอพักของนักศึกษาและมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

1. เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และปีที่ 2

2. เป็นนักศึกษาชั้นปีอื่น ๆ ที่มีภูมิลำเนาไกล หรือเดินทางไป - กลับไม่สะดวก
บุคลากรหอพัก ประกอบด้วย

1. ผู้บริหารหอพัก จำนวน 2 คน เป็นผู้บริหารหอพักนักศึกษา 1 คน และผู้บริหารหอพักนักศึกษานอรัญ 1 คน มีหน้าที่ควบคุม ดูแล และรับผิดชอบงานหอพักแต่ละหอพัก
2. พนักงานธุรการ จำนวน 4 คน เป็นพนักงานธุรการหอพักละ 1 คน มีหน้าที่ช่วยกิจการหอพัก ตามที่ผู้บริหารหอพักมอบหมาย
3. นักการภารโรง จำนวน 8 คน เป็นนักการภารโรงหอพักละ 2 คน มีหน้าที่ทำความสะอาดหอพัก

บริการและสวัสดิการในหอพัก หอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล ณ ศาลายา ได้จัดบริการและสวัสดิการให้แก่นักศึกษาที่อยู่ในหอพัก ดังนี้

1. มีครุภัณฑ์ประจำห้องพัก คือ เตียง ที่นอน หมอน โต๊ะเขียนหนังสือ เก้าอี้ ตู้เสื้อผ้า ราวพาดผ้า
2. มีหนังสือพิมพ์รายวัน หอพักละ 2 ฉบับ
3. มีโทรศัพท์ที่รับได้อย่างเดียว หอพักละ 1 เครื่อง
4. มีโทรศัพท์สาธารณะ จำนวน 4 เครื่อง
5. มีเครื่องติดต่อกายใน หอพักละ 1 เครื่อง
6. บริเวณรอบ ๆ อาคารหอพักมี โต๊ะ - เก้าอี้ สำหรับนั่งเล่นหรือทำงาน

ในการดำเนินงานหอพักเกี่ยวกับการจัดการทั่วไปผู้บริหาร หอพักจะเป็นผู้ดำเนินการร่วมกับพนักงานธุรการ ส่วนการจัดโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ฝ่ายการนักศึกษา ศูนย์ศาลายา ได้จัดขึ้นเพื่อนักศึกษาทุกคน แต่มีบางโครงการที่ได้จัดในบริเวณหอพักได้

(<http://www.mahidol.ac.th/muthai/academics/academic.htm#การบริการและสวัสดิการนักศึกษา>, 05/10/2546)

หอพักนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน

หอพักนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน มีทั้งหมด 17 อาคาร เป็นที่พักนิสิตชาย 8 อาคาร ส่วนหอพักนิสิตหญิง มี 9 อาคาร หอพักทั้ง 17 อาคาร สามารถรับนิสิตเข้าได้ประมาณ 2,300 คน

วัตถุประสงค์ของหอพักนิสิต หอพักมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์บางเขน ตามข้อบังคับว่าด้วยหอพักนิสิตได้ระบุวัตถุประสงค์ของหอพักได้ดังนี้

1. เพื่อให้ นิสิตได้มีโอกาสอยู่ร่วมกันกับเพื่อนนิสิต

2. เพื่อเป็นการอบรมให้มีน้ำใจรักหมุ่รักคณะ รู้จักชีวิตในมหาวิทยาลัย
 3. เพื่อให้ฝึกหัดปฏิบัติงานตามความต้องการในหลักสูตรโดยสะดวก
- การจัดสรรนิสิตเข้าอยู่หอพักนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ได้ดำเนินการจัดสรรนิสิตเข้าอยู่หอพัก โดยพิจารณาคำร้องขออยู่หอพักของนิสิต และมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

บุคลากรหอพัก ประกอบด้วย

1. หัวหน้าหน่วยหอพัก จำนวน 1 คน มีหน้าที่ควบคุมดูแลและรับผิดชอบงานหอพักทั้งหมด
2. ผู้ช่วยหัวหน้าหน่วยหอพัก จำนวน 2 คน เป็นผู้ช่วยหัวหน้าหน่วยหอพักนิสิตชาย 1 คน และผู้ช่วยหัวหน้าหน่วยหอพักนิสิตหญิง 1 คน มีหน้าที่ควบคุมดูแลผลงานหอพัก
3. อาจารย์ที่ปรึกษาประจำหอพัก จำนวน 17 คน มีหน้าที่ดูแลและให้คำแนะนำปรึกษาแก่นิสิต ในเวลากลางคืน
4. คณงาน จำนวน 11 คน หมุนเวียนกันปฏิบัติหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่ทำความสะอาดและคนสวนในหอพักทั้ง 17 อาคาร

บริการและสวัสดิการในหอพัก หอพักนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ได้จัดบริการและสวัสดิการแก่นิสิตในหอพัก ดังนี้

1. มีครุภัณฑ์ประจำห้องพัก คือ เตียง ที่นอน หมอน โต๊ะเขียนหนังสือ เก้าอี้ ตู้เสื้อผ้า ราวพาดผ้าและชั้นวางของ
2. หนังสือพิมพ์รายวัน หอพักละ 3 ฉบับ
3. มีโทรทัศน์สีขนาด 20 นิ้ว หอพักละ 1 เครื่อง
4. มีโทรศัพท์ที่รับได้อย่างเดียวชั้นละ 1 เครื่อง
5. มีโทรศัพท์สาธารณะ จำนวน 4 เครื่อง บริเวณหอพักนิสิตหญิง
6. มีที่รองรีดผ้า ชั้นละ 1-2 อัน
7. มีกาดัมน้ำ (เฉพาะหอพักนิสิตหญิง)
8. มีเครื่องทำน้ำเย็นชั้นละ 1 เครื่อง
9. มีห้องสำหรับอ่านหนังสือ หรือทำการบ้าน
10. มีห้องรับแขก

การดำเนินงานหอพัก ของหอพักนิสิตชาย และหอพักนิสิตหญิง อยู่ในความดูแลและรับผิดชอบของกองกิจการนิสิต ร่วมกับหัวหน้างานบริการและสวัสดิการ ในการดำเนินงานหอพัก

เกี่ยวกับการจัดการทั่วไปหัวหน้าหน่วยหอพักและผู้ช่วยหัวหน้าหน่วยหอพักจะเป็นผู้ดำเนินการเองทั้งหมด ส่วนในการจัดโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในหอพักผู้รับผิดชอบโครงการมักจะเป็นงานบริการและสวัสดิการและงานแนะแนว(<http://ss.sa.ku.ac.th/dorm.htm>, 08/10/2546)

หอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์

หอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์มีทั้งหมด 8 อาคาร เป็นที่พักนักศึกษาชาย 2 อาคาร ส่วนที่พักนักศึกษาหญิงมี 6 อาคาร หอพักทั้ง 8 อาคาร สามารถรับนักศึกษาเข้าพักได้ประมาณ 1,794 คน

วัตถุประสงค์ของหอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์

ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยศิลปากร ว่าด้วยหอพักนักศึกษา ได้ระบุไว้ว่ามีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อให้การบริการงานหอพักนักศึกษาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และอำนวยความสะดวกแก่นักศึกษาในเรื่องที่พักรักษาอย่างแท้จริง
2. เพื่อให้นักศึกษาได้พักอาศัยด้วยความสงบสุขเรียบร้อย
3. เพื่อฝึกฝนให้นักศึกษารู้จักการใช้ชีวิตร่วมกับบุคคลอื่นภายใต้ระเบียบ ข้อบังคับ ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงาม

บุคลากรหอพัก ประกอบด้วย

1. หัวหน้าหน่วยหอพัก จำนวน 1 คน มีหน้าที่ควบคุมดูแลและรับผิดชอบงานหอพักทั้งหมด
2. นักกิจการนักศึกษา จำนวน 3 คน มีหน้าที่ดังนี้
 - 2.1. ขอตั้งงบประมาณค้ำยอดงบประมาณและ จัดทำรายการปรับปรุงซ่อมแซมอาคารหอพัก สภาพแวดล้อมหอพัก ในแต่ละปีร่วมกับหัวหน้าหน่วยหอพัก
 - 2.2. เป็นฝ่ายการเงินของหอพัก ออกใบเสร็จหักค่างชั่วคราว ออกใบเสร็จค่าบำรุงหอพัก นำส่งเงินของหอพัก ส่งงานคลัง กองงานวิทยาเขต ตรวจสอบค่าบำรุงหอพัก จัดทำสถิติค่าบำรุงหอพักปกติ และค่าบำรุงหอพักชั่วคราว และค้ำยอดเงินค่าล่วงเวลาหอพัก พร้อมทั้งจัดทำตารางการปฏิบัติงานของบุคลากรหอพักในวันหยุดราชการ
 - 2.3. เป็นฝ่ายพัฒนานักศึกษาที่อยู่ในหอพักโดยการจัดโครงการและประสบการณ์ต่าง ๆ ให้แก่นักศึกษาที่อยู่ในหอพัก
 - 2.4. จัดซื้อ - เบิก - จ่าย รวมทั้งจัดทำสถิติ การเบิก - จ่ายวัสดุครุภัณฑ์หอพัก
 - 2.5. ดำเนินการจัดสรรนักศึกษาเข้าอยู่หอพัก ตามมติคณะอนุกรรมการหอพัก

- 2.6. จัดทำบัญชีรายชื่อนักศึกษาที่อยู่ในหอพักแต่ละปี
 - 2.7. ตรวจสอบการเข้าพักอาศัยของนักศึกษาที่อยู่ในหอพัก และแนะนำตักเตือน ยับยั้งไม่ให้นักศึกษาฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของหอพัก
 - 2.8. ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประจำหอพักและคณงาน
 - 2.9. ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย
3. อาจารย์ที่ปรึกษาประจำหอพักจำนวน 3-5 คน ปฏิบัติหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหอพักนิสิตนักศึกษาชาย จำนวน 1-2 คน และเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหอพักนักศึกษาหญิง จำนวน 2-3 คน มีหน้าที่ดังนี้
- 3.1 ควบคุมดูแลการเข้าพักอาศัยในหอพัก ของนักศึกษาให้เป็นไปตามนโยบาย ระเบียบและข้อบังคับของหอพัก
 - 3.2 ให้คำปรึกษาแนะนำควบคุมดูแลและยับยั้งการกระทำใด ๆ ของนักศึกษา ในหอพัก ซึ่งขัดต่อระเบียบข้อบังคับของหอพักและของมหาวิทยาลัย
 - 3.3. ให้คำปรึกษาแนะนำดูแลนักศึกษาเกี่ยวกับด้านวิชาการ
 - 3.4. ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย
4. เจ้าหน้าที่ประจำหอพัก จำนวน 8 คน ปฏิบัติหน้าที่หอพักละ 1 คน ตั้งแต่เวลา 8.30น. - 16.30 น. และเวลา 20.00 - 8.30 น. ของวันรุ่งขึ้น มีหน้าที่ดังนี้
- 4.1. ดูแลการปฏิบัติงานของคณงานทำความสะอาดหอพัก พร้อมทั้งดูแล ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของหอพัก
 - 4.2. จัดทำทะเบียนประวัตินักศึกษาอยู่หอพัก
 - 4.3. จัดทำทะเบียนกุญแจห้องพักนักศึกษา
 - 4.4. รับและรวบรวมคำร้องขออยู่หอพักของนักศึกษา
 - 4.5. แจกข่าวสารและติดประกาศต่าง ๆ ให้นักศึกษาทราบ
 - 4.6. คอยสอดส่องดูแลนักศึกษาที่มีความประพฤติส่อไปในทางที่ไม่ดีแล้วรายงานต่อหัวหน้าหน่วยหอพัก
 - 4.7. รับไปรษณีย์ภัณฑ์ที่มาถึงนักศึกษาไปแจกจ่ายในหอพัก ที่ตนเองรับผิดชอบเอง
 - 4.8. ตรวจสอบหอพักและแจ้งซ่อมแซมสิ่งชำรุดของหอพักนักศึกษา
 - 4.9. รายงานผลการแจ้งซ่อมสิ่งชำรุด
 - 4.10. ติดตามและติดต่อนักศึกษาเมื่อมีผู้ต้องการพบ
 - 4.11. เรียกเก็บเงินค่าบำรุงหอพักชั่วคราวเมื่อมีผู้เข้าพักอาศัยเป็นครั้งแรก

- 4.12. จัดทำบัตรอนุญาตให้นักศึกษาเข้าพักอาศัยในหอพัก
- 4.13. ปิด - เปิดประตูหอพักตามเวลาที่กำหนด
- 4.14. ติดต่อขอยานพาหนะนำนักศึกษาป่วยส่งโรงพยาบาล
- 4.15. จ่ายวัสดุทำความสะอาดหอพักให้คนงาน
- 4.16. ปฏิบัติงานในวันหยุดราชการและต้องพักอาศัยอยู่ประจำในหอพัก
- 4.17. ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

5. คนงาน จำนวน 24 คน ปฏิบัติหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่ทำความสะอาดหอพักละ 3 คน/ 3 ชั้น จำนวน 6 อาคาร และหอพักละ 2 คน/3 ชั้น จำนวน 2 อาคาร ส่วนอีก 2 คนทำหน้าที่ยกน้ำดื่มไปแจกจ่ายตามหอพักทั้ง 8 อาคาร

6. คนสวน จำนวน 1 คน (ได้รับความอนุเคราะห์จากงานอาคารสถานที่และยานพาหนะ) มีหน้าที่ดูแลบริเวณรอบ ๆ อาคารหอพักทั้ง 8 อาคาร

7. เจ้าหน้าที่ส่งหนังสือ จำนวน 1 คน ประจำที่หน่วยหอพักนักศึกษา มีหน้าที่ส่งหนังสือจากหน่วยหอพักไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัย

บริการและสวัสดิการในหอพัก หอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ได้จัดบริการและสวัสดิการให้แก่นักศึกษาที่อยู่ในหอพัก ดังนี้

1. บริการยาสามัญประจำบ้าน ณ บริเวณเคาร์เตอร์ชั้นล่างของหอพักทุกอาคาร
2. ในเวลาราชการมีพยาบาลอยู่ประจำมหาวิทยาลัย 3 คน และมีแพทย์มาประจำห้องพยาบาลทุกวันจันทร์ พุธ ศุกร์ ระหว่างเวลา 12.00 - 13.00 น. กรณีนักศึกษาเจ็บป่วยมีบริการรถรับส่งไปโรงพยาบาลตลอดเวลา 24 ชั่วโมง
3. มีหนังสือพิมพ์รายวันให้หอพักละ 2 ฉบับ
4. มีโทรทัศน์สี หอพักละ 1 เครื่อง
5. มีโทรศัพท์ หอพักละ 2 เครื่อง
6. มีโทรศัพท์สาธารณะ จำนวน 3 เครื่อง
7. มีเครื่องติดต่อภายในหอพักละ 1 เครื่อง
8. มีน้ำดื่มพร้อมเครื่องทำความเย็นไว้บริการนักศึกษา บริเวณชั้นล่างหรือชั้น 2 ของอาคารหอพัก
9. มีที่รองรีดผ่านนักศึกษาต้องจัดหาเตารีดมาเอง
10. มีครุภัณฑ์ประจำหอพัก คือ ตู้ โต๊ะ เก้าอี้ เตียง ที่นอน หมอน ราวตากผ้า
11. บริการนำจดหมาย พัสดุครุภัณฑ์และธนาณัติส่งให้นักศึกษาที่อยู่บนหอพักทุกอาคาร

12. มีที่อ่านหนังสือทุกชั้นทุกอาคาร โดยมีโต๊ะ และเก้าอี้ พร้อมพัดลมติดเพดาน
13. มีห้องทำงานรวมอยู่ชั้นล่างของอาคารหอพัก
14. มีห้องรับแขก
15. บริเวณหอพัก มีที่นั่งเล่นหรืออ่านหนังสือ

การดำเนินงานหอพักของหอพักนักศึกษาชายและหอพักนักศึกษาหญิง จะอยู่ในความควบคุมดูแลของงานกิจการนักศึกษาวิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ และคณะอนุกรรมการหอพัก มีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

1. ดำเนินงานควบคุมดูแล และจัดการงานหอพักให้เป็นไปตามข้อบังคับระเบียบและประกาศเกี่ยวกับหอพัก
2. จัดวางระเบียบเกี่ยวกับหอพักเพื่อเสนอต่อมหาวิทยาลัย
3. จัดตั้งงบประมาณของหอพักเพื่อเสนอต่อมหาวิทยาลัย
4. พิจารณาโทษนักศึกษาซึ่งพักอาศัยในหอพักที่ฝ่าฝืนระเบียบ และข้อบังคับของหอพักเพื่อเสนอต่อมหาวิทยาลัย
5. คัดเลือกนักศึกษาเข้าพักในหอพัก
6. เรื่องอื่น ๆ ที่มหาวิทยาลัยมอบหมาย

นอกจากนี้ยังมีคณะกรรมการนักศึกษาประจำหอพัก ซึ่งมีอำนาจและหน้าที่ดังนี้

1. พิจารณาและดำเนินงานร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาประจำหอพักเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนักศึกษาในหอพัก
2. พิจารณาเสนอความเห็นใด ๆ อันเป็นประโยชน์เกี่ยวกับการดำเนินงานในหอพักต่ออาจารย์ที่ปรึกษาประจำหอพัก
3. เรียกที่ประชุมนักศึกษาที่พักอาศัยในหอพัก โดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาประจำหอพัก
4. รายงานการกระทำผิดของผู้พักอาศัยที่ฝ่าฝืนระเบียบ และข้อบังคับของหอพักต่ออาจารย์ที่ปรึกษาประจำหอพักหรือเจ้าหน้าที่ประจำหอพัก

ในการดำเนินงานหอพักหัวหน้าหน่วยหอพัก มีหน้าที่ผ่านหนังสือทุกเรื่องที้ออกจากหน่วยหอพัก และดำเนินการเกี่ยวกับการขอตั้งงบประมาณรายได้ งบประมาณแผ่นดิน รวมทั้งรายการปรับปรุงซ่อมแซมหอพักส่วนนักศึกษานักศึกษา จำนวน 3 คน จะแบ่งงานกันรับผิดชอบเป็นฝ่าย ๆ นอกจากการจัดสรรนักศึกษาเข้าพักที่จำเป็นต้องทำงานร่วมกัน สำหรับการพัฒนานักศึกษาในหอพัก ได้มีนักศึกษานักศึกษาของหอพัก จำนวน 1 คน ที่ได้ทำหน้าที่นี้ แต่ก็มีบุคลากรนิสิต

นักศึกษาฝ่ายกีฬา และฝ่ายแนะแนวได้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพักด้วย นอกจากนี้คณะกรรมการนักศึกษาประจำหอพักยังได้จัดกิจกรรมสำหรับนักศึกษาในหอพักแม้จะมีเพียงโครงการเดียวคือ โครงการเปิดหอพัก แต่ก็มียุทธศาสตร์ย่อย ๆ มาก เช่น การทำบุญตักบาตร การทำความสะอาดบริเวณอาคารหอพัก การจัดให้มีการแสดงของนักศึกษาที่อยู่หอพัก และกิจกรรมบันเทิงต่าง ๆ เป็นต้น (www.su.ac.th, 02/10/2546)

การจัดหอพักนักศึกษามหาวิทยาลัย เอแบค (บางนา)

มหาวิทยาลัยเอแบค (บางนา) เป็นมหาวิทยาลัยเอกชนที่มีชื่อเสียงมากที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศไทย และเป็นมหาวิทยาลัยที่มีหอพักที่ทันสมัยอยู่ภายในบริเวณมหาวิทยาลัย การจัดหอพักของมหาวิทยาลัยเอแบคจัดอย่างมีมาตรฐานมากทั้งในเรื่องอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม การบริการสิ่งอำนวยความสะดวกด้านต่างๆ เช่น เครื่องใช้ในห้องพัก เน้นความเป็นส่วนตัวและความเงียบสงบ ความสะอาดสวยงาม และเนื่องจากมหาวิทยาลัยเอแบค (บางนา) เป็นมหาวิทยาลัยที่สร้างใหม่ จึงมีการวางแผนและวางแผนการใช้ประโยชน์ของอาคารสถานที่อย่างดีเยี่ยม หอพักนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเอแบค (บางนา) ตั้งอยู่ในบริเวณมหาวิทยาลัยแต่อยู่ในบริเวณที่แยกให้ห่างจากอาคารเรียนและตึกบริหารต่างๆ ของมหาวิทยาลัยประมาณครึ่งกิโลเมตร พื้นที่ของหอพักมีอาณาเขตกว้างขวางและตั้งอยู่ในที่โปร่งโล่ง ไม่มีอาคารอื่นอยู่ใกล้เคียง ด้านหลังของบริเวณหอพักเป็นทุ่งโล่งว่างสุดสายตา บริเวณรอบๆ หอพักลมพัดผ่านเย็นสบาย อากาศดี แสงแดดส่องสว่างตลอดบริเวณ หอพักตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของบริเวณมหาวิทยาลัย นักศึกษาหอพักจึงได้เห็นบรรยากาศพระอาทิตย์ลับขอบฟ้าในตอนเย็น และมองเห็นทิวทัศน์ตึกสูงสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัยของทางด้านหน้าหอพัก

ตัวอาคารหอพักนักศึกษาเป็นอาคารกว้างใหญ่รูปตัวยู (U shape) ที่วางตรงกลางเป็นสนามกว้าง ดัดแปลงเป็นสนามกีฬา สนามบาสเกตบอล หรือสถานที่จัดกิจกรรมต่างๆ ได้มีอัมพรมวลล้อมรอบ (ทางมหาวิทยาลัยเอแบค มีแผนดำเนินการจะจัดให้บริเวณสนามกว้างใหญ่นี้ดังกล่าวเป็นสถานที่ประสาทปริญญาให้กับนักศึกษาเอแบค) อาคารหอพัก มี 3 หอพักเชื่อมติดกันในอาคารมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆที่ทันสมัย มีลานจอดรถชั้นใต้ดิน และมีบริเวณชั้นใต้ดินที่เป็นพื้นที่ใช้ประโยชน์กว้างขวาง ทางมหาวิทยาลัยใช้เป็นห้องจัดนิทรรศการ ห้องโชว์ของที่ระลึกมีค่าของมหาวิทยาลัย ห้องแสดงภาพเขียนศิลปะ เปิดให้นักศึกษาและแขกของมหาวิทยาลัยเข้าชมได้ นอกจากนี้อาคารหอพักนักศึกษายังมีระบบไฟฟ้าฉุกเฉิน ทางหนีไฟ ระบบป้องกันไฟ และเครื่องดูดควัน

หอพักสำหรับนักศึกษาชายมีชื่อเรียกว่า ดีกคิงส์ โซโลมอน (King Solomon) ประกอบด้วยห้องพักจำนวน 505 ห้อง การประดับตกแต่งและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ จัดอย่างทันสมัยคล้ายโรงแรมชั้นดี การออกแบบเน้นบรรยากาศเงียบสงบสำหรับการพักผ่อนและการเรียนรู้ ห้องพักนักศึกษาแต่ละห้องจะมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น เคเบิลทีวี ตู้เย็นขนาดเล็ก โทรทัศน์ และระบบอินเทอร์เน็ต

หอพักนักศึกษาหญิง ชื่อ ควีน ชีบา (Queen of Sheba) มีจำนวนห้องและการตกแต่งในลักษณะเดียวกับหอพักชาย ดีกหอพักนักศึกษามีห้องพยาบาลและห้อง Study อยู่บริเวณชั้น 2 พร้อมทั้งลานกีฬากลางแจ้งและอาคารโถง สำหรับให้นักศึกษาทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน

ในบริเวณหอพักนักศึกษาทางมหาวิทยาลัยสร้างอาคารที่เป็นโรงแรมที่ทันสมัย เช่น คิงส์ เดวิด (King David) สำหรับแขกและญาติของนักศึกษา มีจำนวนห้อง 266 ห้อง การประดับตกแต่งและสิ่งอำนวยความสะดวกเช่นเดียวกับอาคารหอพักนักศึกษาชายหญิงมีการสร้างระเบียงห้องพักทุกห้องสำหรับการชมทิวทัศน์ ซึ่งเป็นทุ่งกว้างเขียวขจี บรรยากาศสงบเงียบตลอดเวลา นอกจากนี้ยังมีบริการร้านมินิมาร์ท ร้านซักรีด ตู้ ATM รายได้ของโรงแรมจะนำมาเป็นเงินสนับสนุนการจัดกิจกรรมนักศึกษาเพื่อให้มีเงินทุนสำหรับนักศึกษาจัดกิจกรรมต่างๆ อย่างเพียงพอ การจัดบรรยากาศในหอพักนักศึกษา

การจัดหอพักนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเอแบคเน้นการสนับสนุนให้นักศึกษาได้ใช้ชีวิตในหอพักที่ถูกต้องเหมาะสมซึ่งมิใช่เป็นการจัดหอพักเพื่อเป็นที่พักอาศัยนอนเท่านั้น แต่มีสิ่งอำนวยความสะดวก ความปลอดภัย และมีการตกแต่งด้วยสถาปัตยกรรมที่สวยงามประณีต เพื่อให้ นักศึกษามีความซาบซึ้งในสุนทรียภาพ มีจิตใจสงบ มีสมาธิ และทางหอพักนักศึกษาจัดให้มีอาจารย์ที่ปรึกษาประจำหอพักเพื่อให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาในทุกๆ เรื่องทางหอพักนักศึกษาพยายามสนับสนุนให้นักศึกษาทุกคนมีโอกาสทำกิจกรรมในหอพักที่เป็นการใช้เวลาว่างหลังการเรียนให้เกิดประโยชน์ เช่น กิจกรรมกีฬา สันทนาการ ศิลปะ ดนตรีเพื่อให้เกิดการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกายจิตใจ อารมณ์ สังคม

จุดมุ่งหมายของการจัดหอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยเอแบคมิใช่เพื่อเป็นการหารายได้ให้มหาวิทยาลัย แต่เป็นการนำเงินค่าธรรมเนียมหอพักที่ได้จากนักศึกษามาสนับสนุนบริการต่างๆ และเพื่อการสร้างบรรยากาศของหอพักให้ดีที่สุด อัตราค่าที่พักเก็บจากนักศึกษาคนละ 3,500 บาท/คน/เดือน นอกจากนี้นักศึกษาต้องจ่ายค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าประกันของเสียหาย นักศึกษาทุกคนมีโอกาสเข้าพักในหอพักคนละ 1 ปี รวมทั้งภาคเรียนฤดูร้อน ถ้าจะพักต่ออีกต้องยื่นคำร้องพิเศษ ทั้งนี้เพื่อให้นักศึกษาทุกคนมีสิทธิในการพักหอพักอย่างทั่วถึง ซึ่งหมุนเวียนไปตามจำนวน

ห้องว่างที่มีอยู่ สิทธิในการเข้าพักหอพัก ตามลำดับคือ 1) นักศึกษาที่มีวิชาเรียนที่เอแบค (บางนา) 2) นักศึกษาจากต่างประเทศ 3) นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด

หอพักนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเอแบค (บางนา) เปิดตลอด 24 ชั่วโมง หากนักศึกษาหอพักคนใดไม่พักที่หอพักในวันใดต้องแจ้งให้คณะกรรมการหอพักทราบล่วงหน้า เนื่องจากทางหอพักจะมีการเช็คจำนวนนักศึกษาหอพักทุกคืนและทางหอพักอนุญาตให้นักศึกษาหอพักเท่านั้นเข้ามาในหอพักได้ เนื่องจากมีระบบความปลอดภัยก่อนที่นักศึกษาจะเข้ามาในหอพักได้ ซึ่งระบบนี้มีอยู่ตลอด 24 ชั่วโมง เพื่อประกันความปลอดภัยให้นักศึกษาหอพัก นอกจากนี้ห้องพักทุกห้องจะมีเครื่องมือดับเพลิงและระบบป้องกันควันไฟ และทางหอพักห้ามนักศึกษาทุกคนสูบบุหรี่ในบริเวณหอพัก และทางหอพักมีกฎระเบียบห้ามนักศึกษานำเพื่อนเพศตรงข้ามเข้ามาในห้องพัก ห้ามนำเตารีด หม้อหุงข้าว ไมโครเวฟ กาต้มน้ำไฟฟ้า เตาไฟฟ้า เข้ามาใช้ในห้องพักแต่นักศึกษาสามารถใช้บริการต่างๆ เหล่านี้ได้ยังห้องบริการของหอพักที่มีจัดไว้ให้และมีบริการให้ที่มินิมาร์ท เพื่อให้เกิดความมั่นใจกับผู้ปกครองนักศึกษาในเรื่องความปลอดภัยในการอยู่หอพักของมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ทางมหาวิทยาลัยยังได้เจาะจงให้นักศึกษาทุกคนอยู่ห้องคู่เพื่อให้นักศึกษาเรียนรู้เรื่องการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น ความรับผิดชอบ การเคารพสิทธิและหน้าที่ของแต่ละบุคคล ถ้านักศึกษาไม่มีรুমเมท ทางมหาวิทยาลัยจะจัดหาให้

เครื่องใช้ต่างๆ ในห้องพักที่นักศึกษาต้องนำมาเอง คือ ผ้าปูที่นอน ปลอกหมอน ผ้าห่มนอน ผ้าเช็ดตัว สิ่งเหล่านี้จำหน่ายที่ร้านค้าของมหาวิทยาลัย อุปกรณ์เครื่องใช้ที่มีบริการให้ในทุกห้องพัก คือเตียงนอนขนาด 6.5X3.5 ฟุต 2 เตียง ตู้เสื้อผ้า ชั้นวางรองเท้า โต๊ะ เก้าอี้ทำงาน อย่างละ 2 ชุด โทรทัศน์ เครื่องทำน้ำอุ่น คู่สายอินเทอร์เน็ต เครื่องปรับอากาศ ตู้เย็น โทรทัศน์สีขนาด 21 นิ้ว เครื่องดูดควันไฟ

หอพักมหาวิทยาลัยเอแบค (บางนา) มีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักศึกษา ดังนี้

1. บริการทำความสะอาดห้องพักให้ทุกสัปดาห์
2. บริการโทรศัพท์ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศทั้งใช้บัตรและหลอดเหรียญ รวมทั้งมีเครื่องถ่ายเอกสาร และเครื่องส่งแฟกซ์บริการ
3. ทางมหาวิทยาลัยจัดเวรยามดูแลความปลอดภัยและเวรยามให้บริการความสะดวกแก่นักศึกษาหอพักตลอด 24 ชั่วโมง
4. น้ำดื่มสะอาดจากเครื่องกลั่นกรองน้ำ (นักศึกษาจ่ายเงิน)
5. บริการมินิมาร์ท ห้องออกกำลังกาย (Fitness) ห้องนั่งเล่น, อาคารสันทนาการ ห้องครัว ห้องซักรีด

6. ศูนย์พยาบาลขนาด 20 เตียง ซึ่งมีแพทย์และพยาบาลประจำตลอดเวลา

นอกจากนั้น หอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยเอแบค ยังมีห้องยิม ห้องเล่นเกมต่างๆ สนามชกเกอร์ (Soccer) สนามเทนนิส สนามบาสเกตบอล สนามวอลเลย์บอล

ในด้านความสะดวกสบายของหอพัก นอกจากทางหอพักมีบริการทำความสะอาดสัปดาห์ละ 1 ครั้งสำหรับทุกห้องพัก และตลอดบริเวณหอพักจะมีการจ้างบริษัทเอกชนมาบริการทำความสะอาดทั่วบริเวณ และทางหอพักมีระเบียบให้นักศึกษาพักทุกคน ทำความสะอาดห้องพักทุกวัน ยังมีบริการของหน่วยแพทย์ฉุกเฉินตลอด 24 ชั่วโมง (<https://student.au.edu/Bang-Na/index.html>, 03/10/2546)

2. การจัดหอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยในต่างประเทศ

หอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยอินเดียนา (Indiana University) ประเทศสหรัฐอเมริกา

หอพักนักศึกษาของมหาวิทยาลัยอินเดียนา ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นหอพักนักศึกษาที่มีชื่อเสียงที่ดีที่สุดแห่งหนึ่งของโลกในเรื่องการจัดหอพักเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาหอพักได้รับการพัฒนาด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านวิชาการ ร่างกาย อารมณ์ สังคม นอกจากนั้นยังส่งเสริมการจัดหอพักแบบศูนย์ศึกษาและอาศัย (Living and Learning Center) ที่มีชื่อเสียงมาก หอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยอินเดียนา มีจำนวนทั้งหมด 12 หอพัก ทั้งหมดเป็นหอพักขนาดใหญ่ รับนักศึกษาเข้าพักได้หอพักละหลายร้อยคน แต่ละหอพักมีระเบียบกฎเกณฑ์การดูแลเอาใจใส่ นักศึกษาหอพักอย่างเข้มงวด แต่มีการบริการด้านต่าง ๆ ที่ดี ทำให้นักศึกษามีความต้องการและความพอใจในการเป็นนักศึกษาหอพัก หอพักทุกแห่งเป็นหอพักปลอดบุหรี่ ปลอดอบายมุขต่าง ๆ มีการกำหนดเวลาเปิดให้นักศึกษาลงทะเบียนเข้าพัก แต่ละภาคเรียนที่แน่นอน ซึ่งมีรายละเอียดของทุกหอพักในภาพรวมมีดังต่อไปนี้

ประเด็นต่างๆที่ควรทราบในการเข้าพักในหอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยอินเดียนา

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์และสารเสพติดต่างๆ หอพักมหาวิทยาลัยอินเดียนาไม่อนุญาตให้นำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และสิ่งเสพติดทุกชนิดเข้ามาในหอพัก , นักศึกษาหรือแขกของนักศึกษาซึ่งฝ่าฝืนระเบียบจะถูกเรียกพบและตักเตือนโดยผู้บริหารหอพักและตำรวจของมหาวิทยาลัย ชุมชนหอพักของมหาวิทยาลัยไม่สนับสนุนให้นำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และสารเสพติดเข้ามาในมหาวิทยาลัยไม่ว่าในกรณีใด ๆ เพราะถือว่่าสิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดผลอื่น ๆ ตามมา เช่น เสี่ยงต่อการทะเลาะวิวาท , การทำลายของให้เสียหาย , การรบกวนผู้อื่น

เครื่องใช้ในหอพัก สิ่งที่ไม่อนุญาตให้นำเข้ามาใช้ในหอพักได้ เตาไมโครเวฟ ตู้เย็นขนาดเล็ก นาฬิกา เครื่องคอมพิวเตอร์ ผ้าห่มไฟฟ้า เครื่องเป่าผม โทรทัศน์ สเตอริโอ เครื่องเล่นวีดีโอ

ส่วนเครื่องใช้ที่ห้ามนำมาใช้ในห้องพักส่วนมากเป็นเครื่องใช้ไฟฟ้าที่เสี่ยงต่อการเกิดอัคคีภัย เช่น หม้อต้มกาแฟ เตารอบอาหาร ทั้งนี้เพราะทางห้องพักต้องการสร้างระบบความปลอดภัยจากอัคคีภัย การกำหนด วัน เดือน ปี ในการเข้าพักในห้องพัก หอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยอินเดียนา มีการกำหนดวันที่เข้ามาพักในห้องพักไว้อย่างแน่นอน เช่น นักศึกษาใหม่จะเข้าพักในห้องพักในฤดูใบไม้ร่วงในวันเสาร์ที่ 24 สิงหาคม ซึ่งจะมีการระบุไว้ใน Time Assisual Card สำหรับนักศึกษา หรือ หอพักนักศึกษาจะเปิดในภาคเรียนฤดูใบไม้ผลิ (Spring) ในเวลาเที่ยงวันอาทิตย์ที่ 12 มกราคม และทางห้องพักได้กำหนดวันที่นักศึกษาจะต้องเช็คออกจากห้องพักไว้อย่างแน่นอนเช่นเดียวกัน เช่น กำหนดให้นักศึกษาที่ไม่ใช่ศึกษาระดับปริญญาตรีต้องเช็คออกจากห้องพักภายใน 24 ชั่วโมง เมื่อสิ้นสุดภาคเรียนฤดูใบไม้ผลิในวันสอบเสร็จวันสุดท้ายหรือภายในวันที่ 11 พฤษภาคม เป็นต้น

การให้บริการต่าง ๆ ในห้องพัก

หอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยอินเดียนามีบริการต่าง ๆ ให้นักศึกษา เพื่อให้ให้นักศึกษาได้ใช้ชีวิตอยู่ในห้องพักอย่างสะดวกสบายปลอดภัยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษา ตัวอย่าง เช่น หอพักต่างๆ อนุญาตให้นักศึกษาสร้างห้องใต้หลังคาโดยใช้ไม้ เพื่อเพิ่มพื้นที่ในห้องพัก แต่ทางมหาวิทยาลัยจะตรวจสอบดูเรื่องความปลอดภัยจากโครงสร้างของส่วนที่นักศึกษา ออกแบบต่อเติมและสิ่งที่ต่อเติมให้ห้องนั้น ๆ จะต้องคงสภาพไว้ไม่รู้ทั้ง รวมทั้งไม่ให้ย้ายเฟอร์นิเจอร์ของห้องออก

มหาวิทยาลัยอินเดียนา มีระบบเคเบิลทีวีเป็นของตนเอง และมีให้ดูถึง 53 ช่อง มีหลากหลายเนื้อหาสาระตั้งแต่รายการบันเทิงไปจนถึงช่องภาษาฝรั่งเศส ซึ่งติดตั้งให้ทุกห้อง รวมทั้งมีระบบเอฟเอ็มสเตริโอ นอกจากนั้นมหาวิทยาลัยยังมีระบบควบคุมความปลอดภัยให้กับนักศึกษาทุกคน เช่น การแนะนำไม่ให้นักศึกษาเดินคนเดียวตามลำพัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลามืดค่ำ และมีบริการให้เรียกผู้ติดตาม (Escort Service) ได้ตั้งแต่ 3 ทุ่ม ถึง 6 โมงเช้าของทุกวัน ๆ วัน นอกจากนั้นทางมหาวิทยาลัยไม่อนุญาตให้นักศึกษานำอาวุธทุกชนิดเข้ามาในห้องพัก แม้แต่อาวุธจำลอง

ห้องพักส่วนใหญ่จะกำหนดเวลาที่ทุกคนในห้องพักต้องอยู่ในความเงียบสงบ เช่น ระหว่างเวลาค่ำและเวลากลางคืน และมีบางชั้นของห้องพักที่จัดเป็นบริเวณเงียบสงบตลอด 24 ชั่วโมง สำหรับนักศึกษาที่ต้องการบรรยากาศดังกล่าว และห้องพักส่วนใหญ่เป็นเขตปลอดบุหรี่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริเวณสาธารณะและพื้นที่ซึ่งใช้ร่วมกันจะเป็นเขตห้ามสูบบุหรี่

หอพักหลายแห่งจัดที่พักสำหรับนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกเดียวกันให้พักอยู่ชั้นเดียวกันหรือจัดให้นักศึกษาที่สนใจในกิจกรรมที่เหมือนกันพักอยู่ด้วยกัน เช่น นักศึกษาที่สนใจในกิจกรรมการบริการชุมชนได้พักอยู่ในชั้นเดียวกัน เพื่อเปิดโอกาสให้ทำกิจกรรมที่สนใจร่วมกัน

การบริการด้านอาหารนั้นเนื่องจากหอพักไม่ได้ออกแบบให้นักศึกษาทำอาหารในห้องพัก ดังนั้นทางหอพักนักศึกษามีอาหารบริการให้นักศึกษาอย่างเพียงพอและคุณภาพดีถูกหลักโภชนาการ ราคา ยุติธรรม และมีบริการในหลากหลายรูปแบบหลากหลายราคาตามฐานะทางเศรษฐกิจของนักศึกษา นอกจากนี้ทางหอพักนักศึกษายังจัดโปรแกรมอาหาร คุณภาพสูงสำหรับนักศึกษาในราคาสมเหตุสมผล

การส่งเสียงดังในหอพักนักศึกษา

เนื่องจากหอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยอินเดียนามีนโยบายส่งเสริมให้นักศึกษาทุกคนในหอพักใช้เวลาในหอพักสำหรับการพักผ่อนนอนหลับ และศึกษาวิชาการโดยไม่ถูกรบกวนจากเสียงดัง ดังนั้นหอพักจึงมีนโยบายกำหนดช่วงเวลาไม่ใช้เสียง และกำหนดให้หอพักเงียบสงบตลอด 24 ชั่วโมง ในช่วงเวลาสอบปลายภาคเรียน และทุก ๆ ชั้นในหอพักสามารถให้นักศึกษาที่พักอยู่ทำการลงคะแนนกันได้ว่าจะกำหนดให้เวลาใดบ้างเป็นชั่วโมงเงียบสงบของหอพักตน ในชั่วโมงเงียบสงบนั้นเมื่อนักศึกษาทุกคนเข้าห้องของตนจะไม่มีเสียงใด ๆ เล็ดลอดออกมาจากห้องนั้น ๆ นักศึกษาหอพักต้องเคารพสิทธิส่วนบุคคลโดยการไม่ทำเสียงรบกวนผู้อื่น และเพื่อฝึกทักษะในการเป็นผู้ใหญ่อีกด้วย หากนักศึกษาค้นใดทำเสียงรบกวนผู้อื่นในชั่วโมงเงียบสงบจะถูกตักเตือนจากฝ่ายดูแลหอพักถ้าหากยังฝ่าฝืนอีกจะถูกเชิญออกจากหอพักและหมดสิทธิ์ในการเป็นนักศึกษาหอพักของมหาวิทยาลัยอินเดียนา

หอพักของมหาวิทยาลัยอินเดียนาอนุญาตให้นักศึกษาทาสีห้องพักของตนได้ แต่ต้องใช้สีอ่อนๆ และให้เพื่อนร่วมห้องเห็นด้วย และนักศึกษาต้องรายงานลงในแบบฟอร์มที่หอพักกำหนดให้เกี่ยวกับเรื่องการทาสีห้อง โดยหอพักอนุญาตให้ทาสีห้องได้เมื่อหอพักเปิดเป็นทางการแล้ว

ข้อกำหนดเกี่ยวกับความรุนแรงในหอพักนักศึกษา

นักศึกษาหอพักของมหาวิทยาลัยที่ก่อความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ ในหอพักจะได้รับการลงโทษ เช่น นักศึกษาที่ก่อความรุนแรงไม่มากนักจะถูกเรียกพบจากฝ่ายบริหารหอพัก เพื่อสอบถามสาเหตุและมีการลงบันทึก ซึ่งรวมถึงการทำหนังสือตักเตือน การทำสัญญาเพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมหรือให้ทำรายงานทางวิชาการเพื่อให้นักศึกษาได้แนวทางในการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น แต่ถ้า นักศึกษาผู้นั้นยังก่อความรุนแรงซ้ำอีกจะถูกดำเนินการโดยตำรวจประจำหอพักจนถึงขั้นใช้อำนาจของกฎหมายซึ่งแล้วแต่ระดับความรุนแรงที่นักศึกษาก่อขึ้น

โปรแกรมการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในหอพักเพื่อพัฒนานักศึกษา

หอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยอินเดียนาทุกหอพักจะมีการวางแผนการจัดกิจกรรมทางสังคมและกิจกรรมวิชาการต่างๆ ที่หลากหลาย เพื่อการพัฒนานักศึกษาหอพัก โปรแกรมกิจกรรมทางวิชาการจัดให้เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาต่างๆ เช่น สุขภาพอนามัย ความสุขสมบูรณ์ , ความปลอดภัย , ความรู้ด้านเคมีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสุขภาพ , ทางเลือกในวิชาชีพ ตัวอย่างการจัดกิจกรรมความรู้ในหัวเรื่องต่าง ๆ เช่น เพศศึกษา , การขับชี่ยวดยานของผู้ดื่มสุรา , การกระทำผิดของผู้เมาเหล้า , ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการข่มขืน , ความขัดแย้งและการยอมรับความแตกต่างในเรื่องศาสนา เชื้อชาติ และวัฒนธรรม คณะอาจารย์ของมหาวิทยาลัยอินเดียนาจะมีการเสนอโปรแกรมกิจกรรมต่าง ๆ ด้วย เช่น เครือข่ายในวิชาชีพต่าง ๆ , การเตรียมตัวสอบปลายภาค , การให้ประโยชน์จากห้องสมุดอย่างมีประสิทธิภาพ โปรแกรมด้านสังคมและการพัฒนาชุมชนได้รวมถึง เรื่องราวเกี่ยวกับวงการกีฬา, การเฉลิมฉลองในเทศกาลต่าง ๆ ความรอบรู้ในสังคมวงการไอศครีม , ทักษะทางอาชีพที่ต้องใช้ฝีมือ เช่น งานช่างไม้ , การรณรงค์เรื่องการล่าสัตว์ และโปรแกรมการบริการชุมชน กรรมการหอพักแต่ละตึกจะมีส่วนร่วมในการจัดโปรแกรมต่าง ๆ ด้วย นักศึกษาหอพักทุกคนจะได้รับการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการนำเสนอและเข้าร่วมการวางแผนการจัดโปรแกรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง

การป้องกันทรัพย์สินของนักศึกษาหอพัก

หอพักมหาวิทยาลัยอินเดียนาจะมีคำแนะนำให้นักศึกษาในเรื่องการป้องกันการสูญหายของทรัพย์สินของนักศึกษาในหอพัก เช่นการย้ายเตียงเรื่องการล็อกกุญแจห้องพักทุกครั้งที้ออกจากห้องและการนำทรัพย์สินที่มีค่ากลับไปบ้านในช่วงเวลาปิดเทอม ทางมหาวิทยาลัยมีนโยบายในการให้ความดูแลป้องกันการสูญหายของทรัพย์สินของนักศึกษา และมีบริการประกาศสิ่งของที่สูญหาย และบริการประกาศสิ่งของที่มีผู้เก็บได้ ให้เจ้าของรับของคืน มีการลงทะเบียนสิ่งของมีค่าของนักศึกษาในหอพัก เช่น โทรศัพท์ , เครื่องคอมพิวเตอร์ , เครื่องเล่นสเตอริโอ , กล้องถ่ายรูป ซึ่งเป็นนโยบายของหอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยในการดูแลคุ้มครองต่อทรัพย์สินของนักศึกษาหอพัก

ระบบความปลอดภัยของหอพักนักศึกษา

หอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยอินเดียนามีระบบรักษาความปลอดภัยที่ดี นักศึกษาหอพักทุกคนต้องใช้บัตร (I - Carding) ผ่านกุญแจตึกหอพักจึงจะเข้าสู่ห้องพักจะล็อกตลอด 24 ชั่วโมง ผู้ไม่มีบัตรจะผ่านเข้าไปไม่ได้ ทางหอพักทุกหอพักมีตำรวจหอพักซึ่งปฏิบัติงานตลอด 24 ชั่วโมง และยังมีคณะเจ้าหน้าที่หอพักคอยทำงานดูแลความปลอดภัยในหอพัก ซึ่งทำงานตั้งแต่ 7 โมงเช้าถึงเที่ยงคืนตั้งแต่วันอาทิตย์ถึงวันพฤหัสบดี และเวลา 9 โมงเช้าถึงตีสอง ในวันศุกร์ถึงวันอาทิตย์

เจ้าหน้าที่เหล่านี้ได้รับการฝึกอย่างดีในการแก้ไขปัญหาฉุกเฉินที่เกิดขึ้นในหอพัก และยังมีฝ่ายอยู่เดินเวรยามทั้งในและนอกอาคารหอพักในช่วงกลางคืน และเข้ามิด นอกจากนี้ในหอพักยังมีระบบป้องกันควันไฟและความร้อน เพื่อความปลอดภัยของนักศึกษาหอพัก และมีการติดตั้งสัญญาณไฟไหม้และเหตุฉุกเฉินอยู่ทั่วบริเวณตึกหอพัก และทางหอพักมีการซ้อมวิธีการดับเพลิงสำหรับทุกหอพัก และฝึกอบรมให้ความรู้กับนักศึกษาถึงกระบวนการและขั้นตอนปฏิบัติเมื่อเกิดเหตุร้ายหรือเหตุไฟไหม้

ปัญหาจากเพื่อนร่วมห้อง

หอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยอินเดียนาให้ความสำคัญเกี่ยวกับความราบรื่นและปัญหาที่เกิดจากการอยู่ร่วมกันของนักศึกษาหอพัก และ ถือว่าการมีชีวิตในหอพักอย่างมีความสุขของนักศึกษาหอพักเป็นสิ่งสำคัญมาก ทางหอพักนักศึกษาจึงเน้นย้ำในเรื่องการเคารพสิทธิ การแสดงออกของแต่ละบุคคลต่อเพื่อนร่วมห้องและเพื่อนร่วมหอพัก และการจัดการกับความขัดแย้งอย่างสันติ นักศึกษาหอพักทุกคนได้รับการคาดหวังว่าจะมีความรับผิดชอบในพัฒนาความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมห้อง เนื่องจากทางมหาวิทยาลัย และฝ่ายหอพักเป็นฝ่ายหาและจัดเพื่อนร่วมห้องให้นักศึกษาแต่ละคน นักศึกษาทุกคนจึงได้รับการสนับสนุนส่งเสริมในการใช้ชีวิตร่วมกันกับเพื่อนร่วมห้องอย่างมีความสุข ให้เรียนรู้วิธีการทำงานร่วมกัน การใช้ห้องร่วมกันอย่างราบรื่น รวมทั้งการยอมรับและปรับตัวเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล นักศึกษาทุกคนจะได้รับการฝึกฝนทักษะในการประนีประนอมกับเพื่อนร่วมห้อง เช่น วิธีพูดจาตกลงกันโดยตรง การแสดงออกของกิริยาอาการอย่างจริงใจ และฝึกทักษะการร่วมกันแก้ปัญหาความขัดแย้ง ถ้านักศึกษาหอพักรายใดพบว่าไม่สามารถอยู่กับเพื่อนร่วมห้องได้ซึ่งเกิดจากความไม่รับผิดชอบในการร่วมกันของอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเกินกว่าจะหาทางแก้ไขได้ นักศึกษาอาจจะขอความช่วยเหลือจากฝ่ายจัดการหอพักได้ ทางหอพักนักศึกษาจะเปิดโอกาสให้มีการเจรจาตกลงกัน

คณะทำงานหอพักนักศึกษา

หอพักนักศึกษาแต่ละหอพักจะบริหารจัดการโดยผู้บริหารมืออาชีพที่ทำงานให้หอพักแบบเต็มเวลา หรืออาจารย์มีนักศึกษาระดับปริญญาโทที่ได้รับการฝึกฝนเกี่ยวกับงานบริหารหอพักโดยตรงเพื่อทำงานให้หอพัก นอกจากนั้นหอพักทุกๆ ชั้น (Floors) จะมีคณะบุคคลดูแลโดยนักศึกษาระดับปริญญาตรี (Resident Assistants = Ras) หอพักส่วนใหญ่จะมี Ras 2 คนต่อ 1 ชั้น ซึ่งเขาเหล่านี้จะทำหน้าที่ประสานงานเรื่องต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้นักศึกษาหอพักทั้งในด้านวิชาการ , สังคม และความต้องการเฉพาะคน , Ras ได้รับการคาดหวังจะเป็นผู้ที่ป้องกันปัญหาความรุนแรงในหอพักตามนโยบายของหอพัก และต้องปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีของนักศึกษาหอพัก ตลอดจนเป็นผู้สนับสนุนส่งเสริมให้นักศึกษาหอพักรู้จักรับผิดชอบต่อภาระกระทำของ

ตนเองและเคารพนิยมชมชอบในผู้ร่วมหอพักสำนักงานของหอพักจะมีคณะผู้ดูแลตลอดวัน โดย นักศึกษาซึ่งมาทำหน้าที่เป็นฝ่ายธุรการต่าง ๆ ของหอพัก เช่น ฝ่ายต้อนรับ ฝ่ายเช็คเข้า - ออก หอพัก , ฝ่ายวัสดุต่าง ๆ , ภูมูแจสำรวจห้องพักและทำหน้าที่ตอบข้อสงสัยต่าง ๆ รวมทั้งช่วยฝ่าย บริหารหอพัก

การจัดสถานที่ในหอพักสำหรับการเรียน

นักศึกษาหอพักของมหาวิทยาลัยอินเดียณาต้องอยู่ในความสงบ เรียบร้อยมีอัธยาศัย ตลอดเวลาที่อยู่ในหอพัก เวลาค่ำและกลางคืนเป็นเวลาที่ทุกคนต้องอยู่ในความเงียบสงบ ถ้า ช่วงเวลาที่ทุกคนต้องอยู่ในความเงียบสงบ เกิดมีปัญหาเรื่องเสียงดัง จะมีการจัดการขอร้องนัก ศึกษาผู้ทำเสียงดังรบกวนผู้อื่นให้ลดเสียง เป็นนโยบายที่เคร่งครัดของหอพัก เพื่อให้หอพักนัก ศึกษาแห่งนี้มีบรรยากาศของการเป็นสถานที่สำหรับ Study ไว้ให้นักศึกษาซึ่งเป็นห้องโดยเฉพาะ ซึ่งมีอยู่ทุกชั้นของหอพัก , ห้องสมุดของหอพัก , และยังมีอาคาร Hadley Union Building และ ห้องเรียนซึ่งทางหอพักจัดหาไว้ให้โดยเฉพาะอีกด้วย

การให้บริการเรื่องการใช้โทรศัพท์

ทุก ๆ ห้องพักนักศึกษาในหอพักจะมีบริการติดตั้งโทรศัพท์ ทั้งในท้องถิ่นและโทรศัพท์ ทางไกล และมีการกำหนดอัตราค่าโทรศัพท์ไว้ชัดเจนนักศึกษาหอพักได้รับความสะดวกในการใช้ โทรศัพท์ได้ตลอดเวลา

การใช้ยานพาหนะในหอพัก นักศึกษาหอพักจะได้รับการขอรับรองไม่ให้นำยานพาหนะใดๆ เข้ามาในบริเวณหอพักเนื่องจากมีรถบัสประจำท้องถิ่นอย่างพอเพียงต่อความต้องการของนัก ศึกษา และบริการฟรีสำหรับนักศึกษาที่มี I - Card หากนักศึกษาคนใดมีความจำเป็นต้องใช้ พาหนะเดินทาง ซึ่งอาจจะด้วยเหตุผลทางสุขภาพหรือเหตุผลทางโปรแกรมการเรียน จะต้องมิใช่ อนุญาตจากทางฝ่ายยานพาหนะอย่างเป็นทางการ

การเปิดหอพักในช่วงปิดภาคเรียน

หอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยอินเดียณาจะปิดบริการในช่วงปิดภาคเรียน ซึ่งจะมีกำหนด วันเวลาปิดหอพักไว้ชัดเจน เช่น ปิดตั้งแต่วันสุดท้ายของการสอบปลายภาค แต่ละหอพักจะเปิด สำหรับนักศึกษานานาชาติ หรือนักศึกษาที่ต้องทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่นับหน่วยกิตการเรียน เช่น นักศึกษาฝึกสอน หรือนักศึกษาแพทย์ฝึกหัด และหอพักไม่เปิดสำหรับนักศึกษาซึ่งหารายได้พิเศษ ในช่วงปิดภาคเรียน ซึ่งไม่เกี่ยวกับการทำกิจกรรมการเรียน

กฎระเบียบสำหรับแขกของนักศึกษาหอพัก

แต่ละหอพักจะมีการจัดชั่วโมงสำหรับนักศึกษาเพื่อให้แขกมาเยี่ยมเยียนด้วยการลงคะแนนเสียงจากนักศึกษาว่าจะใช้เวลาใดเป็นชั่วโมงสำหรับการอนุญาตให้แขกเข้ามาหาได้ ทางมหาวิทยาลัยอนุญาตให้นักศึกษานำแขกเข้ามาในหอพักได้โดยมีเงื่อนไขต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. แขกที่จะมาค้างคืนในห้องพักจะต้องได้รับความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากเพื่อนร่วมห้องพัก และจะมีจำนวนไม่เกิน 2 คน และพักอยู่ได้ไม่เกิน 3 วัน
2. แขกที่มาเยี่ยมต้องเคารพในสิทธิของเพื่อนร่วมห้องในการที่จะได้พักผ่อน , นอนหลับ , การเรียน และมีความเป็นส่วนตัวโดยอิสระโดยไม่ถูกรบกวนจากแขกของเพื่อนร่วมห้อง
3. ในขณะที่แขกอยู่ในอาคารหอพักนักศึกษาที่เป็นเจ้าบ้าน จะต้องอยู่ด้วยตลอดเวลา และนักศึกษาหอพักทุกคนต้องรับผิดชอบในพฤติกรรมของแขกระหว่างที่อยู่ในหอพัก ในกรณีที่แขกของนักศึกษาคนใดเข้ามาพักแล้วทำให้เกิดความเสียหายทางทรัพย์สินนักศึกษาที่เป็นเจ้าบ้านต้องรับผิดชอบ และทางมหาวิทยาลัยมีสิทธิ์จะไม่อนุญาตให้แขกที่เข้ามาก่อกรวน ทำความรบกวน หรือทำอันตรายนักศึกษาในหอพัก (<http://www.indiana.edu/willkie/wra/netcape/uitsn.htm>)

หอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยเท็กซัส The university of Texas (Austin)

หอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยเท็กซัส เป็นหอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยอีกแห่งหนึ่งของประเทศสหรัฐอเมริกา ที่มีการบริหารจัดการหอพักนักศึกษา เพื่อพัฒนานักศึกษาในด้านต่างๆ เพื่อให้ให้นักศึกษาใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยอย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จ ทางหอพักเน้นความสำคัญในด้านต่าง ๆ เช่น สถานที่พักอาศัยในหอพัก โภชนาการในหอพัก ระบบความปลอดภัย และหอพักมีเป้าหมาย (Goals) วิสัยทัศน์ (Vision) และพันธกิจ (Mission) ดังต่อไปนี้

เป้าหมาย (Goals) หอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยเท็กซัสตระหนักถึงบทบาทในการให้การศึกษ การเรียนรู้และการพัฒนานักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ การจัดหอพักมิได้มีเป้าหมายเพียงเพื่อให้เป็นสถานที่สำหรับกินอยู่หลับนอนเท่านั้น หอพักแห่งนี้เปิดโอกาสให้นักศึกษามีประสบการณ์ในเรื่องของการสำนึกในความเป็นชุมชน และให้มีความรู้สึกสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสังคม มีการจัดโปรแกรมต่างๆ ในหอพักสำหรับนักศึกษาปี 1 เพื่อส่งเสริมประสบการณ์ และจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อให้นักศึกษาประสบความสำเร็จสำหรับชีวิตในมหาวิทยาลัย

วิสัยทัศน์ (Vision) หอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยเท็กซัสมีวิสัยทัศน์ที่มุ่งสร้างคุณภาพของหอพัก และบริการอาหารที่มีคุณภาพด้วยจิตวิญญาณแบบมืออาชีพ

พันธกิจ (Mission) หอพักของมหาวิทยาลัยแห่งนี้มีพันธกิจในการส่งเสริมการเป็นศูนย์ศึกษาและอาศัยของหอพักสำหรับนักศึกษาหอพักด้วยการจัดให้มีสิ่งต่าง ๆ ที่ตั้งตามดังต่อไปนี้คือ

1. ความสะอาด , สบาย และการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างดียิ่ง
2. การบริการอาหารที่มีคุณภาพ
3. การเก็บค่าพักหอพักที่เหมาะสม
4. มีโปรแกรมการพัฒนาเพื่อส่งเสริมวิชาชีพและความเจริญของนักศึกษา
5. มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ
6. การมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพกับชุมชน

นอกจากนี้หอพักของมหาวิทยาลัยเท็กซัสยังมีการวางแผนเป้าหมายเฉพาะเรื่องที่น่าสนใจดังนี้ การให้บริการนักศึกษา มีการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรของมหาวิทยาลัยให้เกิดประโยชน์ และเน้นการมีส่วนร่วมของนักศึกษาให้นักศึกษาเกิดประสบการณ์ต่างๆ ให้มากที่สุดตั้งแต่ระดับปริญญาตรี

การสร้างชุมชนมหาวิทยาลัย สร้างบรรยากาศของหอพักนักศึกษาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนมหาวิทยาลัย ให้นักศึกษาหอพักมีประสบการณ์ในการเรียนรู้รวมถึงการพัฒนาและส่งเสริมให้ชุมชนมหาวิทยาลัยมีความเป็นพิเศษ ส่งเสริมความเป็นเลิศ และในขณะเดียวกันก็ตระหนักถึงความเท่าเทียมกัน

การพัฒนานักศึกษาหอพัก จัดสร้างโปรแกรมและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษาในหอพัก มีการจัดกิจกรรมโดยมีวิทยากรที่มีความรู้ด้านต่าง ๆ เพื่อให้ นักศึกษาเกิดพัฒนาการทางร่างกายจิตใจอารมณ์สังคม และพัฒนาการในวิชาชีพ และการสร้างทีมงาน

การจัดหอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยเท็กซัสทั้งในอาคารที่พักและบริการด้านอาหาร เน้นในเรื่องคุณภาพอย่างมาก อีกทั้งยังมีโปรแกรมพิเศษและกิจกรรมเสริมประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกสบายให้นักศึกษาเพื่อให้เกิดความรู้สึกสบาย ปลอดภัย ความเป็นมิตร เพื่อนำไปสู่ความรู้สึกและความมุ่งมั่นในความสำเร็จในการที่ได้มาอยู่ในชุมชนวิชาการ โดยหอพักมีนักศึกษาชั้นปีที่ 1 อยู่ 70% เพื่อให้จัดเป็นสัดส่วนให้นักศึกษาน้องใหม่เข้าพัก

มหาวิทยาลัยเท็กซัสมีหอพักที่สวยงาม มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ครบถ้วนจำนวน 11 หอพัก โดยแยกเป็นหอพักชาย หอพักหญิง ทุก ๆ หอพักจะมีห้อง Study ห้องดูโทรทัศน์ซึ่งมีเคเบิลทีวีและจานดาวเทียมติดตั้งให้ด้วย นอกนั้นยังมีร้านค้า , ห้องซักรีด มีระเบียบที่ปูพรม หอพักบางหอจะมีห้องน้ำส่วนตัวให้ทุกห้อง แต่ส่วนใหญ่ใช้ระบบห้องน้ำรวมซึ่งมีที่อาบน้ำฝักบัว

ซึ่งกันมาให้เป็นสัดส่วน และมีแม่บ้านมาทำความสะอาดทุกวัน เฟอร์นิเจอร์ในห้องพักของแต่ละหอพักมีหลายรูปแบบ เช่น เฟอร์นิเจอร์ที่เคลื่อนย้ายได้หรือเฟอร์นิเจอร์แบบติดตั้งถาวร (Built-in Furniture) บางหอพักมีลิฟต์บริการ และหอพักส่วนใหญ่มีศูนย์คอมพิวเตอร์ , อ่างล้างหน้าและกระจกในบริเวณต่าง ๆ และห้องพักเดี่ยวให้นักศึกษาเลือก

การจัดโปรแกรมพิเศษของหอพัก

หอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยเท็กซัสมีการจัดโปรแกรมพิเศษและกิจกรรมเสริมต่างๆ เพื่อพัฒนานักศึกษาในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านสังคม ด้านการศึกษาวិชาการ ทักษะการมีส่วนร่วมในสังคมและชุมชนมหาวิทยาลัย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. โปรแกรมการจัดกลุ่มความสนใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เป็นโปรแกรมสำหรับนักศึกษาหอพัก (นักศึกษาคณะของมหาวิทยาลัยเท็กซัส 70% เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1) เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาพบกับความสนุกสนานตื่นเต้นในการได้ใช้ชีวิตอย่างมีปฏิสัมพันธ์กับนักศึกษาปีที่ 1 ด้วยกันจัดโปรแกรมวิชาเรียนให้นักศึกษาได้เลือกเรียนวิชาต่าง ๆ ด้วยกัน 2 – 3 วิชา สมาชิกของโปรแกรมนี้จะมีโอกาสเข้าร่วมการสัมมนา ซึ่งจัดขึ้นเพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยอย่างราบรื่น นอกจากนี้โปรแกรมนี้ยังมีการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในกิจกรรมสนุกลานต่าง ๆ และการได้มีโอกาสรับใช้ชุมชนในรูปแบบต่าง ๆ

2. โปรแกรมส่งเสริมให้นักศึกษามีชีวิตที่สุขสมบูรณ์และมั่นคง โปรแกรมนี้ตั้งอยู่บนชั้นที่ 10 ของหอพักที่ชื่อ Jester East ซึ่งจัดเป็นพื้นที่ปลอดมลพิษจากสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาใช้ชีวิตในสภาพแวดล้อมที่ได้รับออกแบบและกำหนดไว้เพื่อเป็นการส่งเสริมความสุขสมบูรณ์ทุกด้าน ซึ่งนักศึกษาคณะในโครงการนี้ตกลงร่วมกันที่จะสร้างสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความสุขสมบูรณ์ โดยตกลงกันให้เป็นพื้นที่ของการปลอดสิ่งเสพติดต่าง ๆ ไม่มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ไม่มีการสูบบุหรี่ และยังมีสถานที่ออกกำลังกายต่าง ๆ , มีการจัดโภชนาการที่ดี , มีโปรแกรมและกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการสร้างคุณค่าในตนเอง , โปรแกรมทางวิชาการและเรียนรู้เรื่องเพศศึกษา นักศึกษาทุกคนจะมีประสบการณ์ใช้การดำรงชีวิตที่พิเศษสุด ซึ่งมีการกำหนดไว้เพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วม และส่งเสริมการใช้ชีวิตร่วมกันอย่างสงบสุข

3. โปรแกรมหอพักเกียรติยศ โปรแกรมนี้คัดเลือกนักศึกษาจำนวน 492 คน จากสาขาวิชาต่าง ๆ ซึ่งทางโปรแกรมหอพักเกียรติยศเป็นผู้เลือก จากนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และนักศึกษาชั้นปีอื่น ๆ โดยให้นักศึกษากรอกใบสมัคร เมื่อนักศึกษาสมัครเข้าในโครงการนี้ถึงแม้ไม่ได้รับการคัดเลือกเข้าในหอพักเกียรติยศก็จะได้รับการจัดให้เข้าในหอพักอื่น ๆ

การบริการในหอพักนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเท็กซัส

ในห้องพักของหอพักทุก ๆ หอพักจะมีการจัดเฟอร์นิเจอร์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ไว้ให้ เช่น โต๊ะทำงาน , เตียงนอนและที่นอน ชั้นวางของ ผ้าม่านหน้าต่าง ถังขยะแบบรีไซเคิล แก้ว อี ตะกร้าผง ตุเย็นและเตาอบ ศูนย์คอมพิวเตอร์ มีทุกหอพักสำหรับนักศึกษาหอพัก และมีโปรแกรมต่าง ๆ ให้นักศึกษาใช้มากมาย

การบริการด้านอาหารและโภชนาการ

หอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยเท็กซัสมีแผนกบริการอาหารที่มีคุณภาพและมีปริมาณเพียงพอสำหรับผู้คนทั้งมหาวิทยาลัย และยึดระบบการจัดการด้านอาหารซึ่งรับผิดชอบต่อความต้องการของนักศึกษา หออาหารมีบริการหลายแห่งในหลากหลายรูปแบบ อาหารทุกมื้อให้บริการโดยคำนึงถึงลูกค้าทุกคน หออาหารแต่ละห้องมีบรรยากาศที่แตกต่างกัน ประเภทของอาหารแตกต่างกัน แต่มีอาหารทุกประเภทและที่มีเหมือนกันคืออาหารประเภทสลัด แซมเบอร์เกอร์ , ซุป, พลาสต้า มันฝรั่ง และของหวาน นอกจากนี้มหาวิทยาลัยยังมีศูนย์อาหารเปิดบริการให้สาธารณะเข้ามาใช้บริการด้วย

ระบบความปลอดภัยในหอพัก

หอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยเท็กซัสจัดทำโฮมเพจ (Home – Page) เพื่อให้ข้อมูลที่ออกแบบไว้เพื่อช่วยให้นักศึกษาหอพักเข้าใจในระบบและนโยบายเกี่ยวกับความปลอดภัย เช่น ข้อมูลที่แจ้งถึงสิ่งที่ไม่อนุญาตและไม่อนุญาตให้นำเข้ามาในหอพัก และยังให้ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับระบบความปลอดภัยในแต่ละเรื่อง เช่น ระบบดับเพลิง ระบบไฟฟ้า ป้ายต่าง ๆ ระบบป้องกันไฟไหม้ และยังมีคู่มือเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตนักศึกษาในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวกับระบบความปลอดภัยในหอพัก และทางฝ่ายบริหารหอพักจะตอบทุกคำถามให้หายข้องใจ

นอกจากนี้ฝ่ายต่าง ๆ ของหอพักทุกฝ่ายจะมีเว็บไซต์ (Web – Site) ของแต่ละฝ่ายเปิดเป็นข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ ไว้ให้นักศึกษาผู้ปกครอง และผู้ที่สนใจเปิดเข้าไปดูข้อมูลต่าง ๆ ได้ตลอดเวลาและเป็นข้อมูลที่ทันสมัยอยู่เสมอ (<http://www.utexas.edu/student/housing/residence>, 25/06/2545)

การศึกษารจัดการหอพักนักศึกษาของมหาวิทยาลัยในประเทศและมหาวิทยาลัยต่างประเทศซึ่งเป็นการศึกษาจากเอกสาร การสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตและการลงภาคสนามเพื่อศึกษาดูงานการดำเนินงานจริงของการจัดหอพักนักศึกษาบางแห่งเท่าที่สามารถไปศึกษาดูงานการดำเนินงานจริงได้เพื่อประกอบการศึกษาค้นคว้าซึ่งสามารถสรุปประเด็นสำคัญของการจัดหอพักนักศึกษาในประเทศและต่างประเทศตามตารางดังนี้

ตารางที่ 1(ต่อ)

การจัดหอพักนักศึกษา	หอพักนักศึกษาในประเทศ								ต่างประเทศ	
	มทล.	จฬาฯ	มธ.	มหิดล	มก. บางเขน	ม.ร.ก.	ศิลปากร	เอเน็ค	อินเดียนา	เท็กซัส
บุคลากรหอพัก										
1. หัวหน้าหน่วยหอพัก		✓			✓		✓		✓	✓
2. ผู้ช่วยหัวหน้าหน่วยหอพัก					✓				✓	✓
3. อนุสาสก		✓								
4. ผู้ช่วยอนุสาสก		✓								
5. ผู้บริหารหอพัก	✓			✓						✓
6. เจ้าหน้าที่หอพัก	✓		✓			✓				
7. อาจารย์ผู้ปกครองหอพัก			✓							
8. อาจารย์ผู้ช่วยผู้ปกครองหอพัก			✓							
9. อาจารย์ที่ปรึกษาประจำหอพัก	✓				✓	✓	✓	✓		
10. นักกิจกรรมนักศึกษา	✓						✓			
11. พนักงานธุรการ				✓						
12. เจ้าหน้าที่ส่งหนังสือ							✓			
13. เจ้าหน้าที่ทำความสะอาด	✓		✓			✓		✓	✓	✓
14. ตำรวจหอพัก									✓	✓
15. ที่ปรึกษาฝ่ายกิจกรรม	✓									✓
16. อาจารย์รับผิดชอบโปรแกรมการเรียนรู้						✓			✓	
17. แพทย์และพยาบาล		✓						✓		
18. แม่บ้าน	✓								✓	✓
19. คนงาน	✓	✓		✓	✓		✓			
20. คนสวน	✓			✓			✓			
21. เวย์ยาม	✓	✓	✓		✓	✓		✓	✓	✓

ตารางที่ 1 (ต่อ)

การจัดหอพักนักศึกษา	หอพักนักศึกษาในประเทศ								ต่างประเทศ	
	มทล	จฬาฯ	มธ	มหิดล	มก. บางเขน	ม.ร.ท.	ศิลปากร	เอแบค	อินเดียนา	เท็กซัส
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้										
1. โครงการรับน้องใหม่	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			
2. โครงการทำบุญตักบาตร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			
3. โครงการสีสันทัน (ประกวดตัวแทนนิสิต)		✓								
4. โครงการเผยแพร่ศิลปะและดนตรีสากล	✓	✓				✓				
5. โครงการแนะแนว	✓	✓								
6. โครงการกีฬา	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	
7. โครงการติวก่อนสอบ		✓		✓	✓		✓			✓
8. โครงการทำหนังสือรุ่นสำหรับนิสิตปีที่ 1		✓								✓
9. โครงการวันลอยกระทง	✓	✓	✓			✓	✓			
10. โครงการสงฆ์และคืนสู่เหย้า		✓								
11. โครงการประกวดร้องเพลง		✓					✓	✓		
12. โครงการป้องกันอัคคีภัย ซ้อมหนีไฟ		✓						✓		
13. โครงการวันวาเลนไทน์		✓								
14. โครงการค่ายอาสา	✓	✓			✓					
15. โครงการวันเปิดหอ		✓	✓		✓	✓	✓			
16. โครงการวันทำความสะอาดหอพัก		✓								
17. โครงการเดินแอโรบิคและวิ่งตี 5		✓								
18. โครงการชมรมต่าง ๆ	✓									
19. โครงการพัฒนาบุคลิกภาพและการพูด			✓							
20. โครงการวันพัฒนาหอพัก	✓			✓		✓				
21. โครงการรณรงค์ปลอดอบายมุข									✓	✓
22. โครงการประชุมเชียร์น้องใหม่		✓			✓	✓				
23. โครงการวันพัฒนาหอพัก	✓					✓				
24. โครงการปาร์ตี้สังสรรค์ชาวหอ	✓					✓				

ตารางที่ 1 (ต่อ)

การจัดหอพักนักศึกษา	หอพักนักศึกษาในประเทศ								ต่างประเทศ	
	มทส.	จุฬาฯ	มธ.	มหิดล	มก. บางเขน	ม.ร.ก.	ศิลปากร	เอแบค	อินเดียนา	เท็กซัส
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้(ต่อ)										
25. กิจกรรมเฉลิมฉลองในโอกาสเทศกาล	✓	✓						✓	✓	✓
26. กิจกรรมการป้องกันอัคคีภัยหอพัก								✓	✓	✓
27. กิจกรรมให้ความรู้ทางวิชาการ (โปรแกรมวิชาการ)	✓	✓							✓	✓
28. กิจกรรมฝึกทักษะทางอาชีพ									✓	✓
29. กิจกรรมรณรงค์ต่าง ๆ	✓								✓	
30. กิจกรรมการบริการชุมชน	✓	✓				✓			✓	✓
31. โปรแกรมการสร้างทีมงาน	✓									✓
32. โปรแกรมให้นักศึกษาปี 1 เรียนรู้การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยอย่างราบรื่น										✓
33. โปรแกรมส่งเสริมการใช้ชีวิตสุขสมบูรณ์										✓
34. โปรแกรมการออกกำลังกาย	✓	✓				✓				✓
35. โปรแกรมการสร้างคุณค่าให้ตนเอง										✓
36. โปรแกรมกิจกรรมบันเทิง	✓	✓				✓			✓	✓

จากตารางเปรียบเทียบการจัดหอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศและมหาวิทยาลัยต่างประเทศจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าการจัดหอพักนักศึกษาของมหาวิทยาลัยในประเทศส่วนใหญ่เป็นการจัดหอพักที่ให้นักศึกษามาพักอาศัยอยู่ร่วมกันโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือนิสิตนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัดหรือมีที่พักที่ไม่สะดวกต่อการศึกษา เพื่อให้ นักศึกษารู้จักการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันโดยทางหอพักจัดบริการและสวัสดิการต่าง ๆ เพื่อการใช้ชีวิตอย่างสะดวกสบายในหอพัก เช่น ครุภัณฑ์ เครื่องใช้จำเป็นในห้องพัก โดยมีบุคลากรหอพักตำแหน่งที่สำคัญคือ ผู้บริหารหอพัก อาจารย์ที่ปรึกษาประจำหอพัก เจ้าหน้าที่ธุรการ การจัดกิจกรรมสำหรับนักศึกษาส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมตามประเพณีที่จัดเป็นประจำ เช่น วันรับน้องใหม่ วันทำบุญหอ วันแข่งขันกีฬา การออกค่ายอาสา แต่กิจกรรมที่ส่งเสริมการคิด การแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ตลอดจนการเรียนรู้วิชาการและวิชาชีพยังมีไม่เพียงพอ ส่วนการจัดหอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยต่างประเทศจะมี

ความแตกต่างอย่างชัดเจนคือนอกจากจัดห้องพักเพื่อเป็นที่พักสำหรับนักศึกษาแล้วยังมีวัตถุประสงค์เพื่อได้รับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ทั้งทางวิชาการ ร่างกาย อารมณ์ สังคม ให้นักศึกษามีประสบการณ์เรื่องการสำนึกความเป็นชุมชน ความรับผิดชอบต่อสังคม บุคลากรห้องพักนอกจากตำแหน่งหัวหน้าห้องพักแล้วยังให้ความสำคัญกับการมีอาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจกรรมและอาจารย์รับผิดชอบโปรแกรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาห้องพักอย่างหลากหลาย กิจกรรมส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมส่งเสริมวิชาการ เช่น กิจกรรมให้ความรู้ทางวิชาการและการฝึกทักษะทางอาชีพ กิจกรรมบริการชุมชน กิจกรรมส่งเสริมการใช้ชีวิตที่สุขสมบูรณ์ การสร้างคุณค่าให้ตนเอง จึงเห็นได้ว่าการจัดห้องพักนักศึกษามหาวิทยาลัยต่างประเทศเน้นการจัดห้องพักเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้มากกว่าการจัดห้องพักนักศึกษาของมหาวิทยาลัยในประเทศ

การจัดห้องพักนักศึกษาเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้นั้นนอกจากเป็นการนำคนมาอยู่รวมกันแล้วต้องจัดให้ห้องพักเป็นแหล่งการเรียนรู้หรือชุมชนแห่งการเรียนรู้ เป็นสถานที่ที่คนในห้องพักแลกเปลี่ยนความรู้กันด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลาย ทั้งกิจกรรมวิชาการ สันทนาการ การจัดทุกอย่างให้มีความหมายเป็นการเรียนรู้ เช่น การออกแบบพื้นที่ส่วนต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้เรียนรู้คนเดียว เช่น ในห้องพักมีจุดเชื่อมต่อคอมพิวเตอร์ อนุญาตให้นักศึกษานำเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนตัวเข้ามาใช้ได้ มีห้องสวดมนต์ปฏิบัติธรรมสำหรับนักศึกษาฝึกสมาธิ ห้อง Study ห้องสมุดสำหรับค้นคว้า มีสังคมได้พบปะเพื่อนฝูงในห้องต่าง ๆ เช่น การปลูกฝังค่านิยมที่ดีงาม การฝึกมารยาทเรียนรู้ความเป็นไทยและความเป็นสากล การใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย ประหยัด ยึดแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนสร้างแนวคิดที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ อาทิเช่น การจัดอาหารสำหรับนักศึกษาห้องพักที่เน้นเรื่องความสะอาด ราคาไม่แพง ยังไม่ก่อให้เกิดการเรียนรู้แต่ต้องเน้นหลักโภชนาการให้นักศึกษาห้องพักเรียนรู้จากการรับประทานอาหาร คือ ต้องจัดห้องครัวให้นักศึกษาเรียนรู้เรื่องโภชนาการ กฎกติกา มารยาท การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน การทำงานเป็นทีม แสดงความสามารถพิเศษเฉพาะตน ซึ่งเป็นหลักสำคัญสำหรับสร้างห้องพักนักศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

ตอนที่ 6 สภาพและปัญหาการจัดหอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

สภาพและปัญหาการจัดหอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ มีทั้งปัญหาใหญ่และปัญหาที่เป็นรายละเอียดปลีกย่อย ซึ่งปัญหาเหล่านี้เกิดจากหลายๆ สาเหตุซึ่ง สรุปเป็นประเด็นได้ดังนี้

1. ปัญหาจากการไม่เห็นความสำคัญ ในการจัดหอพักนักศึกษาของผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดการหอพักนักศึกษาวิทยาลัยราชภัฏ ได้แก่ อธิการบดี รองอธิการบดี ฝ่ายกิจการนักศึกษา ผู้อำนวยการสำนักกิจการนักศึกษา บุคคลเหล่านี้ส่วนใหญ่ อยู่ในตำแหน่งอย่างน้อย 4 ปี จากสภาพที่เป็นจริงผู้บริหาร ดังกล่าวข้างต้นส่วนใหญ่ไม่เคยขึ้นไปบนหอพักนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเลย เพราะไม่เห็นความสำคัญของการจัดหอพักนักศึกษา ผู้บริหารส่วนใหญ่จะเห็นความสำคัญด้านการบริหารเรื่องอื่นๆ มากกว่า เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในหอพักนักศึกษา ผู้บริหารจะมองว่าเป็นปัญหาเล็กน้อย ผู้บริหารบางคนสั่งยกเลิกการจัดหอพักนักศึกษา และนำอาคารหอพักให้เป็นอาคารใช้สอยอย่างอื่น หรือรื้อทิ้งเพื่อใช้ที่ดินสร้างอาคารใหม่เพื่อใช้ประโยชน์ด้านอื่นๆ (เรืองชัย ทรัพย์นิรันดร์, 2544)

2. ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรหอพัก หอพักนักศึกษาจะต้องมีการบริหารจัดการจากฝ่ายบุคลากรหอพัก บุคลากรหอพักนักศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งมีบทบาทในการพัฒนานักศึกษาหอพักซึ่งเป็นหน้าที่โดยตรง และเป็นการทำงานที่ต้องประยุกต์ความรู้และหลักการด้านอุดมศึกษาเข้ากับความรู้ด้านจิตวิทยา สังคมวิทยา พฤติกรรมศาสตร์ งานของบุคลากรอาจแบ่งเป็น 2 ด้าน คือ งานด้านบริหารมุ่งเน้นช่วยเหลือนักศึกษาหอพักในการแก้ปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหาการปรับตัว ปัญหาด้านระเบียบวินัยหอพัก งานอีกด้านหนึ่งคือ การจัดกิจกรรมหรือประเพณีการดำเนินงานของศูนย์ต่างๆ ในหอพัก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของนักศึกษาเป็นกลุ่มและรายบุคคล (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2530) นอกจากนี้บุคลากรหอพักยังมีหน้าที่ในการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดหอพักนักศึกษา เช่น ติดต่อประสานกับฝ่ายวิชาการ ฝ่ายบริหารของมหาวิทยาลัยตลอดจนหน่วยงานนอกสถานศึกษา เช่น สถานประกอบการหน่วยงานในท้องถิ่น แต่ในสภาพปัจจุบันบุคลากรหอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ มีปัญหาการขาดแคลนบุคลากรทุกระดับตั้งแต่ ผู้จัดการหอพัก อาจารย์ผู้ดูแลหอพัก เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ จนคนงานทำความสะอาดซึ่งปัญหาเหล่านี้มีความเกี่ยวเนื่องมาจากนโยบายของผู้บริหารมหาวิทยาลัยที่ไม่ชัดเจนในการจัดหอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ อาจารย์ผู้ดูแลหอพักเท่าที่มีอยู่ไม่เพียงพอและอาจารย์หอพักบางท่านพักหอพักนักศึกษา เนื่องจากอยู่ในระหว่างการหาที่อยู่ใหม่ จึงไม่ได้ทุ่มเทแรงกายแรงใจให้กับงานหอพักนักศึกษา ก่อให้เกิดสภาพต่างคนต่างอยู่นักศึกษาหอพักมีปัญหาจึงไม่กล้าแจ้งให้อาจารย์ทราบหรือไม่กล้าปรึกษาอาจารย์

3. ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ หอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นองค์กรหนึ่งของมหาวิทยาลัยราชภัฏ เช่นเดียวกับองค์กรอื่นๆ เช่น หอสมุด ห้องปฏิบัติการ โรงแรมของมหาวิทยาลัย ซึ่งทุกองค์กรต้องมียงบประมาณมาสนับสนุนอย่างเพียงพอในการบริหารจัดการ ในสภาพเป็นจริงปัจจุบัน การจัดสรรงบประมาณสำหรับหอพักนักศึกษามีน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับ การจัดงบประมาณให้หน่วยงานต่างๆ ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ดังนั้นฝ่ายบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหอพักนักศึกษาจึงควรมีทางเลือกอื่นๆ ในการระดมเงินทุนสำหรับการจัดการดำเนินงานต่างๆ ในหอพัก ซึ่งปัจจุบันมีพระราชบัญญัติและโครงการต่างๆ มารองรับทางเลือกใหม่นี้ เช่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 8 และมาตรา 9 ซึ่งกำหนดไว้ชัดเจนให้เอกชน องค์กรชุมชน สถานประกอบการ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ดังนั้นหอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ จึงมีทางเลือกในเรื่องการจัดงบประมาณ เช่น การให้เอกชนเข้ามาร่วมทุนในการจัดตั้งศูนย์ต่างๆ ในการ พัฒนานักศึกษา เช่น ศูนย์คอมพิวเตอร์ ศูนย์ภาษาต่างประเทศ นอกจากนี้มหาวิทยาลัยราชภัฏ มีโครงการร่วมมือกับการเคหะแห่งชาติในการจัดสร้างหอพักนักศึกษาของมหาวิทยาลัย และโครงการร่วมมือกับองค์กรในท้องถิ่นในการพัฒนานักศึกษาสายอาชีพต่างๆ เช่น นักศึกษาสายครู โดยใช้หอพักนักศึกษาเป็นสถานที่พักของนักศึกษา ในโครงการ

4. การขาดการบริหารจัดการหอพักที่ถูกต้อง การบริหารการจัดการที่ดี เป็นหัวใจสำคัญประการหนึ่งของการจัดหอพักนักศึกษา โดยจะต้องนำหลักการบริหารจัดการทรัพยากรองค์กร ได้แก่ การบริหารจัดการด้านบุคลากร การเงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการทั่วไป การจัดการด้านโครงสร้างขององค์กร การบริการต่างๆ ปัจจุบันหอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ มีการบริหารที่มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับหนึ่ง ซึ่งยังไม่มียุทธศาสตร์และรูปแบบที่ชัดเจน ตลอดจนขาดกลยุทธ์การจัดหอพักเพื่อการพัฒนาการศึกษา หอพักนักศึกษาบางแห่งให้นักศึกษาอยู่กันเองตามลำพัง และมีสภาพเป็นเพียงที่พักอาศัยนอน มีความสกปรกรกรุงรัง ขาดระเบียบวินัยและกฎกติกา เช่น นักศึกษาส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่น ไม่มีการกั้นห้องให้นักศึกษาอยู่อย่างเป็นสัดส่วน นักศึกษาอย่างน้อยเรียงกันเป็นแถวในห้องโถง ห้องน้ำยังใช้ร่วมกันและมีจำนวนไม่เพียงพอ ไม่มีแม่บ้านทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ

สภาพปัญหาของหอพักนักศึกษาดังกล่าวมาแล้วทุกประการข้างต้นล้วนเป็นปัญหาสำคัญที่ควรได้รับการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้นและมีรูปแบบกลยุทธ์ที่ดี เพื่อพัฒนาหอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ให้ทันสมัยเพื่อให้สอดคล้องกับการปรับเปลี่ยน เป็นมหาวิทยาลัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่นและพัฒนาคนในท้องถิ่นตามปรัชญาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ตอนที่ 7 แนวคิดเรื่ององค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization)

องค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นแนวคิดที่ได้รับความสำคัญกับคนในองค์กรให้พัฒนาตนเอง (Self Development) และเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Action Learning) ซึ่งจะให้ความสำคัญกับคนในองค์กรในการแสวงหาการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการเรียนรู้ที่ใกล้เคียงกับสถานการณ์การทำงานจริงมากที่สุด โดยองค์กรมีบทบาทเป็นผู้สร้างและสนับสนุนการเรียนรู้และทำให้การเรียนรู้กลายเป็นวัฒนธรรมขององค์กร ด้วยแนวคิดดังกล่าวจึงเกิดแนวคิดเรื่ององค์กรแห่งการเรียนรู้โดยมีทฤษฎีแห่งการเรียนรู้เป็นต้นแบบ ดังนั้นการที่จะสร้างหรือพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ จึงต้องตระหนักถึงการพัฒนาทรัพยากรบุคคลในองค์กร คือต้องทำให้คนเรียนรู้ก่อนองค์กรจึงจะเกิดการเรียนรู้ เนื่องจากการเรียนรู้จะทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและเมื่อพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีจะทำให้องค์กรเกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปในทางที่ดีด้วย (Swieringa and Wierdsma, 1992 อ้างในสุกัญญา โฉววิไลกุล, 2545)

ความหมายขององค์กรแห่งการเรียนรู้

องค์กรแห่งการเรียนรู้ หมายถึง องค์กรที่สนับสนุนและส่งเสริมให้บุคคลและกลุ่มบุคคลในองค์กร สามารถเรียนรู้และสร้างความรู้เพื่อเพิ่มพูนอย่างต่อเนื่องและอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยการทำงานร่วมมือกัน เรียนรู้ร่วมกัน แลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์และความรู้ร่วมกัน ตลอดจนร่วมกันพัฒนาความคิดและสร้างสรรค์วัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ที่เป็นระบบและมีวิจารณ์ญาณ ทั้งนี้เพื่อทำให้เกิดการพัฒนาความก้าวหน้าในการดำเนินกิจการขององค์กรไปสู่เป้าหมายร่วมกัน (Senge, 1990)

สุกัญญา โฉววิไลกุล (2545) ได้สรุปความหมายขององค์กรแห่งการเรียนรู้ไว้ดังนี้ องค์กรแห่งการเรียนรู้คือ องค์กรที่มีการปฏิรูปอย่างต่อเนื่อง อำนวยความสะดวก กระตุ้นและสร้างบรรยากาศของการเรียนรู้ เน้นกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นทุกระดับ ซึ่งคนในองค์กรสามารถขยายขอบเขตความสามารถของตนอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายที่บุคคลในระดับต่างๆ ต้องการอย่างแท้จริง มีการเรียนรู้ร่วมกันทั้งบทเรียนที่ผิดพลาดและประสบความสำเร็จ สามารถนำความรู้มาปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนในองค์กร จนนำองค์กรไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน

หลักการขององค์กรแห่งการเรียนรู้

เซงเก้ (Senge, 1990) ผู้ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นปรมาจารย์ขององค์กร การพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ กล่าวถึงองค์ประกอบที่เป็นหลักการสำคัญของการไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มี 5 ประการดังนี้

1) การคิดอย่างเป็นระบบ (System Thinking) คือ กรอบความคิด (Framework) ซึ่งประกอบด้วยองค์ความรู้และกระบวนการคิด เพื่อศึกษาเหตุผลและการค้นหาคำตอบอย่างเป็นระบบและมีพิจารณาญาณ (Critical Thinking)

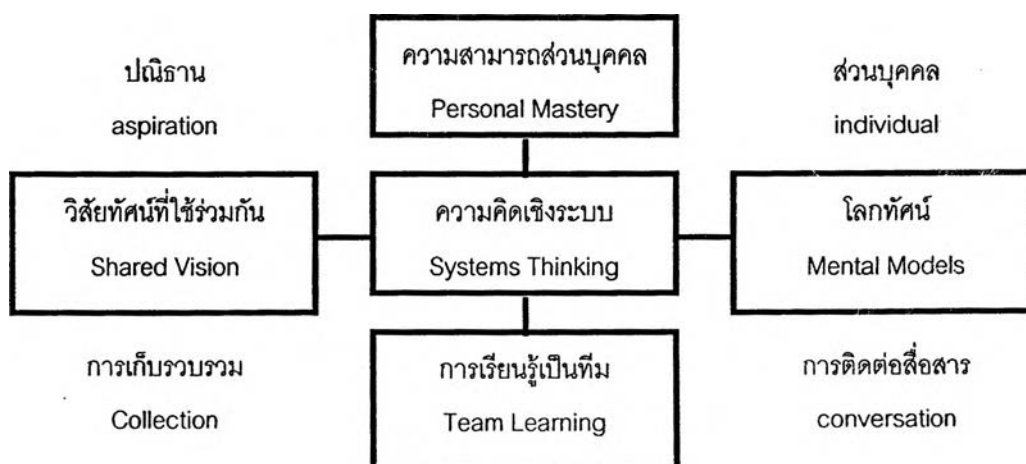
2) ความสามารถพิเศษของบุคคล (Personal Mastery) คือความกระตือรือร้นอยากรู้ อยากเห็น (Curiosity) อยากทดลองทำสิ่งใหม่ๆ ตระหนักรู้ว่าตนเองอยู่ห่างจากเป้าหมายของตน มากน้อยเพียงไรเพื่อเป็นแรงผลักดันให้ไปถึงเป้าหมายนั้น

3) โลกทัศน์ (Mental Models) คือการรับรู้สิ่งต่างหรือประสบการณ์ทั้งปวงที่เป็นรากฐานฝังลึกในตัวบุคคล กรอบความคิดเดิมของบุคคลในองค์กรจะมีความแตกต่างกัน การแลกเปลี่ยนความรู้และวิสัยทัศน์ จะทำให้บุคคลในองค์กรมีวิสัยทัศน์และกรอบความคิดกว้างไกลกว่าเดิม ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์กร

4) การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Building Shared Vision) คือ การแลกเปลี่ยนความรู้แนวคิดและโลกทัศน์ของบุคคลในองค์กร เพื่อนำไปสู่การเป็นวิสัยทัศน์ร่วมกันขององค์กร โดยทุกคนในองค์กรควรมีส่วนร่วมกันสร้างวิสัยทัศน์นี้

5) การเรียนรู้เป็นทีม (Team Learning) คือการเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกันเป็นทีม บุคคลในองค์กร อย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์ มีการแลกเปลี่ยนความของบุคคลในทีมซึ่งทำให้บุคคลมีความรู้เพิ่มพูนขึ้น มีการนำเอาความรู้ ประสบการณ์และความชำนาญของแต่ละบุคคลมาผสมผสานเสริมกัน เพื่อให้งานที่ทำร่วมกันบรรลุผลสูงสุดตามเป้าหมาย

เมื่อพิจารณาจากองค์ประกอบทั้ง 5 ประการของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ข้างต้นจะพบว่าองค์ประกอบทั้ง 5 ประการ มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์ซึ่งกันและกันแสดงด้วยแผนภูมิได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 2 แสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบขององค์กรแห่งการเรียนรู้ (Glenn R. M., 1999, อ้างถึงใน บุญส่ง หาญพานิช , 2547)

จากแผนภูมิดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าระบบความคิดเป็นองค์ประกอบที่เป็นตัวกลางเชื่อมโยงองค์ประกอบทั้งหมดเข้าด้วยกัน ความสัมพันธ์ระหว่างความไม่รู้และโลกทัศน์ของบุคคลจะเกิดการพัฒนานที่เป็นส่วนบุคคล (Individual) ความสัมพันธ์ระหว่างการมีวิสัยทัศน์ร่วมกันและการเรียนรู้การทำงานเป็นทีมก่อให้เกิดวิสัยทัศน์หลักส่วนรวมและร่วมมือกันทำงาน (Collective) ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถพิเศษของบุคคลและการใช้วิสัยทัศน์ร่วมจะนำไปสู่ปณิธานและเป้าหมายในตัวบุคคล (Aspiration) และความสัมพันธ์ระหว่างโลกทัศน์ของบุคคลและการเรียนรู้การทำงานเป็นทีมเกิดขึ้นจากการได้มีการสนทนาหรือการติดต่อสื่อสาร (Conversation)

รูปแบบระบบองค์กรแห่งการเรียนรู้

มิติและคุณสมบัติที่สำคัญขององค์กรที่นำไปสู่รูปแบบองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีดังต่อไปนี้ (Marquardt, 1996, อ้างถึงใน บุญส่ง หาญพานิช , 2547)

- 1) การเรียนรู้บรรลุผลได้โดยระบบองค์กรทั้งระบบ โดยมีตัวองค์กรเปรียบเสมือนหนึ่งเป็นสมองหลัก
- 2) สมาชิกในองค์กรตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องทั้งในปัจจุบันและอนาคต
- 3) มีการบูรณาการเรียนรู้ควบคู่กับการทำงานอย่างมีกลยุทธ์
- 4) เน้นการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์
- 5) การคิดอย่างเป็นระบบเป็นพื้นฐานที่สำคัญ
- 6) บุคลากรสามารถเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศและความรู้อย่างต่อเนื่อง
- 7) มีบรรยากาศของการร่วมมือกัน ยกย่อง ให้รางวัล และกระตุ้นการเรียนรู้
- 8) การเปลี่ยนแปลง ความประหลาดใจที่ไม่ได้คาดคิด แม้กระทั่งความล้มเหลว ให้ถูกมองว่าเป็นโอกาสที่จะเรียนรู้
- 9) องค์กรแห่งการเรียนรู้จะต้องมีทั้งความแคล่วคล่องและความยืดหยุ่น
- 10) ทุกคนถูกขับเคลื่อนด้วยความปรารถนาแห่งคุณภาพและการปรับปรุงตัวอย่างต่อเนื่อง
- 11) มีศักยภาพแกนที่ได้รับการพัฒนาอย่างดี เป็นจุดที่ช่วยให้การผลิตและบริการองค์ของการทยานขึ้น
- 12) มีจิตที่มุ่งมั่นและสะท้อนถึงแนวคิดในการสร้างกิจกรรมที่มีคุณค่าแก่องค์กรแห่งการเรียนรู้
- 13) บริหารจัดการองค์กรโดยใช้หลักประชาธิปไตย
- 14) มีระบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพทั่วองค์กร

15) มีการจัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง
การพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้

การพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ เป็นสิ่งที่ท้าทายต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน เพราะหัวใจขององค์กรแห่งการเรียนรู้ คือการบริหารเพื่อให้สมาชิกทุกคนในองค์กรมีจิตสำนึกในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองและกลุ่มอย่างต่อเนื่อง มีการแลกเปลี่ยนและใช้ประสบการณ์ร่วมกัน ร่วมกันแสวงหาภูมิปัญญาและสรรสร้างกิจกรรมที่มีคุณค่าแก่องค์กร การพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ตามที่มุ่งหวังได้นั้นต้องมีการดำเนินการพัฒนาในสิ่งต่อไปนี้ (Senge, 1990; Marquardt, 1996)

1) การกำหนดพันธกิจ (Mission)

- 1.1 จะต้องเรียนรู้ให้เร็วกว่าและในสิ่งที่ผู้อื่นไม่เคยเรียนรู้มาก่อน
- 1.2 จะต้องเรียนรู้ข้ามหน่วยงานภายในองค์กรจากบุคคลและจากทีม
- 1.3 จะต้องเรียนรู้ในแนวทางจากบนสู่ล่างเกี่ยวกับองค์กร
- 1.4 จะต้องคาดหวังอนาคตและสร้างภาพอนาคตที่จะเรียนรู้จากสิ่งที่มุ่งหวัง
- 1.5 จะต้องลงมือปฏิบัติสิ่งที่เราเรียนรู้ และเรียนรู้จากสิ่งที่ปฏิบัติ
- 1.6 จะต้องเรียนรู้ให้เร็วกว่าการเปลี่ยนแปลง

2) เชื่อมโยงการเรียนรู้เข้ากับการดำเนินการ

- 2.1 การเรียนรู้ถือเป็นปริมาณงานที่มากเท่าๆ กับการสร้างสรรค์และการบริการ
- 2.2 บุคลากรขององค์กรสามารถเรียนรู้ได้ในขณะสร้างสรรค์โดยที่พวกเขาไม่จำเป็นต้องสูญเสียความเร็วและคุณภาพ ระบบการผลิตสามารถจัดให้ เป็นระบบการเรียนรู้ได้
- 2.3 ในฐานะที่เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เราจะยังสามารถเก็บสงวนความรู้ที่มีคุณค่าไว้ดำเนินการต่อไปได้ แม้ว่าบุคคลนั้นจะไม่อยู่ในองค์กรแห่งนี้แล้วก็ตาม

3) ประเมินศักยภาพของระบบการเรียนรู้ ในด้านต่อไปนี้

- 3.1 ระดับการเรียนรู้
- 3.2 รูปแบบการเรียนรู้
- 3.3 หลักการการเรียนรู้
 - 3.3.1 การคิดอย่างเป็นระบบของบุคคล
 - 3.3.2 ความสามารถพิเศษของบุคคล
 - 3.3.3 การเรียนรู้ทีม
 - 3.3.4 โลกทัศน์ของบุคคล/ทีม

3.3.5 การใช้วิสัยทัศน์ร่วมกัน

- 4) สื่อสารวิสัยทัศน์ในองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยมีเหตุผลดังนี้
 - 4.1 วิสัยทัศน์ขององค์กรแห่งการเรียนรู้ช่วยชี้แนะการคิดกลยุทธ์และการวางแผนกลยุทธ์สำหรับองค์กร
 - 4.2 วิสัยทัศน์ขององค์กรแห่งการเรียนรู้ช่วยในการกำหนดจุดมุ่งหมายของผู้ปฏิบัติ
 - 4.3 วิสัยทัศน์ขององค์กรแห่งการเรียนรู้ช่วยชี้แนะการคิดกลยุทธ์และการวางแผนกลยุทธ์สำหรับองค์กร
- 5) ตระหนักถึงความสำคัญของการคิดที่เป็นระบบและการกระทำ
 - 5.1 ทำให้บุคคลมองเห็นสิ่งที่ไม่ชัดเจนให้ชัดเจนขึ้น
 - 5.2 ทำให้บุคคลคิดอย่างมีพิจารณาญาณ
- 6) มีการเรียนรู้กลยุทธ์
 - 6.1 กำหนดกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์
 - 6.2 จัดทำแผนกลยุทธ์ที่เป็นแผนงานประจำองค์กร
 - 6.3 นำเอาวิสัยทัศน์และแผนกลยุทธ์มาแปรเปลี่ยนเป็นแผนปฏิบัติการ
 - 6.4 การเรียนรู้วัฒนธรรม
 - 6.4.1 มีคณะกรรมการพิจารณาวัฒนธรรมองค์กร
 - 6.4.2 มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์วัฒนธรรมองค์กรที่ดี
 - 6.4.3 สรรสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่มีคุณค่าใหม่
- 7) การเรียนรู้ภาวะการเป็นผู้นำ
 - 7.1 ผู้นำทำหน้าที่ที่ทิศทาง เป็นผู้ออกแบบ เป็นผู้ช่วยเหลือ และเป็นครู

ผู้นำมีการเอื้ออำนาจ มีการติดต่อประสานงานอย่างดี

จากแนวคิดเรื่ององค์กรแห่งการเรียนรู้ดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าการพัฒนาหอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดหอพักนักศึกษาตามแบบเดิมซึ่งเป็นเพียงที่พักอาศัยให้หอพักเป็นสถานที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ของนักศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาทั้งเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น นำหลักการสร้างหอพักนักศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้มาพัฒนาให้นักศึกษาหอพักเกิดการเรียนรู้วิธีการคิดที่สร้างสรรค์ การคิดเชิงบวกซึ่งเป็นการคิดอย่างมีระบบ มีการสร้างสรรค์ผลงานอย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ มีวิสัยทัศน์ร่วมกันในการใช้ชีวิตในหอพักอย่างมีความสุขรวมถึงวิสัยทัศน์ร่วม

กันในการทำกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ มีความพอใจที่จะเรียนรู้ร่วมกันโดยไม่ต้องใช้กฎระเบียบบังคับ และรู้จักการทำงานเป็นทีมเพื่อการเรียนรู้ตนเองและเรียนรู้ผู้อื่น มีความรับผิดชอบร่วมกัน แสดงความใฝ่รู้ แสดงความสามารถเป็นพิเศษเฉพาะบุคคลได้อย่างชัดเจนต่อเนื่อง การจัดหอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้จึงเป็นการพัฒนานักศึกษาให้เกิดการเรียนรู้ในขณะที่พักอยู่ในหอพักควบคู่ไปกับการเรียนรู้ในชั้นเรียนตามหลักสูตรมหาวิทยาลัย

ตอนที่ 8 แนวคิดเกี่ยวกับวิธีการและเทคนิคที่ใช้ในการวิจัย

1. เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Future Research)

เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR เป็นเทคนิคการวิจัยอนาคตที่พัฒนาโดย จุมพล พูลภัทรชีวิน เป็นเทคนิคการวิจัยอนาคตที่ตอบสนองจุดมุ่งหมายและความเชื่อพื้นฐานของการวิจัยอนาคตมากที่สุดวิธีหนึ่ง เป็นเทคนิคการวิจัยที่รวมเอาจุดเด่นหรือข้อดีของ EFR (The Ethnographic Futures Research) และ เทคนิคเดลฟาย (The Delphi Technique) เข้าด้วยกัน ทั้งสองเทคนิคช่วยแก้จุดอ่อนของแต่ละเทคนิคได้เป็นอย่างดี

ขั้นตอนต่าง ๆ ของเทคนิค EDFR ก็คล้าย ๆ กับเดลฟาย เพียงแต่จะมีการปรับปรุงวิธีให้มีความยืดหยุ่นและเหมาะสมมากขึ้น โดยในรอบแรกของการวิจัยจะใช้การสัมภาษณ์แบบ EFR ที่ปรับปรุงแล้ว หลังจากการสัมภาษณ์ในรอบแรกผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์แล้วสร้างเป็นเครื่องมือซึ่งมักจะมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแล้วส่งกลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญตอบตามรูปแบบของเดลฟาย เพื่อที่จะทำการกรองความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาฉันทามติ ซึ่งมักจะทำประมาณ 2-3 รอบ หลังจากนั้น จะนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหาแนวโน้มที่มีความเป็นไปได้มากและมีความสอดคล้องทางความคิดเห็นระหว่างกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อสรุปเขียนเป็นอนาคตภาพ

2. เทคนิคการวิจัย EFR (The Ethnographic Futures Research Technique)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาแนวโน้มสำหรับรูปแบบและนำเสนอกลยุทธ์การจัดหอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งได้ใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EFR ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล เนื่องจากเป็นเทคนิคที่มีความเหมาะสมต่อการศึกษาข้อมูลที่จะต้องเจาะลึกและพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และมีรูปแบบการสัมภาษณ์ที่เหมาะสมกับข้อจำกัดด้านเวลาของผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นผู้บริหารระดับสูงขององค์กร สาระของเทคนิคการวิจัยแบบ EFR มีดังนี้

ผู้พัฒนาเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EFR คือ โรเบิร์ต บี เท็กซ์เตอร์ (Robert B. Tector) แห่งมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด สหรัฐอเมริกา เป็นเทคนิคที่พัฒนามาจากระเบียบวิธีการวิจัยทางมานุษยวิทยาเรียกว่า การวิจัยชาติพันธุ์วรรณา (จุมพล พูลภัทรชีวิน , 2530)

EFR เป็นเทคนิคการวิจัยที่พยายามจะดึงเอาภาพอนาคตและค่านิยมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มประชากรที่ศึกษาโดยการสัมภาษณ์ที่มีลักษณะเฉพาะกล่าวคือ เป็นการสัมภาษณ์แบบเปิดและไม่ชี้นำ(Non-directive, Open – Ended) โดยผู้วิจัยมีหัวข้อหรือประเด็นเพื่อเตรียมไว้ประกอบแต่จะไม่มีลักษณะของคำถามแบบชี้นำ

หลักการสัมภาษณ์แบบ EFR คือ ผู้ที่ให้สัมภาษณ์เป็นผู้ควบคุมการสัมภาษณ์และมีอิสระในการให้สัมภาษณ์อย่างเต็มที่ ลักษณะของการสัมภาษณ์แบบ EFR ที่เด่นและต่างจากการสัมภาษณ์แบบอื่นคือจะมีการแบ่งการสัมภาษณ์ออกเป็นช่วงๆ โดยอาจแบ่งตามหัวข้อที่สัมภาษณ์ หรือ ตามช่วงเวลาที่เหมาะสมเช่น ทุก ๆ ประมาณ 10 นาที ผู้สัมภาษณ์จะทำการสรุปการสัมภาษณ์จากบันทึกที่จดไว้หรือจากเทปบันทึกเสียงให้ผู้สัมภาษณ์ฟัง และขอให้ผู้สัมภาษณ์ฟัง และขอให้ผู้สัมภาษณ์ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและแก้ไขคำสัมภาษณ์ได้ กระบวนการเช่นนี้เรียกว่า เทคนิคการสรุปสะสม (Cumulative Summarization Technique) โดยจะทำเช่นนี้จนจบการสัมภาษณ์ เพื่อที่จะช่วยให้ผู้วิจัยมีความเชื่อมั่นเพิ่มขึ้นว่า ข้อมูลที่ได้นั้นมีความน่าเชื่อถือ คือมีทั้งความตรงและความเที่ยงของข้อมูลเพิ่มขึ้น

โดยปกติการสัมภาษณ์แบบEFRประกอบไปด้วยอนาคตภาพที่เป็นทางเลือก (Alternative) 3 ภาพ และเรียงลำดับไป คือ อนาคตภาพทางดี (Optimistic – realistic Scenario) และอนาคตภาพทางร้าย (Pessimistic – realistic Scenario) อนาคตภาพที่น่าจะเป็นไปได้มากที่สุด (Most – probable Scenario) อนาคตภาพทั้ง 3 ภาพนี้ จะประกอบไปด้วยแนวโน้มในอนาคตที่ผู้ให้สัมภาษณ์คาดว่าจะมีโอกาสเกิดขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงมีการใช้คำว่า realistic กำกับไว้ทั้งในอนาคตภาพทางดีและอนาคตภาพทางร้าย

เมื่อสัมภาษณ์ครบทั้ง 3 ภาพตามขั้นตอนดังกล่าว ผู้สัมภาษณ์อาจจะสรุปการสัมภาษณ์ให้ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดอีกครั้งหนึ่ง และขอให้ผู้ให้สัมภาษณ์ปรับปรุงเปลี่ยนแปลง แก้ไข และหรือเพิ่มเติมคำสัมภาษณ์อีก หรืออาจจะนำผลการสัมภาษณ์ที่จดบันทึกไว้หรืออัดเทปไว้กลับไปเรียบเรียงใหม่ แล้วส่งผลการสัมภาษณ์ที่เรียบเรียงแล้วไปให้ผู้ให้สัมภาษณ์อ่านและตรวจแก้ไขเป็นการส่วนตัวก็ได้ หลังจากนั้นจึงนำผลการสัมภาษณ์มาทำการวิเคราะห์เพื่อจะหาความเห็นพ้องต้องกันระหว่างกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ แล้วนำแนวโน้มที่มีความเห็นพ้องต้องกันมาเขียนเป็นอนาคตภาพซึ่งเป็นผลการวิจัย

กระบวนการหรือขั้นตอนของการวิจัยแบบ EFR สามารถสรุปได้ดังนี้

1. การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง
2. สัมภาษณ์ซึ่งมีลักษณะเฉพาะ คือ

2.1 เป็นแบบเปิดและไม่ชี้หน้า (Non – directive , Open – Ended)

2.2 เป็นแบบกึ่งมีโครงสร้าง คือมีการเตรียมหัวข้อหรือประเด็นการสัมภาษณ์ไว้

ล่วงหน้า

2.3 ใช้เทคนิคการสรุปสะสม (Cumulative Summarization Technique)

2.4 สัมภาษณ์อนาคตภาพ 3 แบบคือ Optimistic – Realistic (O - R)

Pessimistic – Realistic (P-R) และ Most – Probable (M-P)

3. วิเคราะห์ / สังเคราะห์หาความเห็นพ้องต้องกัน

4. เขียนอนาคตภาพ (Scenario Write – up)

3. เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย (The Delphi Technique)

เดลฟาย เป็นเทคนิคการทำนายที่พัฒนาขึ้นโดยนักวิจัยบริษัทแรนด์ (The Rand Corporation) คือ โอลาฟ เฮลเมอร์ (Olaf Helmer) และนอร์แมน ดาลกี (Norman Dalkey) เมื่อต้นปี ค.ศ. 1950 เพื่อใช้ในการเก็บความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพยากรณ์ทางด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ในปัจจุบันเดลฟายเป็นเทคนิคการทำนายที่ได้รับความนิยมอย่างมากในเกือบทุกวงการ ไม่ว่าจะเป็นด้านธุรกิจ การเมือง การทหาร เศรษฐกิจ การสาธารณสุข การศึกษาและด้านอื่น ๆ นอกจากนี้เดลฟายจะเป็นเทคนิคการวิจัยและการคาดการณ์อนาคตแล้ว เดลฟายยังเป็นเทคนิคในการสื่อสารระหว่างกลุ่มผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนได้รับข่าวสาร และแลกเปลี่ยนความเชี่ยวชาญระหว่างกันโดยไม่มีการเผชิญหน้ากันโดยตรง เช่นเดียวกับการระดมสมอง หรือการประชุมกลุ่มแบบอื่น ๆ

เทคนิคเดลฟาย คือ กระบวนการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญอย่างเป็นระบบ โดยการขอให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนทำการคาดการณ์ว่า แนวโน้มหรือเหตุการณ์แต่ละอย่างจะเกิดขึ้นเมื่อใด หรือทำการคาดการณ์ว่าภายในเวลาที่กำหนดเช่น อีก 5-20 ปีข้างหน้าจะมีเหตุการณ์หรือแนวโน้มใดที่จะเกิดขึ้นบ้าง หลังจากนั้นผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์แล้วป้อนผลการวิเคราะห์ซึ่งปกติจะอยู่ในรูปสถิติง่าย ๆ กลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนพิจารณาคำตอบเดิมของตนเองเทียบกับกลุ่มแล้วทำการคาดการณ์หรือตอบตามรูปแบบที่ผู้วิจัยกำหนดอีกครั้งหนึ่ง จากนั้นผู้วิจัยจะนำคำตอบไปวิเคราะห์ใหม่แล้วอาจป้อนข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์กลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาอีกครั้ง โดยปกติกระบวนการทำซ้ำ (Iterative Process) แบบนี้จะต้องดำเนินการต่อไปราวสองหรือสามรอบ หรือจนกว่าจะได้คำตอบที่เป็นความเห็นพ้องต้องกัน (Consensus) ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจุดมุ่งหมายของการทำซ้ำดังกล่าวก็เพื่อที่จะกรอง (Refine) ความเชี่ยวชาญของกลุ่มผู้เชียวชาญนั่นเอง

ปัจจัยที่ทำให้เทคนิคเดลฟายให้ได้ผลสมบูรณ์ มีดังนี้

1. เวลา ผู้ทำการวิจัยควรมีเวลาามากเพียงพอ โดยทั่วไปใช้เวลาประมาณ 2 เดือนจึงจะเสร็จขั้นกระบวนการ

2. ผู้เชี่ยวชาญ ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญควรคำนึงถึง

1.1 ความสามารถของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

1.2 ความร่วมมือของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

1.3 จำนวนผู้เชี่ยวชาญ ควรเลือกให้มีจำนวนมากเพียงพอเพื่อที่จะได้ความคิดเห็นใหม่ ๆ และได้คำตอบที่มีน้ำหนักความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น ซึ่งโทมัส แมคมิลแลน (Thomas T. Macmillan) ได้เสนอว่าหากมีผู้เชี่ยวชาญจำนวนมากกว่า 17 คนขึ้นไปอัตราความคาดเคลื่อนจะลดน้อยลงมาก ดังนั้นผู้เชี่ยวชาญจึงไม่ควรน้อยกว่า 17 คน

3. แบบสอบถาม ควรเขียนให้ชัดเจน สละสลวย เข้าใจง่าย และไม่ควรเว้นระยะในการส่งแบบสอบถามกลับไปยังผู้เชี่ยวชาญแต่ละรอบห่างนานเกินไปจะทำให้ผู้ตอบลืมหेतุดผลที่เลือกตอบในรอบที่ผ่านมาได้

4. ผู้ทำการวิจัย จะต้องมีความละเอียดรอบคอบในการพิจารณาคำตอบและให้ความสำคัญกับคำตอบที่ได้รับอย่างเสมอกันทุกข้อโดยไม่ลำเอียงแม้ว่าข้อนั้น ๆ จะมีบางคนไม่ตอบก็ตามและควรมีการวางแผนในการวิจัยล่วงหน้าเป็นอย่างดี

กระบวนการของเทคนิคเดลฟาย

เทคนิคเดลฟายมีกระบวนการหรือขั้นตอนสามารถสรุปได้ดังนี้

1. กำหนดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Panel Experts) ผู้วิจัยจะต้องหาวิธีและทำการคัดเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถและความชำนาญ เรื่องที่จะศึกษาโดยปกติจะมีประมาณตั้งแต่สิบกว่าคนขึ้นไปอาจถึงเป็นร้อยคน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายการวิจัย วัตถุประสงค์ของเรื่องที่ศึกษาเวลา และงบประมาณ

2. กำหนดประเด็นแนวโน้มและสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย โดยทั่วไปมักจะอยู่ในรูปแบบของแบบสอบถามหรือการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

3. ทำเดลฟายรอบที่หนึ่ง โดยการส่งแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ หรือสัมภาษณ์ (ตัวต่อตัว หรือโดยการโทรศัพท์) หรือทำการประชุมทางไกล (Tele – conferencing) โดยผ่านระบบสื่อสารทางเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ เช่น ระบบคอมพิวเตอร์

4. รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับรอบที่หนึ่ง

5. ทำเดลฟายรอบที่สอง โดยรอบนี้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านจะได้รับข้อมูลป้อนกลับเชิงสถิติ

(Statistical Feedback) ที่เป็นของกลุ่มโดยส่วนรวม เช่น ค่าร้อยละ ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ของกลุ่มผนวกด้วยคำตอบของตนเองแล้ว ขอให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนพิจารณาคำตอบใหม่

6. ทำเดลฟายรอบที่สาม สี่.....

7. สรุปและอภิปรายผล โดยการเสนอแนวโน้มที่มีความเห็นพ้องต้องกันตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แล้วอภิปราย เสนอแนะจากผลการวิจัย

4. การตรวจสอบโดยวิธีของผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship)

ในการนำเสนอแนวคิดและกระบวนการดำเนินงานใหม่ ๆ หากไม่สามารถนำแนวคิดและสิ่งที่นำเสนอใหม่นั้นไปทดลองหรือปฏิบัติจริงเพื่อประเมินความถูกต้อง เหมาะสมได้ในการนำเสนอทางแนวคิด กระบวนการทางด้านอุดมศึกษานั้นมีทางเลือกอื่น คือ การประเมิน ตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้โดยวิธีของผู้ทรงคุณวุฒิ (พันธุศักดิ์ พลสารมัย, 2540)

การดำเนินการโดยวิธีของผู้ทรงคุณวุฒินี้ ถือเป็นวิธีการประเมินทางการศึกษา ที่เรียกว่า การวิพากษ์วิจารณ์ทางการศึกษานั้นเอง การวิพากษ์วิจารณ์ที่ต้องอาศัยผู้ทรงคุณวุฒินี้นิยมใช้มากทางการอุดมศึกษา และมีความเชื่อถือได้เพราะถือว่าการตัดสินใจหรือการวิพากษ์วิจารณ์โดยกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ในศาสตร์สาขานั้น หรือในวิชาชีพนั้นๆ เป็นอย่างดีเป็นสิ่งที่ยอมรับได้

ความสำคัญของวิธีการวิจัยนี้คือ "จุดการวิพากษ์วิจารณ์" ได้แก่ ค่านิยม และมโนทัศน์ที่ได้จากประเพณีหรือพิสัย การทำงานประจำ และจากทฤษฎีโดยตรงและโดยอ้อมเกี่ยวกับธรรมชาติของมาตรฐานในการประเมินค่าและคุณภาพต่าง ๆ จุดการพิพากษ์วิจารณ์เหล่านี้จะสมอยู่ในตัวผู้ทรงคุณวุฒิก็คือ "เครื่องมือ" ในการวิจัยตามรูปแบบนั่นเอง การวิจัยแบบนี้อาจใช้เทคนิคเดลฟายคือการสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มหนึ่งและรายงานผลในลักษณะข้อมูลย้อนกลับและถามว่าจะเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นเดิมหรือไม่ กลับไปกลับมาหลาย ๆ ครั้งจนกว่าจะเกิดความเห็นพ้องต้องกันเป็นเอกฉันท์ในปัญหาการวิจัยที่สอบถาม แล้วผู้วิจัยจึงรวบรวมข้อเสนอแนะ ข้อเสนอสรุป (ถ้ามี) และอาจเขียนรายงานด้วยก็ได้ (พรชูลี อาชวอำรุง , 2528 อ้างถึงใน อุไรพรรณ เจนวานิชยานนท์, 2537)

5. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการสร้างรูปแบบ

รูปแบบ (Model) เป็นคำที่ใช้เพื่อสื่อความหมายหลายอย่างโดยทั่วไปจะหมายถึงสิ่งหรือวิธีการดำเนินงานที่เป็นต้นแบบอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น แบบจำลองสิ่งก่อสร้าง รูปแบบในการพัฒนาชุมชนเพื่อคุณภาพชีวิต

1. ประเภทของรูปแบบ

สไตน์เนอร์ (Steiner, 1988) ได้กล่าวถึงความหมายว่า รูปแบบ คือ สิ่งของสิ่งหนึ่งที่คล้ายคลึงกับสิ่งของอีกสิ่งหนึ่ง และได้จำแนกความหมายโดยเฉพาะของรูปแบบเป็น 2 ลักษณะ คือ

1) รูปแบบเชิงกายภาพ (Physical Model) แบ่งออกเป็น

1.1 รูปแบบของสิ่งของใดสิ่งของหนึ่ง (Model for) เป็นแบบจำลองที่ออกแบบมาจากของจริง เช่น แบบจำลองเครื่องบินเอฟ 16 ลำเล็ก ๆ ที่จำลองมาจากเครื่องบินเอฟ 16 จริง ๆ

1.2 รูปแบบเพื่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Model for) เป็นแบบจำลองที่สร้างออกแบบไว้เพื่อใช้เป็นต้นแบบของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น เราต้องสร้างแบบจำลองเครื่องบินเอฟ 16 ขึ้นมาก่อนเพื่อนำไปเป็นต้นแบบผลิตเครื่องบินเอฟ 16 จริง ๆ

2) รูปแบบเชิงมโนทัศน์ (Conceptual Model) แบ่งออกเป็น

2.1 รูปแบบเชิงความคิดของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Conceptual Model – of) คือ แบบจำลองที่สร้างขึ้นโดยจำลองมาจากทฤษฎีที่มีอยู่แล้ว

2.2 รูปแบบเชิงความคิดเพื่อสร้างสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Conceptual model – for) คือ แบบจำลองที่สร้างขึ้นเพื่อใช้อธิบายทฤษฎี

สำหรับรูปแบบในทางสังคมศาสตร์ มักหมายถึงชุดของข้อความเชิงนามธรรมเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่เราสนใจ เพื่อใช้ในการนิยามคุณลักษณะ หรือบรรยายคุณสมบัติ นั้น ๆ ให้เกิดความเข้าใจได้ง่าย ดังนั้นรูปแบบจึงไม่ใช่การอธิบายหรือบรรยายปรากฏการณ์อย่างละเอียดทุกแง่มุม เพราะการทำเช่นนี้จะทำให้รูปแบบมีความซับซ้อนยุ่งยากเกินไปในการที่จะทำความเข้าใจซึ่งทำให้คุณค่าของรูปแบบด้อยลงไป รูปแบบที่ใช้ศึกษาค้นคว้าปรากฏการณ์ทางสังคมควรมีคุณสมบัติ 2 ประการคือ มีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของปรากฏการณ์ทางสังคมมีคุณสมบัติใช้หาข้อสรุปเพื่ออธิบาย ทำนายหรือควบคุมปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้อง ส่วนการที่จะระบุว่ารูปแบบหนึ่ง ๆ จะต้องมีรายละเอียดมากน้อยเพียงใดจึงจะเหมาะสมกับรูปแบบนั้น ๆ ควรมืองค์ประกอบอะไรบ้าง ไม่ได้มีข้อกำหนดเป็นการตายตัว ทั้งนี้แล้วแต่ปรากฏการณ์แต่ละอย่างและวัตถุประสงค์ของผู้สร้างรูปแบบที่ต้องการอธิบายปรากฏการณ์นั้น ๆ อย่างไร

คีฟส์ (Keeves, 1988) กล่าวว่า คำว่า "รูปแบบ" และ "ทฤษฎี" เป็นสิ่งที่ไม่เหมือนกัน เขาได้อธิบายว่า เมื่อต้องการทดสอบสถานการณ์ที่เป็นปัญหาจะมีการตั้งสมมติฐานขึ้นเพื่อแก้ปัญหา สมมติฐานนี้อาจจะพัฒนามาจากการหยั่งรู้ จากการศึกษาก่อนหน้านี้ หรือจากการพิจารณาเชิงทฤษฎีและถ้าสมมติฐานนี้มีความคงที่และสามารถแผ่ขยายออกไปได้ก็จะนำไปสู่การ

เป็นทฤษฎี อย่างไรก็ตามถึงแม้จะมีการยืนยันแต่ยังมีความสนใจศึกษาหรือมีความสงสัยอยู่ก็ยังคงอยู่ในช่วงของการสืบสวนต่อไป ซึ่งในช่วงของการสืบสวนนี้อาจจะมีความจำเป็นที่จะต้องพิจารณาสมมติฐานในลักษณะของนามธรรมและจัดทำเป็นรูปแบบขึ้นเพื่อเตรียมโครงสร้างสำหรับการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มสมมติฐานที่ถูกเสนอขึ้นในกรณีนี้รูปแบบจึงเหมือนกับสมมติฐานซึ่งอยู่ภายในรูปแบบ คือ สามารถสร้างจากหลักฐานต่าง ๆ ที่มีอยู่ จากการหยั่งรู้ด้วยคำอุปมาอุปไมย หรือแตกมาจากทฤษฎีก็ได้

คีฟส์ (Keeves , 1988) ได้รวบรวมประเภทของรูปแบบจากนักการศึกษาต่าง ๆ ซึ่งเป็นรูปแบบที่ใช้ในทางการศึกษาและทางสังคมศาสตร์ไว้ 4 ประเภทดังนี้

1) รูปแบบเชิงอุปมาอุปไมย (Analogue Model) เป็นรูปแบบที่ใช้ในการเปรียบเทียบอุปมาอุปไมยกับปรากฏการณ์ที่เป็นรูปธรรม เพื่อสร้างความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่เป็นนามธรรม ลักษณะเป็นรูปแบบเชิงกายภาพ ส่วนใหญ่ใช้ทางด้านวิทยาศาสตร์ เช่น รูปแบบที่ใช้ในการทำนายจำนวนนักเรียนที่จะเข้าสู่ระบบโรงเรียนซึ่งอนุมานแนวคิดมาจากการเปิดน้ำเข้าและปล่อยน้ำออกจากถัง นักเรียนที่จะเข้าสู่ระบบโรงเรียนเปรียบเทียบกับน้ำที่ไหลเข้าไปในถังส่วนนักเรียนที่ออกจากระบบโรงเรียนเปรียบเทียบกับน้ำที่เปิดออกจากถัง ดังนั้น นักเรียนที่คงอยู่ในระบบจึงเท่ากับจำนวนนักเรียนที่เข้าสู่ระบบลบด้วยจำนวนนักเรียนที่ออกจากระบบ เป็นต้น

2) รูปแบบเชิงภาษา (Semantic Model) เป็นรูปแบบเชิงนามธรรมอย่างหนึ่งที่มีลักษณะสำคัญคือ เป็นการอธิบายปรากฏการณ์โดยใช้ภาษา ซึ่งอาจเป็นตัวอักษร รูปภาพ หรือแผนภูมิ เพื่อให้เห็นโครงสร้างทางความคิดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปรากฏการณ์นั้น ๆ เป็นอย่างดี

3) รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) ได้นำมาใช้ในทางการศึกษาในช่วงต้นของทศวรรษที่ 1960 ในช่วงแรกนำมาใช้ในการวัดผลการศึกษา ต่อมาจึงขยายไปใช้กับการวิจัยการศึกษาในสาขาวิชาต่าง ๆ ปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะนำไปใช้ทางด้านพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์เพิ่มมากขึ้น รูปแบบชนิดนี้ใช้สมการทางคณิตศาสตร์เป็นสื่อในการแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ รูปแบบนี้นิยมใช้กันทั้งในสาขาจิตวิทยาและศึกษาศาสตร์ รวมทั้งการบริหารการศึกษาด้วย

4) รูปแบบเชิงสาเหตุ (Causal Model) เป็นรูปแบบที่พัฒนามาจากเทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) เป็นวิธีวัดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่สามารถบอกได้ว่าตัวแปรอิสระตัวใดบ้างที่มีผลกระทบทางตรงและมีผลกระทบทางอ้อมต่อตัวแปรตามที่สนใจศึกษาทั้ง

ขนาดและทิศทางที่มีผลกระทบ ร่วมกับหลักการสร้างรูปแบบเชิงภาษา โดยนำตัวแปรต่าง ๆ มาสัมพันธ์เชิงเหตุและผลที่เกิดขึ้น

2. ลักษณะของรูปแบบ

จากคุณสมบัติของรูปแบบดังกล่าว ทำให้นักวิจัยสามารถใช้รูปแบบและการสร้างรูปแบบเพื่อเป็นกลยุทธ์ในการสืบสวนหรือการวิจัยได้ การที่รูปแบบจะสามารถใช้ได้อย่างเกิดประโยชน์จะต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้ (Keeves , 1988)

2.1 รูปแบบควรประกอบด้วย ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างมากกว่าความสัมพันธ์เชิงสัมพันธ์แบบธรรมดาของตัวแปรแต่อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์เชิงสหสัมพันธ์ (Correlation) และเชิงถดถอย (Regression) นี้มีความจำเป็นในการทดสอบในระยะต้น จนกว่าตัวแปรที่จะต้องการค้นหาสามารถชี้ให้เห็นได้อย่างชัดเจน

2.2 รูปแบบควรจะนำไปสู่การทำนายผลที่จะได้ ที่สามารถทดสอบได้ด้วยการสังเกต ดังนั้นรูปแบบที่ดีจึงควรมีการออกแบบการทดสอบรูปแบบที่มีพื้นฐานจากข้อมูลเชิงประจักษ์ และถ้าการทดสอบไม่ได้ผลคงที่รูปแบบนั้นก็จะถูกปฏิเสธ

2.3 โครงสร้างของรูปแบบจะต้องเกี่ยวข้องกับบางสิ่ง ที่เป็นกลไกเชิงเหตุผลที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ต้องการทดสอบ รูปแบบที่ดีจึงไม่ควรนำไปสู่การทำนายเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่จะสามารถอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ได้ด้วย

2.4 ในระยะยาว รูปแบบจะต้องสามารถอธิบายมโนทัศน์ใหม่ ความสัมพันธ์ใหม่และเป็นการขยายการสืบสวนต่อไปอีกด้วย

3. การสร้างรูปแบบ

ในการสร้างรูปแบบ เมสัน อัลเบิร์ต และคีย์เดอริ (Meason, Albert and Khedourri , 1985) ได้เสนอขั้นตอนในการสร้างรูปแบบไว้ 5 ขั้นตอน คือ

3.1 ขั้นรวบรวมปัญหา (Problem Formulation) เพื่อให้รู้ว่าอะไรคือปัญหาที่แท้จริง

3.2 ขั้นพัฒนารูปแบบ (Model Construction) ดำเนินการภายหลังจากที่รวบรวมปัญหาต่าง ๆ แล้ว ในการสร้างรูปแบบต้องพิจารณาวัตถุประสงค์เบื้องต้นของการสร้าง และต้องรู้ถึงลักษณะเฉพาะที่ต้องการของผลผลิต ต้องรู้ข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นและควรคำนึงถึงค่าใช้จ่ายในการสร้างและความสนใจของผู้ใช้ด้วย เพราะถ้ารูปแบบมีค่าใช้จ่ายสูง และไม่เป็นที่ยอมรับของผู้ใช้ข้อมูลที่รวบรวมมาอาจมีโอกาสมกพร่องได้ในระหว่างการดำเนินงานขั้นต่างๆ จึงควรมีการให้คำจำกัดความสภาพการณ์ การสุ่มตัวอย่าง และทำตามหลักวิชาอย่างเคร่งครัด

3.3 การทดสอบรูปแบบ (Testing the Model) เมื่อสร้างรูปแบบเสร็จแล้วควรทดสอบโดยพิจารณาถึง

3.3.1 มีความตรงตามสถานการณ์จริง (Valid) รูปแบบที่สร้างหากมีความใกล้เคียงกับความจริงจะดีมาก เพราะจะช่วยให้การตัดสินใจดีขึ้น ไม่ยุ่งยากต่อการนำไปใช้ และควรพิจารณาถึงระดับของความสำเร็จจากการแก้ปัญหา

3.3.2 มีการนำไปทดลองใช้ เพื่อเปรียบเทียบว่าผลการนำไปใช้ทำให้มีการปรับปรุง คุณภาพในการปฏิบัติงานอย่างไรการทดลองใช้มี 2 ลักษณะคือ ทดลองย้อนหลัง (Retrospective Evaluation) โดยใช้กับข้อมูลในอดีต และการทดลองใช้ปฏิบัติในปัจจุบัน (Pretest)

3.4 การทำให้สำเร็จ (Implementation) เมื่อผ่านการทดสอบแล้วก็ควรสามารถที่จะนำไปใช้ให้เกิดความสำเร็จเพราะไม่มีรูปแบบใดที่จะเรียกว่าสำเร็จอย่างสมบูรณ์จนกว่าจะได้รับการยอมรับได้รับความสนใจและมีการนำไปใช้

3.5 การพัฒนาปรับปรุงรูปแบบให้ทันสมัย (Model Updating) แม้ว่าจะมีการนำรูปแบบไปใช้อย่างประสบความสำเร็จ แต่ก็ควรมีการพัฒนาปรับปรุง ประยุกต์ให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ขององค์กร และสถานการณ์ที่มากกระทบจากภายนอกและภายในองค์กรด้วย

จากแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการสร้างรูปแบบดังกล่าวข้างต้นเป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญในการกำหนดหลักการเพื่อสร้างรูปแบบการจัดหอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ รูปแบบที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นรูปแบบเชิงภาษา (Semantic Model) ตามแนวคิดของคีฟส์ (Keeves, 1988) ที่จะแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบภายในรูปแบบซึ่งได้แก่ องค์ประกอบของรูปแบบการจัดหอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ในรูปของข้อความเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ของสิ่งที่จะศึกษาคือลักษณะของการจัดหอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งจะทำให้เห็นองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบรูปแบบการจัดหอพักนักศึกษาได้เป็นอย่างดี

ในการสร้างรูปแบบนี้ยึดตามหลักการสร้างรูปแบบของเมสัน อัลเบิร์ตและเคียต์วรี (Meason, Albert and Khedourri) ที่ได้เสนอไว้ข้างต้นซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการถึงขั้นการทดสอบรูปแบบหรือการตรวจสอบรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิว่ารูปแบบการจัดหอพักนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้มีความตรงต่อสถานการณ์จริงและสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการนำไปปฏิบัติจริงหรือไม่ สำหรับขั้นตอนในการทำให้สำเร็จและการ

พัฒนาปรับปรุงรูปแบบให้ทันสมัยซึ่งเป็นขั้นตอนในการนำรูปแบบไปใช้ ไม่สามารถดำเนินการได้ในการวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากเป็นข้อจำกัดของการวิจัย

6. แนวคิดเกี่ยวกับกลยุทธ์

6.1 ความหมายกลยุทธ์

เซอร์โต และปีเตอร์ (Certo and Peter, 1991) ได้นิยามคำว่า กลยุทธ์ หมายถึงวิธีการดำเนินงานที่คาดว่าจะนำไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กร

ธงชัย สันติวงศ์ (2537) ได้ให้ความหมายว่า กลยุทธ์คือแผนงานที่มีความพร้อมสมบูรณ์ครอบคลุมครบถ้วนทุกด้าน และประสานสอดคล้องเข้ากันได้ที่จะช่วยให้องค์กรมีข้อได้เปรียบที่จะเผชิญกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ซึ่งกลยุทธ์จะถูกกำหนดขึ้นเพื่อประกันว่า วัตถุประสงค์ของกิจการจะบรรลุสำเร็จได้แน่

จากความหมายข้างต้นสามารถสรุปความหมายของกลยุทธ์ ได้ว่า เป็นแนวทางการดำเนินการเพื่อให้องค์กรสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในระยะยาว

6.2 ลักษณะสำคัญ องค์ประกอบ และหน้าที่ของกลยุทธ์

กลยุทธ์นับเป็นส่วนหนึ่งของแผน ลักษณะสำคัญของกลยุทธ์ คือ เป็นจุดสุดท้าย จุดมุ่งหมาย (Purpose) ภารกิจ (Mission) เป้าหมาย (Goals) วัตถุประสงค์ (Objective) และวิธีการบรรลุเป้าหมายนั้น กลยุทธ์จึงเป็นการพิจารณาจุดมุ่งหมาย ภารกิจ วัตถุประสงค์พื้นฐานระยะยาวขององค์กร การยอมรับการปฏิบัติการ และการจัดสรรทรัพยากรให้บรรลุเป้าหมาย

หน้าที่สำคัญของกลยุทธ์คือ การกำหนดทิศทางสำหรับแผนเพื่อให้องค์กรพยายามที่จะไปถึงเป้าหมาย กลยุทธ์จะช่วยผู้บริหารในการวางแผน โดยแนะแนวทางในการตัดสินใจในการปฏิบัติการ ดังนั้นกลยุทธ์จะต้องมีลักษณะที่สามารถเข้าใจได้อย่างชัดเจน และสามารถปฏิบัติตามได้มีความสอดคล้องต้องกันและมีประสิทธิผล เพื่อให้กลยุทธ์สามารถปฏิบัติได้

6.3 ระดับของกลยุทธ์

ในการพัฒนาเป้าหมายและแผนในระดับต่าง ๆ ผู้บริหารต้องมีกลยุทธ์ในการวางแผนในแต่ละระดับ เพราะการตัดสินใจและการปฏิบัติเกิดขึ้นทุกระดับ ดังนั้นกลยุทธ์รวม (Total Strategy) จะประกอบด้วยกลยุทธ์ 3 ระดับคือ กลยุทธ์ในระดับองค์กร กลยุทธ์ในระดับธุรกิจ และกลยุทธ์ระดับหน้าที่กลยุทธ์ในแต่ละระดับต้องมีการกำหนด (Formulation) การปฏิบัติงาน (Implementation) การควบคุม (Control) การสร้างเครือข่ายการตัดสินใจ และการปฏิบัติระหว่างระดับต่างๆ จะช่วยให้องค์กรสามารถบรรลุลำดับขั้นของเป้าหมายในกระบวนการวางแผน

6.4 การวางแผนเชิงกลยุทธ์และการจัดการเชิงกลยุทธ์

การทำให้กลยุทธ์เป็นความจริงต้องมีทั้งการวางแผน และการจัดการ ถ้าปราศจากการจัดการเชิงกลยุทธ์แล้ว องค์การจะขาดความมุ่งหมายและทิศทาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพแวดล้อมของการแข่งขันเช่นในปัจจุบัน การพัฒนากลยุทธ์ที่บรรลุความสำเร็จ ผู้บริหารจะต้องเข้าใจกลยุทธ์ กระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ และทุกระดับภายในองค์การต้องมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาและการดำเนินกลยุทธ์ (สมยศ นาวิการ, 2540)

การวางแผนเชิงกลยุทธ์ และการจัดการเชิงกลยุทธ์เกี่ยวข้องกับการบริหาร กล่าวคือเกี่ยวข้องกับการวางแผน การจัดโครงสร้างองค์กร และการปฏิบัติ ซึ่งเป็นกระบวนการบริหารจัดการส่วนที่แตกต่างกันคือ การวางแผนเชิงกลยุทธ์เป็นการคิดวิเคราะห์เพื่อการวางแผน หรืออาจกล่าวได้ว่าการจัดการเชิงกลยุทธ์มีน้ำหนัก เนื้อหา และความลึกมากกว่า ซึ่งการวางแผนกลยุทธ์จะเป็นงานทางด้านการวิเคราะห์เพื่อการวางแผนก่อนลงมือทำ (ธงชัย สันติวงษ์ , 2537) หรืออาจกล่าวได้ว่าการวางแผนกลยุทธ์เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเชิงกลยุทธ์

6.4.1 ความหมายของการวางแผนเชิงกลยุทธ์ และกระบวนการวางแผนเชิงกลยุทธ์

คอตเลอร์และเมอร์ฟี (Kotler and Murphy , 1981) ได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนกลยุทธ์มาใช้ในวงการอุดมศึกษา สรุปว่า การวางแผนกลยุทธ์ หมายถึง การวางแผนรวมขององค์การที่คำนึงถึงองค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมภายนอก และได้แบ่งกระบวนการวางแผนเชิงกลยุทธ์ออกเป็น 6 ขั้นตอน คือ

- 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (Environmental Analysis)
- 2) การวิเคราะห์แหล่งทรัพยากร (Resource Analysis)
- 3) การตั้งเป้าประสงค์ (Goal Formulation)
- 4) การทำแผนกลยุทธ์ (Strategic Formulation)
- 5) การออกแบบองค์กร (Organization Design)
- 6) การออกแบบแนวปฏิบัติงาน (System Design)

6.4.2 ความหมายของการจัดการเชิงกลยุทธ์และกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์

เซอร์โตและปีเตอร์ (Certo and Peter , 1991) ได้ให้คำนิยามของการจัดการเชิงกลยุทธ์ หมายถึง กระบวนการที่มีลักษณะต่อเนื่องและมีการทบทวนตลอดเวลา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้องค์การรวมสามารถดำรงอยู่ได้อย่างสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ส่วนกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์มี 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย

1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (Environmental Analysis) โดยพิจารณา "จุดแข็ง - จุดอ่อน" ภายในองค์กร และ "โอกาส - อุปสรรค" จากภายนอกองค์กรซึ่งเป็นปัจจัยเงื่อนไขที่มีอิทธิพลต่อการบรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กรทั้งที่เป็นปัจจัยเงื่อนไขในระยะเวลาที่ผ่านมา และที่จะเป็นปัจจัยเงื่อนไขในอนาคต

2) การจัดวางทิศทางขององค์กร (Establishing Organizational Direction) หรือการกำหนดแนวรุกขององค์กร โดยพิจารณาภารกิจขององค์กร (Organizational Mission) ซึ่งเน้นเหตุผลในการมีองค์กร และเป้าประสงค์ขององค์กร (Organizational Objectives) ซึ่งเน้นประโยชน์ที่ได้รับจากการมีองค์กร

3) การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy Formulation) โดยพิจารณาออกแบบและเลือกกลยุทธ์ที่เหมาะสมและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงจากการวิเคราะห์ทางเลือกด้วยเทคนิคต่างๆ

4) การปฏิบัติตามกลยุทธ์ (Strategy Implementation) โดยดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานตามกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ให้เป็นไปอย่างราบรื่น โดยคำนึงถึงโครงสร้างองค์กร (Organization Structure) และวัฒนธรรมองค์กร (Organization Culture) เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามที่ประสงค์

5) การควบคุมเชิงกลยุทธ์ (Strategic Control) โดยทำการติดตามผลการปฏิบัติงาน และทำการประเมินผลกระบวนการและประเมินผลสำเร็จขององค์กร

กระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องจากขั้นตอนที่ 1 ไปจนถึงขั้นตอนที่ 5 และมีการดำเนินการทบทวน โดยเวียนกลับมาขั้นตอนที่ 1 โดยพิจารณาสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปซึ่งองค์กรจะต้องเผชิญและปรับกลยุทธ์ให้องค์กรดำเนินได้อย่างเหมาะสมตามกาลเวลา โดยอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของหัวหน้าฝ่ายบริหาร (Chief Executive Officer : CEO) ในกรณีองค์กรขนาดเล็กหรือในรูปคณะกรรมการอำนาจการพร้อมกับหัวหน้างานบริหาร และหัวหน้าของหน่วยงานอื่น ๆ ในกรณีองค์กรขนาดใหญ่

ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ (มปป.) ได้ให้คำนิยามของการจัดการเชิงกลยุทธ์ว่า เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารทุกฝ่ายขององค์กรในการกำหนดและปฏิบัติตามเป้าหมายและกลยุทธ์ขององค์กร และได้นำเสนอกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ไว้ คือ

- 1) การวิเคราะห์สถานการณ์
- 2) การกำหนดกลยุทธ์ขององค์กร
- 3) การปฏิบัติตามกลยุทธ์

4) การควบคุมกลยุทธ์

สมยศ นาวิการ (2540) ให้คำนิยามว่า การจัดการการเชิงกลยุทธ์หมายถึง การตัดสินใจและการกระทำภายในการกำหนดและการดำเนินกลยุทธ์ที่สร้างความสอดคล้องระหว่างบริษัทและสภาพแวดล้อมของบริษัทที่เหนือกว่าทางการแข่งขันเพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายของบริษัท และได้เสนอกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ไว้ ดังนี้

- 1) การระบุภารกิจและเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ในขณะนี้
- 2) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม เพื่อระบุโอกาสและอุปสรรค และวิเคราะห์ทรัพยากรของบริษัทเพื่อระบุจุดแข็งและจุดอ่อน
- 3) การประเมินภารกิจและเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ใหม่
- 4) การกำหนดกลยุทธ์
- 5) การดำเนินกลยุทธ์
- 6) การควบคุมกลยุทธ์

ธงชัย สันติวงศ์ (2537) ได้กล่าวถึงกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์เพื่อจัดวางกลยุทธ์

การวิเคราะห์ถึงปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อการจัดวางกลยุทธ์ ประกอบด้วย

- 1.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก
- 1.2 การวิเคราะห์ทรัพยากรภายใน
- 1.3 การรับรู้ค่านิยมส่วนบุคคลและวัตถุประสงค์ส่วนตัวของกลุ่มบุคคล
- 1.4 ความรับผิดชอบขององค์กรที่พึงมีต่อสังคม

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนเชิงกลยุทธ์และกระบวนการบริหารโดยวัตถุประสงค์

- 2.1 การกำหนดจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ทางกลยุทธ์
- 2.2 การกำหนดแผนงานหลัก นโยบายและกลยุทธ์ย่อย

ขั้นตอนที่ 3 การปฏิบัติตามกลยุทธ์

จากการวางแผนกลยุทธ์ จะออกมาเป็นแผนงานหลัก นโยบายและกลยุทธ์ย่อย ความสำคัญของปัจจัยการปฏิบัติตามกลยุทธ์มี 4 ประการคือ

- 3.1 วัฒนธรรมองค์กร
- 3.2 โครงสร้างองค์กร
- 3.3 ทรัพยากรมนุษย์หรือบุคคล

3.4 ระบบและกระบวนการบริหาร

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินกลยุทธ์

เป็นการควบคุมติดตามผลและประเมินผลกลยุทธ์ต่าง ๆ ขององค์กร

นอกจากนั้น สมชาย ภคภาสนีวิวัฒน์ (2543) ได้เสนอกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ไว้ว่าประกอบด้วยขั้นตอนทั้งหมด 3 ขั้นตอนคือ

1) การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ (Strategic Analysis) หมายถึง ขั้นตอนในการวิเคราะห์องค์ประกอบทั้งหมด 3 ประการคือ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในองค์กร และการวิเคราะห์ทัศนคติ ค่านิยมหรือวัฒนธรรมขององค์กร โดยเป้าหมายของการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ก็คือ การที่จะกำหนด “ตำแหน่งเชิงกลยุทธ์”

2) ทางเลือกในเชิงกลยุทธ์ (Strategic Choice) ถือเป็นขั้นตอนที่สองหลังจากที่ได้มีการวิเคราะห์ในเชิงกลยุทธ์แล้ว ในขั้นตอนนี้ประกอบด้วย

ประการแรก การกำหนดแนวทางหรือทางเลือกทางกลยุทธ์ (Strategic Opinion) หรือการกำหนดทิศทางกลยุทธ์ (Strategic Direction) ซึ่งเป็นการกำหนดแนวทางการพัฒนาขององค์กรไปสู่อนาคต

ประการที่สอง การประเมินทางเลือกเชิงกลยุทธ์ เป็นการศึกษาความเป็นไปได้และความเหมาะสมของแนวทาง เพื่อเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด หรือกลยุทธ์ที่เหมาะสมที่สุด (Strategic Fit) ภายใต้ความเป็นไปได้และแนวทางที่สร้างความก้าวหน้าให้กับองค์กรได้ดีที่สุด

ประการที่สาม การเลือกกลยุทธ์ เป็นการตัดสินใจในการเลือกทางเลือกใดเป็นที่เด่นชัด

3) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Strategy Implementation) หมายถึง การวางแผนการใช้ทรัพยากร และการจัดโครงสร้างองค์กรที่เหมาะสมเพื่อที่จะนำแนวทางหรือกลยุทธ์ที่ได้ตัดสินใจไปปฏิบัติได้ดี รวมทั้งการกำหนดระบบการบริหาร ระบบสารสนเทศ และการสร้างค่านิยมหรือวัฒนธรรมองค์กรด้วย

จากแนวคิดเรื่องกลยุทธ์ข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์การจัดการหอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ตามกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ของเซอร์โตและปีเตอร์ (Certo and Peter, 1991) โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยราชภัฏในการจัดหอพักนักศึกษาเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และการจัดวางทิศทางขององค์กรการกำหนดกลยุทธ์โดยพิจารณาออกแบบเลือกกลยุทธ์ที่เหมาะสม สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงสำหรับขั้นการปฏิบัติงานตามกลยุทธ์และการควบคุมเชิงกลยุทธ์ไม่สามารถดำเนินการได้ในการวิจัยครั้งนี้เนื่องจากเป็นข้อจำกัดของการวิจัย

ตอนที่ 9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง งานวิจัยในประเทศ

จุฑารัตน์ ทับทอง (2538) ศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทของบุคลากรนิสิตนักศึกษา ที่มีต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ ผู้บริหารและบุคลากรนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัย 6 แห่ง จำนวน 76 คน และออกแบบสอบถามนักศึกษาจำนวน 1,974 คน ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรหอพักส่วนใหญ่ที่มีบทบาทในการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพักจะเป็นฝ่ายแนะแนว ปัญหาและอุปสรรคสำหรับการพัฒนานักศึกษาหอพักที่สำคัญที่สุดคือ ปัญหาด้านงบประมาณ รองลงมาคือ ด้านความร่วมมือจากนิสิตนักศึกษา

กรกช อัดตวิริยะนุภาพ (2540) ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษากับการพัฒนาตนเองของนิสิตนักศึกษาในกรุงเทพมหานคร ข้อค้นพบจากการศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาที่พักอยู่หอพักของมหาวิทยาลัย มีประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจดังนี้ นิสิตนักศึกษาที่พักอยู่หอพักของมหาวิทยาลัยมีคะแนนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนิสิตนักศึกษามากที่สุด คืออยู่ในระดับมีส่วนร่วมมาก เหตุผลที่สำคัญคือ นิสิตนักศึกษาที่พักอยู่หอพักของมหาวิทยาลัยซึ่งส่วนมากหอพักจะอยู่ในบริเวณของมหาวิทยาลัย นิสิตนักศึกษาจึงไม่ต้องกังวลเรื่องการกลับบ้านค่ำมืดหรือการเสียเวลาเดินทางกลับที่พัก เหตุผลอีกข้อหนึ่งคือ นักศึกษาที่พักหอพักของมหาวิทยาลัยมีกลุ่มเพื่อที่พักด้วยกัน จึงมีความสนุกสนานที่จะทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนๆ ข้อค้นพบที่สำคัญอีกประเด็นหนึ่งคือ นิสิตนักศึกษาที่พักอยู่หอพักของมหาวิทยาลัยมีคะแนนการพัฒนาสัมพันธภาพกับผู้อื่นอย่างมีวุฒิภาวะมากที่สุด อยู่ในระดับมีการพัฒนามาก ในประเด็นนี้ผู้วิจัยอภิปรายให้เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของการที่นิสิตนักศึกษาพักอยู่หอพักของมหาวิทยาลัยว่า ผู้ที่พักอยู่หอพักของมหาวิทยาลัยจะต้องรู้จักปรับตัว รู้จักวางตัวให้เหมาะสม รู้จักสนิทสนมกับเพื่อนมากขึ้น มีความเป็นอิสระจากครอบครัวมากขึ้น และเริ่มรู้จักวางแผนชีวิตของตนเอง สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ชิกเกอร์ริง (Chickering, 1993) กล่าวไว้ในทฤษฎีพัฒนานิสิตนักศึกษานักศึกษานิสิตนักศึกษาจะต้องเกิดการพัฒนาในช่วงที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยอุดมศึกษา และผู้วิจัยเรื่องนี้มีความเห็นว่า มหาวิทยาลัยอุดมศึกษาสามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นกับนิสิตนักศึกษาที่พักในหอพักของมหาวิทยาลัยได้เป็นอย่างดี

สิริสรณ์ ทิพทวี (2542) ศึกษาเรื่องการศึกษาทัศนคติของนักศึกษาหอพักและอาจารย์ที่ปรึกษาหอพักที่มีต่อการดำเนินงานหอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ซึ่งเป็นการศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาหอพักและอาจารย์ที่ปรึกษาหอพักที่มีต่อการดำเนินงานหอพักมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติด้านการควบคุมนักศึกษา ด้านการบริการและสวัสดิการ ด้านกิจกรรมนักศึกษาและสภาพแวดล้อม ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาหอพักมีทัศนคติต่อ

การดำเนินงานหอพักในแต่ละด้านและโดยรวมทุกด้านว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนอาจารย์ที่ปรึกษาหอพักมีทัศนคติต่อการดำเนินงานหอพักโดยรวมทุกด้านว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการควบคุมนักศึกษาและด้านกิจกรรมนักศึกษา มีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนด้านอื่นๆ เหมาะสมในระดับปานกลาง อาจารย์ที่ปรึกษาหอพักและนักศึกษาหอพัก มีทัศนคติต่อการดำเนินงานหอพักนักศึกษาโดยรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.5 ด้านการควบคุมนักศึกษาและด้านบริการและสวัสดิการแตกต่างกันที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ

มนตรี แยมกลีกร (2542) ศึกษารูปแบบหอพักนักศึกษาสำหรับมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า การจัดหอพักเพื่อให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ต้องประกอบด้วยห้องที่จัดขึ้นเพื่อสนับสนุนการศึกษาเรียนรู้ขนาดพื้นที่ห้องต้องเพียงพอรองรับนิสิตนักศึกษาได้ มีอุปกรณ์สนับสนุนการเรียนรู้ มีระบบส่งเสริมการจัดกิจกรรม บรรยากาศในหอพักสงบเงียบภายในหอพักควรมีจุดเชื่อมต่อคอมพิวเตอร์เข้าสู่ระบบอินเทอร์เน็ตได้อย่างเพียงพอ มีโต๊ะเก้าอี้บริการสำหรับทำกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ มีชั้นเก็บเอกสารส่วนตัวในห้องพัก มีบริการสื่อตามความจำเป็น ได้แก่ โทรทัศน์ ระบบดาวเทียม หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และเปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษานำอุปกรณ์ที่สนับสนุนต่อการเรียนรู้เข้าไปใช้ในหอพักได้ จำนวนนักศึกษาที่พักต่อห้อง ควรเป็นห้องละ 2 คน ไม่ควรเกินห้องละ 4 คน รวมทั้งมีระบบรักษาความปลอดภัยทั่วหอพัก มีบรรยากาศบริเวณหอพักที่ร่มรื่น สะอาด มีบุคลากรดูแลความเรียบร้อย มีสิ่งอำนวยความสะดวกสบาย อย่างเพียงพอ เช่น บริการน้ำดื่มสะอาด มีที่จอดรถ สะดวก ปลอดภัย มีระบบการสื่อสารเสียงตามสายภายในหอพัก มีห้องนันทนาการ มีบริการขายสินค้าที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ลักษณะกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษา ควรประกอบด้วยโครงการพัฒนาด้านร่างกายโครงการพัฒนาบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ โครงการพัฒนาด้านจิตใจ ด้านสังคม การฝึกความรับผิดชอบ โครงการพัฒนาทักษะที่เอื้อต่อการเรียนรู้

มาณี ไชยธีรานุวัฒน์ศิริ (2542) ทำวิจัยเรื่องหอพักกับการพัฒนานิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่พอใจกับการจัดสภาพแวดล้อมหอพัก หอพักของสถาบันอุดมศึกษามีแผนงานและโครงการกิจกรรมหลากหลายเพื่อการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา การจัดหอพักยึดหลักการพึ่งตนเองแต่ไม่แสวงหาผลกำไร มีโครงการต่างๆ สำหรับนักศึกษาตลอดปี เช่น โครงการทบทวนรายวิชา โครงการรับน้องใหม่ในวันปฐมนิเทศ โครงการกิจกรรมวันชาวหอ โครงการจริยธรรมและคุณธรรม โดยนิสิตนักศึกษาเข้าร่วมตามความสมัครใจพอสมควร ปัญหาของการบริหารจัดการหอพักคือข้อจำกัดเรื่อง

งบประมาณ และบุคลากรหอพัก มีการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพักด้านรู้จักตนเอง ความเชื่อมั่น ความรู้สึกเห็นคุณค่าของตนเอง ความชัดเจนในเป้าหมายชีวิต ความสามารถในการสัมพันธ์กับบุคคล ความเป็นผู้ใหญ่มีวุฒิภาวะ ความสามารถในการดูแลตนเองและการให้ความสำคัญต่อผู้อื่นและสังคม

มาลี ธรรมศิริ (2543) ศึกษาการพัฒนาารูปแบบขององค์การแห่งการเรียนรู้ โดยผ่านหน่วยพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ในฐานะส่วนขยายของการอุดมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันขององค์การไทยอยู่ในระดับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ในระดับปานกลางและมีความเป็นไปได้สูง ในระบบย่อยด้านวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ นอกจากนี้พบว่าคุณลักษณะไทยที่เอื้อต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ได้แก่ 1) ปรับตัวตามกาลเทศะและโอกาส 2) การเรียนรู้ว่าจะทำอะไรอย่างไรเพื่อบรรลุจุดประสงค์ 3) ใฝ่ต่อความรู้สึกของผู้อื่น ส่วนลักษณะไทยที่ไม่เอื้อต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ได้แก่ 1) นิยมการรวมอำนาจ 2) การปราศจากการริเริ่ม 3) ทำตามคำสั่งและหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ 4) ความอ้อมค้อมและไม่แสดงออกอย่างชัดเจน ผู้วิจัยได้นำเสนอรูปแบบหน่วยพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในฐานะตัวการในการเปลี่ยนแปลงองค์การให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ อันประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 3 องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกัน ได้แก่ระบบย่อย ในมิติของความเป็นผู้นำโครงสร้างและระบบงานรวมทั้งผลการปฏิบัติและพัฒนาและลักษณะที่เอื้อและไม่เอื้อต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้หน่วยพัฒนาที่จะต้องสร้างหลักสูตรและการสอนเพื่อพัฒนา ลักษณะของความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ผู้วิจัยสรุปว่าความเป็นผู้นำมีความสำคัญเด่นชัด ก่อให้เกิดผลกระทบทางบวกอย่างต่อเนื่องสู่ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้

กุลวดี ราชภัคดี (2544) ศึกษาความตระหนักและการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของนักศึกษาในหอพัก สถาบันอุดมศึกษาเขตกรุงเทพฯ มหานคร โดยทำการศึกษาความตระหนักและการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของนักศึกษาในหอพักสถาบันอุดมศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร และเปรียบเทียบความตระหนักในการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการประหยัดพลังงานไฟฟ้าใน 3 ด้านได้แก่ วิธีการเลือกซื้อ การใช้และการดูแลรักษาเครื่องไฟฟ้า หรืออุปกรณ์ไฟฟ้า ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการประหยัดพลังงานไฟฟ้าด้านวิธีการเลือกซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้าหรืออุปกรณ์ไฟฟ้าอยู่ในระดับเหมาะสมมาก และด้านการดูแลรักษาเครื่องใช้ไฟฟ้าหรืออุปกรณ์ไฟฟ้าอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง และเมื่อรวมทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง นักศึกษาที่อยู่หอพักสถาบันการศึกษาของรัฐบาลต่างกัน มีความตระหนักเกี่ยวกับการประหยัดพลังงานไฟฟ้าทั้ง 3 ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักศึกษาที่อยู่หอพักสถาบันการศึกษาของรัฐบาลต่างกัน มีการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการประหยัด

พลังงานไฟฟ้าด้านการใช้เครื่องใช้ไฟฟ้า หรืออุปกรณ์ไฟฟ้าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ด้านวิธีเลือกซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้าหรืออุปกรณ์ไฟฟ้าและด้านการดูแลรักษาเครื่องใช้ไฟฟ้า หรืออุปกรณ์ไฟฟ้าไม่แตกต่างกัน

นันท์ธิดา วิสุทธิภักดี (2544) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการดื่มสุราของนิสิตชาย ในหอพักมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการดื่มสุราของนิสิตชายในหอพักมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์อยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง ปัจจัยทางชีวสังคม ได้แก่ระดับชั้นปี อายุ จำนวนพี่น้อง ลำดับที่ของการเกิด การได้รับเงินค่าใช้จ่าย รายได้ที่ได้รับขณะศึกษา รายจ่ายในขณะที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การป้องกันตนเองจากการดื่มสุราอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนประวัติการดื่มสุราของครอบครัว มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปัจจัยนำได้แก่ ความรู้เรื่องสุรา ทักษะคิดต่อการป้องกันตนเองจากการดื่มสุรา การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรคจากการดื่มสุรา การรับรู้ความรุนแรงของโรคที่เกิดจากการดื่มสุรา การรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคของการป้องกันตนเองจากการดื่มสุรา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการดื่มสุราอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัวแปร ปัจจัยเอื้อได้แก่ การใช้เวลาว่าง การใช้จ่ายเงินรายได้ การเข้าถึงแหล่งบริการของมหาวิทยาลัย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการดื่มสุราอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัวแปร ปัจจัยเสริมได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งต่างๆ การได้รับข้อมูลจากคำแนะนำของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการดื่มสุราอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัวแปร

งานวิจัยต่างประเทศ

มุสเรย์ (Musray,1999) ทำวิจัยเรื่อง การประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาหอพัก (A Holistic Approach to Assessing Student Resident Hall Satisfaction) การวิจัยครั้งนี้เริ่มต้นขึ้นด้วยการพัฒนาและทดสอบเครื่องมือการวิจัยซึ่งเป็นแบบสำรวจ เพื่อประเมินระดับความพึงพอใจของนักศึกษาซึ่งกำลังพักอาศัยอยู่ในหอพักสำหรับนักศึกษาที่มหาวิทยาลัยอุดมศึกษาเป็นนักศึกษาหลักสูตร 4 ปี การพัฒนาเครื่องมือสำหรับการวิจัยครั้งนี้ได้ทำการทดสอบที่มหาวิทยาลัย South Florida ในฐานะที่เป็นสถานที่ที่เป็นมุมมองเรื่องสิ่งแวดล้อมของนักศึกษาในเรื่องความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมพื้นฐาน 4 ด้านคือ 1) ด้านการสื่อสารและการตลาดทางการศึกษา 2) ด้านการออกแบบและเงื่อนไขของสภาพแวดล้อมทางกายภาพ 3) ด้านความปลอดภัยและความมั่นคง 4) ด้านประสิทธิภาพของโครงการพัฒนานักศึกษา ในการสำรวจครั้งนี้ทำการสำรวจนักศึกษาจำนวน 796 คน ได้รับการตอบกลับมา 311 คน (39.1%) คำถามในการวิจัยเกี่ยวข้องกับ

กับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมพื้นฐาน 4 ด้านดังกล่าวข้างต้นภายในหอพักนักศึกษา ภายใต้เงื่อนไขของตัวแปรเกี่ยวกับกิจกรรมในมหาวิทยาลัย ตัวแปรเกี่ยวกับเพศ และตัวแปรเรื่องเชื้อชาติ ข้อค้นพบที่สำคัญในการวิจัยครั้งนี้คือ

1. แบบสำรวจครั้งนี้ได้รับการพัฒนามากขึ้น และเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยครั้งนี้ และสามารถวัดความพึงพอใจได้ดีและเหมาะสมกับการศึกษาวิจัยในระยะยาว
2. การมีส่วนร่วมในสมาคมหรือชมรมหอพักนักศึกษามีผลกระทบต่อการรับรู้ของนักศึกษาในเรื่องการออกแบบและการกำหนดเงื่อนไขเรื่องสภาพแวดล้อมทางกายภาพของหอพัก แต่ไม่มีผลกระทบต่อทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมพื้นฐานด้านอื่นๆ อีก 2 ด้านดังกล่าวข้างต้น
3. ตัวแปรเรื่องเพศมีอิทธิพลต่อการรับรู้เรื่องความมั่นคงและความปลอดภัยแต่ไม่มีผลกับสภาพแวดล้อมพื้นฐานด้านอื่นๆ
4. ตัวแปรเรื่องชาติมีผลกระทบต่อการรับรู้เรื่องการสื่อสารและการตลาดเพื่อการศึกษา เช่นเดียวกับการมีผลต่อเรื่องประสิทธิภาพของโครงการพัฒนานักศึกษาแต่ไม่มีผลต่อสภาพแวดล้อมพื้นฐานด้านอื่นๆ อีก 2 ด้าน

ซินา และมูเคอร์จี (Sinha and Mukherjee, 1996) ทำวิจัยเรื่อง ผลของการมีจิตสำนึกเรื่องการให้ความร่วมมือที่มีต่อความต้องการความเป็นส่วนตัว (The Effect of Perceived Cooperation on Personal Space Requirements) มีข้อค้นพบว่า ความแออัดก่อให้เกิดความเครียดและความไม่สะดวกสบายอย่างมาก นักวิจัยชี้ให้เห็นว่า สภาพความเป็นอยู่ที่แออัดมากๆ มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ในการให้ความร่วมมือน้อย ในหมู่นักศึกษาที่อยู่ในหอพัก การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการใช้พื้นที่ร่วมกันของนักศึกษาในหอพัก ซึ่งนักวิจัยคาดคะเนว่า ในสภาพเงื่อนไขที่สังคมมีความแออัดคนเราจะทนต่อสภาพแออัดนั้นได้ ถ้าแต่ละคนให้ความร่วมมือกันในเรื่องน้ำใจไมตรี และรู้จักกลุ่มช่วยเหลือกัน และคนเราจะมีความรู้สึกอึดอัด ถ้าผู้ที่อยู่ร่วมกันไม่ให้ความร่วมมือ ในการอยู่ร่วมกัน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาหญิงระดับปริญญาตรี และระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 120 คน ซึ่งศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยศึกษา Dayalbagh เมืองอักกรา ประเทศอินเดีย การวิจัยครั้งนี้ใช้สัดส่วนของพื้นที่ที่อยู่ร่วมกันในห้องพักในสัดส่วนต่างๆ ที่แตกต่างกัน เครื่องมือในการวิจัยคือแบบวัด ซึ่งมีชื่อว่า the Comfortable Interpersonal Distance Test, the Crowding Perception Test, The Judgments of Environmental Quality Scale และ The Perceived Questionnaire. สถิติในการวิจัยใช้ สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) ผลของการวิจัยสรุปประเด็นสำคัญคือ ความมีจิตสำนึกในเรื่องการให้ความร่วมมือของนักศึกษาหญิงชาวอินเดีย ที่พักอยู่ในหอพักนักศึกษาก่อให้เกิด

ความรู้สึกที่ดีต่อกันในหมู่นักศึกษาที่พักอยู่ในหอพัก ความร่วมมือร่วมใจทำให้เกิดความอดทนต่อความแออัดได้ และจำนวนเพื่อนร่วมห้องในหอพักนักศึกษาที่เพิ่มขึ้นนำไปสู่การเรียกร้องในเรื่องพื้นที่ส่วนตัวและควมมีอิสระส่วนตัวในหอพักนักศึกษาและก่อให้เกิดทัศนคติในด้านลบต่อสภาพห้องและสภาพการพักในหอพักนักศึกษา

มอร์ฟี่ และเอ็ดดี (Morphy and Eddy, 1997) ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาวิจัยหอพักนักศึกษา : การรับรู้ในเรื่องบุคลากรหอพัก เพื่อนในหอพัก และชีวิตในหอพักของนักศึกษา (College Residence Halls Research Study : Student Perceptions of Resident Assistants, Fellow Residents, and Residence Hall Living) การวิจัยครั้งนี้ใช้เวลาในการศึกษาเป็นเวลา 3 ปี โดยศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ของนักศึกษาที่มีต่อบุคลากรหอพักในหอพักนักศึกษาโดยศึกษาการใช้ชีวิตของนักศึกษาในหอพักขนาดเล็ก ในการวิจัยใช้บุคลากรหอพัก 63 คน จับคู่กับนักศึกษาหอพัก 63 คน เพื่อให้เป็นไปตาม The Dyad Concept คือ แนวคิดเรื่องความสัมพันธ์เกี่ยวข้องเป็นการส่วนตัวของคน 2 คน ซึ่งยินยอมพร้อมใจที่จะสร้างความเชื่อตรงต่อกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ จากแนวคิดเรื่องการให้ความรู้และการฝึกอบรมให้แก่บุคลากรหอพักที่มักจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับงานของฝ่ายกิจการนักศึกษาในวิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัย การฝึกอบรมบุคลากรหอพักอย่างเหมาะสมและพอเพียงสามารถช่วยบริการนักศึกษาในหอพักได้ดีขึ้น การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของโลก เป็นตัวบังคับให้ผู้บริหารของฝ่ายกิจการนักศึกษาเพื่อสร้างสรรประเภท ในการบริการนักศึกษาหอพัก ซึ่งเป็นแนวทางไปสู่การพัฒนานักศึกษา การศึกษาครั้งนี้มุ่งไปที่การรับรู้ของนักศึกษา ในประเด็นสำคัญ 3 ประเด็นคือ การรับรู้ของนักศึกษาที่มีต่อบุคลากรหอพัก เพื่อนร่วมหอพักและการใช้ชีวิตในหอพัก วิจัย กระทำโดยให้บุคลากรหอพักจับคู่กับนักศึกษาหอพักซึ่งเป็นอาสาสมัคร และร่วมมือกับปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบนักศึกษา 20 คนต่อ บุคลากรหอพักและนักศึกษาอาสาสมัคร 1 คู่ และปฏิบัติตามเป้าหมายที่วางไว้ในการเอาใจใส่ดูแล พัฒนานักศึกษาอย่างต่อเนื่องเป็นเวลา 2 ภาคการศึกษา หลังจากนั้นจึงให้นักศึกษาหอพักจำนวน 1,000 คน ตอบแบบสำรวจ การยอมรับของนักศึกษาที่มีต่อบุคลากรหอพัก เพื่อนักศึกษาด้วยกันและการใช้ชีวิตในหอพัก ผลจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่รู้สึกประทับใจต่อการทดลองปฏิบัติการครั้งนี้ในทั้ง 3 ประเด็นที่ศึกษาและนักศึกษาล้วนใหญ่มีความเห็นในเชิงบวกต่อโครงการฝึกอบรมและให้ความรู้บุคลากรหอพัก และการรับรู้ของนักศึกษาในเชิงบวกเพิ่มขึ้น เพื่อการฝึกอบรมและการให้ความรู้ได้นำแนวคิด Dyads มาใช้ประโยชน์ และนักศึกษาหอพักที่เป็นอาสาสมัครในครั้งนี้ก็มีโอกาสจะได้รับเลือกให้เป็นบุคลากร

หอพักในอนาคตซึ่งไม่ใช่เพียงแค่เป็นการไปสู่เป้าหมายอาชีพในอนาคตแต่โครงการดังกล่าวยังเป็น
การพัฒนาคุณภาพบริการหอพักนักศึกษาให้มีคุณภาพดีขึ้นอีกด้วย